

Hem>Familjefrågor och arv>Underhåll till familjemedlemmar

Underhåll till familjemedlemmar

För den som vill göra anspråk på underhåll, till exempel genom att begära månatliga betalningar av underhåll för barn från en förälder som inte lever tillsammans med barnet i fråga, ger EU-rätten möjlighet att gå till domstol för att fastställa gäldenärens skyldighet att betala underhåll och bestämma underhållsbeloppet. Domstolens avgörande i ett sådant ärende ska utan problem kunna erkännas i övriga medlemsstater i Europeiska unionen.

Om du vill läsa fördjupad information från ett visst land väljer du det landets flagga.

Nya bestämmelser från och med juni 2011

Sedan den 18 juni 2011 gäller [nya bestämmelser](#) om underhållsskyldighet. Bestämmelserna innebär fortfarande ett rättsligt skydd för den underhållsberättigade, som har möjlighet att väcka talan mot den underhållsskyldige vid en domstol i hemlandet. [Haagprotokollet](#) från 2007 anger i de flesta fall vilken lag som är tillämplig i mål om underhållsskyldighet. Domar från medlemsstaternas domstolar i sådana mål omfattas av fri rörlighet i Europeiska unionen och ska kunna verkställas i alla medlemsstater utan några särskilda formaliteter. Underhållsberättigade och underhållsskyldiga har också tillgång till administrativt stöd från medlemsstaterna.

De nya bestämmelserna gäller i alla 28 EU-medlemsstater, inklusive Danmark i enlighet med avtalet av den 19 oktober 2005 mellan Europeiska gemenskapen och Konungariket Danmark om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område. Vissa bestämmelser, särskilt de om tillämplig lag och om samarbete mellan centralmyndigheterna, tillämpas dock inte av Danmark.

Enligt förordningen kan också förvaltningsmyndigheter betraktas som domstolar i mål om underhållsskyldighet. [Se listan med myndigheter](#) (327 Kb) . I fall där underhåll ska betalas av eller till en person som är bosatt i ett tredjeland (icke EU-land) kan [konventionen](#) om internationell indrivning av underhåll för barn och andra familjemedlemmar och [protokollet](#) om tillämplig lag för underhållsskyldighet vara till hjälp vid indrivning av underhåll, förutsatt att tredjelandet i fråga är part i dessa internationella instrument. Den 1 augusti 2014 trädde konventionen i kraft för EU:s vidkommande gentemot tredjeländer som är parter i konventionen.

Icke-obligatoriskt standardformulär för angivande av utestående underhållsfordringar

För att underlätta den praktiska tillämpningen av förordningen om underhållsskyldighet och främja att EU-medborgarnas rättigheter kan tillvaratas på ett effektivt sätt i hela EU har det [europeiska rättsliga nätverket](#) på privaträttens område utarbetat ett icke-obligatoriskt standardformulär för angivande av utestående underhållsfordringar.

Detta formulär, som syftar till att underlätta indrivning av utestående underhållsfordringar, finns tillgängligt på 23 språk. Med formuläret följer en instruktion om hur det ska fyllas i. Formuläret finns i följande format: [PDF](#) (898 Kb) , redigerbart [PDF](#) (1084 KB) och [XLS](#) (348 Kb) .

Senaste uppdatering: 18/01/2019

Den här sidan sköts av Europeiska kommissionen. Informationen på denna sida avspeglar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens officiella ståndpunkt. Kommissionen påtar sig inte något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. Vänligen läs den rättsliga informationen för upplysningar om upphovsrätten till EU-sidor.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [fr](#) av den här sidan. Våra

översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Underhållskrav - Belgien

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

"Underhållsskyldighet" kan definieras som den skyldighet som enligt lag åligger en person att tillhandahålla en annan person, som befinner sig i behovsställning och till vilken den förstnämnde har ett "bestämt släktskapsband", det stöd som den sistnämnde behöver för sitt uppehälle. "Underhåll" avser inte bara livsmedel utan även allt det som krävs för en människas uppehälle: underhåll, kläder, bostad, hälsovård etc.

Underhållsskyldigheten grundar sig på ett släktskaps- eller svägerlagsförhållande eller en ersättningskyldighet i händelse av att detta förhållande bryts.

Underhållsskyldighet föreligger mellan vissa släktingar och besvägrade personer, mellan makar och mellan personer som lever i ett registrerat samboförhållande. Den grundar sig på ett "solidaritetsansvar", som kan väga tyngre i vissa fall.

Föräldrars skyldighet gentemot sina barn

Det finns två slags underhållsskyldighet i dessa fall:

Dels en mer vidsträckt, enligt vilken det åligger fadern och modern att utifrån sin respektive förmåga stå för kostnaderna för sina barns bostad, underhåll, hälsovård, tillsyn, uppfostran, utbildning och allsidiga utveckling. Om utbildningen inte fullföljs kvarstår skyldigheten även efter det att barnet blivit myndigt. Denna föreligger oberoende av föräldrarnas tillgångar och oavsett barnets behovsställning. Den är mer vidsträckt i den meningen att den utöver försörjningen av barnet omfattar barnets uppfostran, utbildning etc. (artikel 203 i civillagen).

Dels en underhållsskyldighet som grundar sig på släktskap och som har anknytning till barnets behovsställning, oberoende av barnets ålder och föräldrarnas tillgångar (artiklarna 205, 207, 208 och 353-14 i civillagen).

Barns skyldighet gentemot sina föräldrar

Den underhållsskyldighet som gäller för föräldrar gentemot sina barn gäller även i omvänd riktning (artiklarna 205, 207 och 353-14 i civillagen). Barn är följaktligen underhållsskyldiga gentemot en behövande fader eller moder.

Skyldighet mellan makar

Underhållsskyldigheten mellan makar grundar sig på den skyldighet att stödja och hjälpa och den skyldighet att bidra till äktenskapets utgifter som anges i civillagen (artiklarna 2013 och 221 i civillagen). Dessa skyldigheter, som har anknytning till den skyldighet att bo tillsammans som gäller i lika grad för makarna, är ömsesidiga. Om de inte fullgörs kan detta ge upphov till rättsliga åtgärder för att erhålla motsvarigheten till ett fullgörande i form av en talan angående underhåll eller överlåtelse av penningbelopp (artiklarna 213, 221 och 223 i civillagen) – se fråga 10.

En fränskild makes skyldighet gentemot sin f.d. make

Skillnad görs utifrån typen av äktenskapsskillnad: om äktenskapet upplösts på grund av djup och varaktig söndring eller genom äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan.

Äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring: Om makarna inte har ingått ett avtal om beviljande av ett eventuellt underhållsbidrag (artikel 301 § 1 i civillagen) kan domstolen, i skilsmässodomen eller i ett senare beslut, på den "behövande" makens begäran, bevilja ett underhållsbidrag på den andra

makens bekostnad (artikel 301 § 2 första stycket i civillagen).

Domstolen kan avslå en begäran om underhållsbidrag efter äktenskapsskillnad om svaranden kan bevisa att käranden har begått ett "allvarligt fel som omöjliggjort fortsatt samlevnad" (artikel 301 § 2 andra stycket i civillagen).

Inte i något fall ska bidragsbeloppet överstiga en tredjedel av den underhållsskyldige makens inkomster (artikel 301 § 3 tredje stycket i civillagen). Äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan: Makarna är inte skyldiga att komma överens om beviljandet av ett bidrag till förmån för endera parten under processen och/eller efter äktenskapsskillnaden. Om de fattar ett sådant beslut står det dem fritt att fastställa bidragets belopp samt betalnings- och fullgörandevillkor, liksom indexeringen av detta och skälen till dess eventuella variation (artikel 1288 första stycket punkt 4 i processlagen). Såvida de inte uttryckligen kommit överens om motsatsen kan domaren på begäran av den ena parten höja, sänka eller dra in det överenskomna bidraget efter domen om äktenskapsskillnad (artikel 1288 tredje stycket i processlagen), oberoende av parternas önskemål, åtminstone om beloppet inte längre är anpassat till de nya omständigheterna. Såvida det inte föreskrivs att bidraget ska indexeras är indexering inte möjlig.

Övriga fall

Vilka fall?

Underhållsskyldighet föreligger mellan släktingar i rätt upp- eller nedstigande led (föräldrar/barn, barn/föräldrar, men även barnbarn/mor- eller farföräldrar och vice versa – artiklarna 205 och 207 i civillagen).

Mellan besvägrade personer förekommer följande två fall:

Den överlevande maken har inom vissa gränser en skyldighet gentemot sin avlidna makes barn, som han eller hon själv inte är förälder till (artikel 203 § 3 i civillagen).

Svårsöner och svärdöttrar har en skyldighet gentemot sina svärföräldrar och vice versa. Denna skyldighet upphör om svärföräldern gifter om sig eller om den make (som svägerskapsförhållandet utgår från) och de barn som fötts i äktenskapet avlider (artiklarna 206 och 207 i civillagen).

Under vissa omständigheter gäller en skyldighet att med arvet från den avlidne maken betala underhåll till den överlevande maken eller den avlidnes anförvanter i uppstigande led (artikel 205 a i civillagen).

Ett barn för vilket det rättsliga föräldra–barnförhållandet mellan barnet och dess far inte fastställts kan från den man som haft förbindelser med barnets mor under den legala konceptionstiden begära ett bidrag för sitt underhåll, sin uppfostran och sin utbildning (artikel 336 i civillagen).

Om samförståndet mellan de två personerna i ett registrerat samboförhållande rubbas allvarligt kan den enda parten via domare begära underhåll, inom ramen för de interimistiska åtgärder som denne kan vidta. I händelse av att det registrerade samboförhållandet upphör gäller samma sak, inom ramen för de interimistiska åtgärderna (artikel 1479 i civillagen).

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

I normala fall upphör underhållsskyldigheten när barnet blir myndigt eller myndighetsförklarat. Den kan dock kvarstå om barnets utbildning inte fullföljts (artiklarna 203 och 336 i civillagen).

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

Den underhållsskyldige kan tillmötesgå den underhållsberättigades behov frivilligt. Om så inte är fallet, dvs. i händelse av tvist, oenighet eller upphörande, blir det nödvändigt med rättsliga åtgärder.

Inom ramen för en äktenskapsskillnad på grund av oåterkallelig splittring kan bidrag efter äktenskapsskillnad begäras kompletterande via skilsmässodomaren, antingen genom stämningsansökan eller genom yrkande (artikel 1254 § 1 femte stycket och § 5 i processlagen).

Vid sidan om ett skilsmässoförfarande åligger det fredsdomaren att pröva varje yrkande om underhållsbidrag (artikel 591 punkt 7e i processlagen), med undantag för fall av talan om krav på betalning av ett underhållsbidrag som inte kan tillskrivas släktskap, se fråga 5.

Från och med den 1 september 2014 omfattas alla yrkanden med anknytning till underhållsskyldighet, med undantag för underhållsskyldigheter med anknytning till inkomster för social integration, av familjedomstolens behörighetsområde (artikel 572 a punkt 7e i processlagen), inbegripet talan angående underhåll som inte kan tillskrivas släktskap.

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

Talan är personlig för den underhållsberättigade (se framför allt artikel 337 i civillagen). Yrkandet ska personligen lämnas in till domaren av käranden eller dennes advokat (se framför allt artiklarna 1253 b, 1254 och 1320 i processlagen).

Om käranden inte förmår göra detta får kärandens juridiska ombud handla i dennes namn (far, mor, förmyndare, handläggare).

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Fredsdomaren har en allmän behörighet när det gäller rättstvister angående underhållsbidrag (artikel 591 punkt 7 i processlagen), men det finns undantag. Enligt detta antagande ska talan lämnas in till domaren på kärandens hemort, med undantag för om talan syftar till minska eller dra in dessa underhållsbidrag (artikel 626 i processlagen).

Talan som väckts av ett barn gentemot den som haft förbindelser med barnets mor under den legala konceptionstiden (artikel 336 i civillagen) ligger inom behörighetsområdet för tingsrättens ordförande (artikel 338 i civillagen).

Vårdnadsvister, med undantag för sådana som omfattas av brådskande och interimistiska åtgärder, faller inom behörighetsområdet för ungdomsdomstolen (artikel 387 a i civillagen) på den ort där föräldrarna, förmyndarna eller de personer som har vårdnad om barnet (artikel 44 i lagen av den 8 april 1965 om skydd av unga, omhändertagande av underåriga som begått en brottslig handling och skadestånd med anknytning till detta) har sin hemvist.

I händelse av konflikt mellan makar ska yrkandena lämnas in till fredsdomaren (artikel 594 punkt 19 i processlagen) på den ort där makarna hade sin senaste hemvist som gifta (artikel 628 punkt 2 i processlagen), innan skilsmässoförfarandet.

Från det att en begäran om äktenskapsskillnad på grund av oåterkallelig splittring lämnats in är det tingsrättens ordförande som är behörig (artikel 1280 i processlagen), vilket gäller fram till det att äktenskapet upplösts. Däremot är det den domstol vid vilken talan i sak har väckts som ska godkänna de överenskommelser som uppnåtts mellan parterna i ett underhållsmål (artikel 1256 första stycket i processlagen).

Efter den slutgiltiga skilsmässodomen ligger behörigheten hos fredsdomaren och ungdomsdomstolen. Tingsrättens ordförande behåller sin interimistiska behörighet i brådskande ärenden (artikel 584 i processlagen).

Från och med den 1 september 2014 omfattas alla yrkanden med anknytning till underhållsskyldighet, med undantag för underhållsskyldigheter med anknytning till inkomster för social integration, av familjedomstolens behörighetsområde (artikel 572 a punkt 7 i processlagen).

Från och med den 1 september 2014 ska yrkanden mellan parter som är (eller har varit) gifta eller som lever (eller har levit) i ett registrerat samboförhållande samt yrkanden avseende underhållsskyldigheter angående gemensamma barn eller barn för vilka föräldraskapet endast har fastställts vad gäller den ena föräldern i princip tas upp vid den domstol där talan redan har väckts (se artikel 629 a § 1 i processlagen). Det är domstolen på den underåriges hemort (eller i avsaknad av sådan, på den ort där denne har sin stadigvarande hemvist) som är behörig när det gäller yrkanden om underhållsskyldigheter gentemot en underårig. Om parterna har flera barn ligger behörigheten avseende samtliga yrkanden hos den domstol där talan först väcktes (artikel 629 a § 2 i

processlagen). Om underhållsskyldigheterna avser andra underhållsberättigade ska tvisten tas upp vid domstolen på den ort där svaranden har sin hemvist eller på den ort där paret hade sin senaste hemvist som gifta eller senaste gemensamma hemvist (artikel 629 a § 4 i processlagen).

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Se fråga 4. Beroende på den talan som väckts ska yrkandet läggas fram genom kallelse från stämningsman eller en inlägga. En advokats medverkan är inte obligatorisk.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Du måste betala avgifterna för att inleda en process. Det går inte att fastställa beloppet för samtliga utgifter, som beror på vad för slags talan som väckts, rättegångskostnaderna och rättshjälpskostnaderna, om en advokat har anlåtts. Vad gäller rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna gäller reglerna i allmän lag (se rättshjälp – Belgien).

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Avseende formen av stöd:

Stödet är utformat som ett underhållsbidrag. I vissa fall kan detta bidrag kapitaliseras (artikel 301 § 8 i civillagen). I undantagsfall kan det verkställas *in natura* (artikel 210 i civillagen).

Avseende bedömningen av stödet och indexeringen

Det finns ingen skala. Underhåll beviljas endast i förhållande till den underhållsberättigades behov och den underhållsskyldiges förmögenhet (artiklarna 208 och 209 i civillagen).

Fäders och mödrars skyldighet (artikel 203 i civillagen) fastställs i förhållande till deras förmåga och denna skyldighet ska omfatta barns bostad, underhåll, hälsovård, tillsyn, uppfostran, utbildning och allsidiga utveckling (till dess att utbildningen fullföljts). Detta bidrag ska vara utformat som ett schablonmässigt månadsbidrag till förmån för den "vårdnadshavande" föräldern.

Varje far eller mor kan agera i sitt eget namn för att från den andre begära dess bidrag till kostnaderna för bostad, underhåll etc. (artikel 203 a § 2 i civillagen). Det bidragsbelopp som ska betalas av den som har haft förbindelser med barnets mor under den legala konceptionstiden ska fastställas utifrån barnets behov och den underhållsskyldiges tillgångar, möjligheter och sociala situation (artiklarna 336, 339 och 203 a i civillagen).

Enligt lagen är det uttryckligen tillåtet för makar som befinner sig i ett skilsmässoförfarande att när som helst ingå en överenskommelse om beviljande av ett eventuellt underhållsbidrag, om beloppet för detsamma och om villkoren enligt vilka det överenskomna beloppet kan komma att ändras (artikel 301 § 1 i civillagen och artikel 1256 första stycket och artikel 1288 punkt 4 i processlagen). Den domstol som dömer i målet får emellertid vägra att godkänna dessa om de uppenbarligen strider mot barnens intressen (artiklarna 1256 andra stycket och 1290 andra och femte stycket i processlagen).

Vid domstolsavgörande ska den domare som fastställer underhållsbidragets belopp i konkreta termer emellertid ta hänsyn till kriterier avseende beräkning och begränsningar. Underhållsbidraget ska i princip täcka åtminstone vad som motiveras av mottagarens "behovsställning" (artikel 301 § 3 första stycket i civillagen).

Inte i något fall ska underhållsbidragets belopp överstiga en tredjedel av den underhållsskyldige makens inkomster (artikel 301 § 3 slutet av andra stycket i civillagen). Underhållsbidragets varaktighet är begränsad till äktenskapets motsvarighet. Vid exceptionella omständigheter kan domaren förlänga bidragets varaktighet (artikel 301 § 4 i civillagen).

Indexering är obligatorisk i samband med äktenskapsskillnad på grund av oåterkallelig splittring och föräldrars underhållsbidrag. Referensindex är i princip konsumtprisindex, men domaren får enligt lagen tillämpa ett annat system för anpassning till levnadsomkostnaderna (artiklarna 301 § 6 första stycket och 203 c första stycket i civillagen) och parterna får enligt överenskommelse avvika från detta (artikel 203 c § 1 i civillagen).

Enligt lagen får bidraget höjas, sänkas eller dras in på begäran av endera parten (utifrån de allmänna skäl som anges i artikel 301 § 7 första stycket i civillagen och artikel 1293 första stycket i processlagen).

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Underhållsbidraget ska betalas till den som är underhållsberättigad eller till dennes företrädare. Det ska betalas ut som ett månatligt underhåll. Det får även kapitaliseras i vissa fall (se fråga 8).

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

En underhållsberättigad som innehar ett verkställighetsbeslut kan begära indrivning av sin fordran. Under vissa omständigheter kan det bli fråga om utmätning av lös respektive fast egendom tillhörande den underhållsskyldige om denne inte verkställer underhållsbeslutet (artikel 1494 i processlagen). Det kan rent av fattas beslut om verkställighet av utsökning hos tredje man, till exempel den underhållsskyldiges arbetsgivare (artikel 1539 i processlagen). Dessutom ska en underhållsberättigad som ännu inte har tillgång till ett verkställighetsbeslut på vissa villkor kunna begära kvarstad, så att dennes rättigheter till indrivning av framtida underhåll garanteras (artikel 1413 i processlagen).

Slutligen har en förenklad verkställighetsmekanism inrättats. Den gäller överlåtelse av penningbelopp, det vill säga att tillstånd ges till den underhållsberättigade att inom vissa gränser direkt uppbära den underhållsskyldiges inkomster eller eventuella andra belopp som en tredje part är skyldig. Överlåtelse av penningbelopp tillämpas vid rättsliga underhållsskyldigheter mellan makar eller före detta makar (artiklarna 220 § 3, 221, 223, 301 § 11 i civillagen och artikel 1280 i processlagen) avseende underhålls-, uppfostrings- och utbildningsskyldigheter gentemot barn – liksom vid rättslig prövning mellan föräldrar enligt vad som anges i artikel 203 a i civillagen – och vid rättsliga underhållsskyldigheter mellan anförvanter i upp- respektive nedstigande led (artikel 203 b i civillagen).

Slutligen innehåller strafflagen en artikel om underlåtenhet att uppfylla underhållsskyldighet gentemot make eller barn (artikel 391 a i strafflagen), i enlighet med vilken det går att lagföra varje person som enligt ett slutgiltigt domstolsbeslut har dömts att tillhandahålla ett underhållsbidrag och som uppsåtligt har dröjt mer än två månader med att iakta förfallodagen.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

I artikel 2277 i civillagen anges att resterande räntor avseende underhållsbidrag preskriberas efter 5 år.

Underhållsbidrag som beviljats i domstol omfattas av en tioårig preskriptionsfrist (artikel 2262 a i civillagen).

De ställs in mellan makar under äktenskapet (artikel 2253) och avbryts vid delgivning av en kallelse att inställa sig inför rätta, ett betalningsföreläggande eller ett beslagtagande (artiklarna 2244 och 2248) samt vid inlämning av inlagor i ett domstolsärende av den underhållsberättigade och en betalning från den underhållsskyldiges sida.

I princip ska den underhållsskyldige i enlighet med artiklarna 7 och 8 i lagen om inteckningar av den 16 december 1851 fullgöra sina åtaganden utifrån sin samlade förmögenhet.

Enligt artikel 1408 i processlagen undantas emellertid viss materiell egendom som den underhållsskyldige och dennes familj behöver för sitt vardagliga liv, utövandet av sitt yrke eller fullföljandet av sin egen utbildning eller sina egna studier eller motsvarigheten för de barn som den underhållsskyldige har ansvar för och som lever under samma tak från lagföring från underhållsberättigades sida.

Enligt artikel 1409 § 1 i processlagen föreskrivs oöverlåtbarhet och ett partiellt undantag från utmätning för inkomster från arbete och annan verksamhet. I enlighet med artikel 1412 i processlagen är emellertid å ena sidan reglerna för undantag från utmätning ogiltiga beträffande den underhållsberättigade, medan denne å andra sidan åtnjuter ett ovedersägligt företräde gentemot den underhållsskyldiges övriga fordringsägare. Om det yrkas på en överlåtelse av penningbelopp mot en person vars fordringar redan är föremål för överlåtelser eller utmätning kan domstolen dock undersöka den underhållsskyldiges övergripande situation, dennes fordringsägarers behov, i synnerhet beträffande underhåll, och fördela de överlåtna eller utmäta beloppen jämnt mellan dessa (artikel 1390 a femte stycket i processlagen).

I händelse av att den underhållsskyldige är betalningsoförmögen kan denne bli föremål för kollektiv skuldreglering (artiklarna 1675/2 och följande i processlagen). Inom denna ram kan domstolen vid behov besluta om skuldeftergift, inbegripet i fråga om restskulder avseende underhållsbidrag, dock utan att detta berör underhållsskulder.

Utmätning kan äga rum i syfte att erhålla betalning avseende utlöpande betalningsfrister i fråga om bidraget efter hand som de löper ut (artikel 1494 andra stycket i processlagen).

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

Om den underhållsberättigade inte lyckas erhålla betalningen, trots de metoder som anges ovan, kan denne vända sig till avdelningen för underhållskrav, *Service des créances alimentaires* (vid den federala finansmyndigheten *Service public fédéral Finances*). Denna avdelning har i uppdrag att bevilja förskott med anknytning till en eller flera fastställda betalningsdagar för underhållsbidrag och att uppbära eller driva in beviljade förskott samt överskott och restskulder avseende underhållskrav på den underhållsskyldiges bekostnad.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

Avdelningen för underhållskrav kan träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet. Avdelningen kräver samtidigt att den underhållsskyldige ska betala underhållet och restskulderna. Antingen betalar den underhållsskyldige underhållet till avdelningen eller så drivs underhållet in med hjälp av kronofogden. I det senare fallet går det naturligtvis inte att garantera ett resultat, utan detta beror på den underhållsskyldiges finansiella situation.

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Följande myndighet är den centralmyndighet som avses inom ramen för New York-konventionen om indrivning av underhållsbidrag i utlandet av den 20 juni 1956, rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet och Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar:

Service public fédéral Justice

Service de coopération judiciaire internationale en matière civile

Boulevard de Waterloo, 115

1000 Bryssel

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Sökanden eller dennes rådgivare kan ta kontakt via brev, telefon (+32 (0)2 542 65 11), fax (+32 (0)2 542 70 06) eller e-post ([✉ aliments@just.fgov.be](mailto:aliments@just.fgov.be) eller [✉ alimentatie@just.fgov.be](mailto:alimentatie@just.fgov.be)) med den behöriga avdelning som anges ovan.

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

En sökande som bor i ett annat land än Belgien ska vända sig till den centralmyndighet i sitt hemland som ansvarar för tillämpningen av de konventioner och den förordning som anges ovan. Sökanden kan inte vända sig direkt till en organisation eller myndighet i Belgien.

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

Svaret är nej (se ovan)

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja.

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

När centralmyndigheten mottar en ansökan översänder denna vid behov, efter att ha tagit redan på var den underhållsskyldige befinner sig och/eller har sina tillgångar i Belgien, ansökan till den rättshjälpsbyrå som är behörig på den berörda orten. Om ett underhållskrav avseende barn lämnats in via centralmyndigheterna kommer denna rättshjälp att beviljas utan kontroll av mottagarens inkomstnivå. Detta stöd omfattar advokatarvoden och rättegångskostnader.

I övriga fall uppmanas den sökande som önskar erhålla rättshjälp att översända en ansökan om detta till centralmyndigheten, i enlighet med direktiv 2002/8/EG.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Centralmyndigheten har först och främst som uppgift att informera om hur regelverket fungerar, dels inom det egna systemet, dels i den medlemsstat beträffande vilken frågor ställs. Centralmyndigheten har resurser för att direkt eller indirekt lokalisera den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade samt för att erhålla relevant information om den underhållsskyldiges eller den underhållsberättigades inkomster och/eller förmögenhet.

Ett försök till uppgörelse i godo anordnas vid sidan av det rättsliga förfarandet vid ett meningsutbyte mellan parterna och närmare bestämt avseende den rättssökande partens angelägenheter, i samband med domstolens utfrågningar. Vid behov anordnar centralmyndigheten en uppföljning i syfte att främja kontinuerlig verkställighet av underhållsdomar.

Centralmyndigheten kan underlätta erhållandet av skriftliga eller andra bevis samt delgivning och anmälan av handlingar genom att tillhandahålla information om de inhemska lagbestämmelser som gäller, och även om tillämpningsföreskrifter avseende olika internationella instrument som är i kraft.

Nödvändiga och interimistiska åtgärder som syftar till att garantera resultat i ett pågående underhållsärende kan vidtas inom ramen för det mandat som centralmyndigheten beviljar karendens ombud vid belgiska domstolar.

Vid behov kan centralmyndigheten tillhandahålla den kärende parten information om tillvägagångssättet för att fastställa föräldraskapsförhållandet mellan ett barn och en förmodad fader.

Senaste uppdatering: 07/01/2016

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Underhållskrav - Bulgarien

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

En familjemedlem kan vara skyldig att betala underhåll till en annan familjemedlem som stöd för dennes försörjning. Underhåll är lagstadgat, dvs. det tillämpas i enlighet med särskilda regler och kriterier som är fastställda i lagen, snarare än genom en personlig överenskommelse mellan parterna.

Underhållet är personligt: Om den underhållsberättigade personen avlider upphör underhållsbetalningarna.

En person har bara rätt till underhåll om han eller hon inte är arbetsför och saknar möjlighet att försörja sig.

En person som är berättigad till underhåll kan begära underhåll från följande personer, och i följande ordning: en make eller f.d. make, ett barn, en förälder, ett barnbarn eller barnbarnsbarn, ett syskon, en mor-/farförälder eller annan släkting i uppstigande led. Om den första personen inte har möjlighet att betala underhåll ska underhållet i stället betalas av den person som står näst på tur.

Om en person är skyldig att betala underhåll till flera personer ska underhållet betalas i följande ordning (dvs. om den underhållsskyldige inte har möjlighet att betala underhåll till samtliga parter har en part som står före i turordningen företräde framför en part längre ned på listan): ett barn, en make eller f.d.

make, en förälder, ett barnbarn eller barnbarnsbarn, ett syskon, en mor-/farförälder eller annan släkting i uppstigande led.

Vid en äktenskapsskillnad är endast en make som inte befunnits bära skulden till äktenskapsskillnaden berättigad till underhåll.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Föräldrar är skyldiga att betala underhåll för underåriga barn tills de når 18 års ålder, oavsett om barnet har möjlighet att arbeta eller har egna tillgångar. När det gäller barn över 18 år är föräldrarna skyldiga att betala underhåll om barnet inte kan försörja sig med hjälp av sina inkomster eller sina tillgångar när han/hon deltar i regelbundna studier på gymnasienivå (upp till 20 års ålder), eller då han/hon deltar i yrkesutbildning eller studerar på universitet (upp till 25 års ålder). Detta gäller dock endast om underhållsbetalningarna inte orsakar föräldrarna särskilda svårigheter.

Underhåll till en f.d. make betalas i högst tre år från upplösningen av äktenskapet, utom om parterna har kommit överens om en längre period.

Underhållsskyldigheten upphör om den f.d. maken gifter om sig.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

Ansökningar om alla typer av underhåll ska lämnas in till domstol, oavsett belopp, och innehålla uppgifter om vem det är som ansöker om underhåll och från vem underhållet begärs. Det är distriktsdomstolarna (*rajonen sad*) som är behöriga i underhållsärenden. Sökanden ska vända sig till den domstol som är behörig på den plats där sökanden eller svaranden har sin hemvist (om detta är två olika platser väljer sökanden var ansökan ska lämnas in).

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

En ansökan för ett underårigt barn görs av en förälder med föräldrans ansvar eller en förmyndare.

Ansökningar för underåriga barn mellan 14 och 18 år lämnas in av barnet, med den ansvariga förälderns eller förmyndarens vetskap och samtycke.

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Bulgariens domstolar är behöriga i underhållsärenden om en av makarna är bulgarisk medborgare eller har sin hemvist i Bulgarien. Ärenden som gäller underhåll till en f.d. make hanteras av samma domstol som är behörig att hantera ansökan om äktenskapsskillnad.

Bulgariska domstolar är också behöriga i ärenden som gäller personliga relationer och egendomsförhållanden mellan föräldrar och barn om svaranden har sin hemvist i Bulgarien, om sökanden är bulgarisk medborgare eller om barnet eller föräldern som är part i målet är bulgarisk medborgare eller har sin hemvist i Bulgarien.

I ovanstående fall är bulgarisk lag tillämplig enligt vad som anges i svaren på frågorna 18, 19 och 20 nedan.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Ansökningar om alla typer av underhåll ska lämnas in till domstol, oavsett belopp, och innehålla uppgifter om vem det är som ansöker om underhåll och från vem underhållet begärs. Distriktsdomstolen är behörig i dessa ärenden, och där är det inte nödvändigt att företrädas av ett juridiskt ombud. Sökanden ska vända sig till den domstol som är behörig på den plats där sökanden eller svaranden har sin hemvist (om detta är två olika platser väljer sökanden var ansökan ska lämnas in).

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

En sökande i ett underhållsärende behöver inte betala statliga avgifter. När domstolen godkänner en ansökan om underhåll måste svaranden betala statliga avgifter och sökandens kostnader för förfarandet.

I underhållsmål behöver parterna inte anlita ett juridiskt ombud.

Parterna i målet kan få rättshjälp på samma villkor som gäller vid andra sorters förfaranden. Reglerna för rättshjälp återfinns i lagen om rättshjälp (*Zakon za pravna pomosh*).

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Underhållsbeloppet fastställs med hänsyn till den underhållsberättigades behov och den underhållsskyldiges ekonomiska tillgångar. Det minsta belopp som en förälder måste betala till ett underårigt barn motsvarar en fjärdedel av den minimilön som ministerrådet fastställt. Underhållsbeloppet fastställs av domstolen med hänsyn till barnens behov och förälderns ekonomiska tillgångar.

Domstolen kan besluta att beloppet ska vara lägre än det fastställda minimibeloppet, om barnet försörjs av staten eller om andra särskilda omständigheter föreligger. Domstolen kan också besluta om ett belopp som överstiger det fastställda maxbeloppet, om detta är nödvändigt för att uppfylla ett barns särskilda behov och om föräldern har möjlighet att betala beloppet utan särskilda svårigheter. På en parts förfrågan kan underhållsbeslutet ändras eller upphävas, om de omständigheter som låg till grund för beslutet ändras.

Underhåll betalas ut en gång i månaden. Ränta som regleras i lag tillkommer på sena betalningar. Domstolen kan också godkänna underhåll som betalas in natura.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Underhållet betalas ut direkt till den underhållsberättigade. När det gäller underåriga barn mellan 14 och 18 år betalas underhållet ut till dem personligen, men med den ansvariga förälderns vetskap och samtycke.

Underhåll till barn under 14 år betalas via den ansvariga föräldern eller förmyndaren.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Underhåll betalas ut en gång i månaden. Ränta som regleras i lag tillkommer på sena betalningar.

Domstolsbeslut som har trätt i kraft ska verkställas enligt villkoren och förfarandena i civilprocesslagen (*Grazhdanski protsesualen kodeks*).

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

Beslut verkställs av en statligt eller privat stämningssman (nedan kallad *exekutionstjänsteman*). Den underhållsberättigade väljer vilken exekutionstjänsteman han/hon vill vända sig till.

Statliga exekutionstjänstemän arbetar vid distriktsdomstolarnas (*rajonen sad*) verkställighetsavdelning och är behöriga i samma område där den domstol där de är anställda är behörig.

Privata exekutionstjänstemän är behöriga i den berörda regiondomstolens (*okrazjen sad*) behörighetsområde.

Se även informationen om verkställighet av domar.

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

Lagen om skydd av barn (*Zakon za zakrila na deteto*) omfattar ett antal skyddsåtgärder, inbegripet att hålla barn och föräldrar informerade om sina rättigheter och skyldigheter och att tillhandahålla statlig rättshjälp. Enligt artikel 15 i lagen om skydd av barn har barn rätt till rättshjälp och överklagande i alla de förfaranden som påverkar deras rättigheter eller intressen. Rättshjälp beviljas av den nationella rättshjälpsbyrån.

I advokatlagen (*Zakon za advokaturata*) sägs det uttryckligen att en advokat från Bulgarien eller ett annat EUland får ge juridisk rådgivning och stöd utan kostnad till underhållsberättigade. Om motparten i ett sådant fall beordras att betala rättegångskostnaderna kan advokaten ta ut en avgift, vars belopp fastställs av domstolen.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

Om den underhållsskyldige underlåter att betala underhållet betalas detta i stället av staten på den underhållsskyldiges vägnar, i enlighet med de villkor och förfaranden som fastställts i en förordning från ministerrådet. Enligt reglerna om socialt bistånd erbjuder staten hjälp till behövande om det inte finns någon som enligt lagen ska betala underhåll eller som har möjlighet att betala underhåll.

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Ja, enligt det förfarande som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet. Bulgarien är också bundet av ett antal ömsesidiga avtal om juridiskt bistånd som ingåtts med andra länder, inbegripet länder utanför EU. Justitieministeriet är centralmyndighet enligt dessa avtal och har ansvaret för att hjälpa privatpersoner i behov av juridisk hjälp.

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Justitieministeriet är Bulgariens centralmyndighet och kan kontaktas på följande adress:

Ministry of Justice

Ul. Slavyanska 1

1040 Sofia

Bulgarien

Tfn: (+359 2) 92 37 555

Fax: (+359 2) 987 0098

Kontaktperson:

 E_Gyurova@justice.government.bg

 M_Parvanova@justice.government.bg

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Ja, enligt det förfarande som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet. Om sökanden befinner sig i ett land som har slutit ett ömsesidigt avtal om juridiskt bistånd med Bulgarien, kan denne begära hjälp från justitieministeriet som enligt avtalet utsetts till centralmyndighet.

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

Enligt det förfarande som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet.

Kontaktuppgifter till justitieministeriet, som är Bulgariens centralmyndighet för dessa ärenden, finns ovan.

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja, Bulgarien är bundet av Haagprotokollet från 2007.

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

Se svaret ovan.

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

De regler som gäller fastställs i rådets förordning (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet samt i artikel 672 a–c i civilprocesslagen (som trädde i kraft den 18 juni 2011).

Om ett beslut utfärdas i ett EUland som är bundet av Haagprotokollet från 2007 ska en ansökan om verkställighet lämnas in till regiondomstolen där den underhållsskyldige har sin permanenta adress eller på den plats där skyldigheten ska verkställas. Ansökan ska omfatta de handlingar som avses i artikel 20 i rådets förordning (EG) nr 4/2009. Det är regiondomstolen som fattar beslut i ärenden som gäller hinder mot eller uppskov med verkställighet av ett beslut, i den mening som avses i artikel 41 i rådets förordning (EG) nr 4/2009.

En ansökan om verkställbarhetsförklaring för ett beslut eller en annan rättsakt som utfärdats i ett EUland som inte är bundet av Haagprotokollet från 2007 ska lämnas in till regiondomstolen där den underhållsskyldige har sin permanenta adress eller på den plats där skyldigheten ska verkställas. Det krävs ingen kopia av ansökan om att den underhållsskyldige ska delgivas beslutet. Domstolen utreder ansökan bakom lyckta dörrar. I beslutet om godkännande av ansökan fastställer domstolen en tidsfrist för överklagan i enlighet med artikel 32.5 i rådets förordning (EG) nr 4/2009. Interimistisk verkställbarhet av beslutet om godkännande av ansökan är inte möjlig. I beslutet om godkännande av ansökan ger domstolen också besked om de interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder som begärts. Beslutet har samma rättsliga verkan som en dom i ett mål. Beslutet kan överklagas i faktiska och rättsliga frågor vid Sofias appellationsdomstol (*Sofijski apelativen sad*), i enlighet med artikel 32 i rådets förordning (EG) nr 4/2009. Beslutet från Sofias appellationsdomstol kan överklagas i högsta domstolen, men enbart när det gäller rättsliga frågor.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Ändringar har genomförts när det gäller antalet och sammansättningen av personal inom direktoratet för internationellt barnskydd och gränsöverskridande adoptioner, som har i uppgift att utföra de uppgifter som tillfaller justitieministeriet i egenskap av centralmyndighet enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet. Direktoratet har getts befogenhet att samarbeta med generaldirektoratet för folkbokföring och administration (Grao) inom ministeriet för regional utveckling och offentliga arbeten, den nationella skattemyndigheten samt den nationella rättshjälpsbyrån vid sin hantering av underhållsansökningar från EUländer som gör i enlighet med rådets förordning (EG) nr 4/2009.

Senaste uppdatering: 07/01/2016

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Underhållskrav - Tjeckien

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Med "underhåll" menas allt som en viss person betalar för att tillfredsställa en annan persons alla legitima behov. För att en underhållsskyldighet ska uppkomma och fortsätta att gälla måste det enligt civilrätten föreligga en familjrelation eller liknande genom äktenskap, äktenskapsskillnad, släktskap i rätt upp- eller nedstigande led eller mellan registrerade partner eller före detta registrerade partner av samma kön.

I civilrätten anges vilka grupper som är skyldiga att betala eller som har rätt till underhåll:

Underhåll mellan makar: En sådan underhållsskyldighet uppkommer när äktenskapet ingås och upphör när äktenskapet avslutas. Makarna är skyldiga att betala ett underhåll som ger båda samma materiella och kulturella standard. Skyldigheten följer av kvinnans och mannens jämlika ställning i äktenskapet. Underhållsskyldigheten mellan makar har företräde framför underhållsskyldigheten mellan föräldrar och barn.

Underhåll mellan skilda makar: Underhållsskyldigheten uppkommer om endera av makarna inte kan försörja sig själv efter skilsmässan, om den oförmågan uppkom i samband med äktenskapet och om det är rimligt att begära underhåll från den före detta maken. Bedömningen ska ske mot bakgrund av den fränskilda makens ålder eller hälsotillstånd vid tidpunkten för skilsmässan eller om skyldigheten att vårda ett gemensamt barn har upphört.

Underhållsskyldigheten upphör när den mottagande maken gifter sig eller när den lagstadda underhållsperioden löper ut (högst tre år).

Underhåll mellan föräldrar och barn: Denna underhållsskyldighet uppkommer när barnet föds och upphör när barnet kan försörja sig självt eller när underhållsskyldigheten övergår till någon annan (till exempel genom äktenskap eller förnekad faderskap). Underhållsbeloppets storlek fastställs så att barnets levnadsstandard i allt väsentligt ska vara densamma som föräldrarnas. Ett barn är också skyldigt att ge sina föräldrar ett rimligt underhåll utifrån barnets förutsättningar. Föräldrarnas levnadsstandard behöver inte vara identisk med barnets levnadsstandard.

Underhåll mellan släktingar i rätt upp- och nedstigande led: Denna underhållsskyldighet uppkommer mellan släktingar i rätt upp- och nedstigande led.

Föräldrarnas underhållsskyldighet gentemot sina barn utesluter far- och morföräldrars och andra släktingars underhållsskyldighet i rätt nedstigande led gentemot samma barn. Mer avlägsna släktingar är underhållsskyldiga om skyldigheten inte kan uppfyllas av närmare släktingar.

Bidrag som betalas till en ensamstående mor för att täcka underhåll och andra kostnader: Skyldigheten att betala ett sådant underhållsbidrag uppkommer om barnets mor inte är gift med barnets far. I ett sådant fall är barnets far skyldig att betala underhåll under två år efter barnets födelse och i rimlig omfattning bidra till kostnaderna i samband med graviditeten och födseln.

Underhållsskyldigheten regleras också i lagen om registrerade partnerskap. Den lagen innehåller bestämmelser om

ömsesidig underhållsskyldighet mellan personer som ingått partnerskap; underhållsbidragets storlek fastställs så att båda personerna i partnerskapet får samma materiella och kulturella standard,

underhållsskyldighet efter det att samboförhållandet upphört – en före detta sambo som inte kan försörja sig själv kan begära att den tidigare partnern betalar ett rimligt underhåll i förhållande till dennes förmåga och finansiella situation. Om en av personerna i det upplösta registrerade partnerskapet, som inte bidrog till att förhållandet upphörde, orsakas allvarlig skada genom att samboförhållandet upplöses, kan han eller hon beviljas underhåll under en period på tre år med ett belopp motsvarande den underhållsskyldighet som skulle ha uppkommit om det registrerade partnerskapet inte hade upplösts.

Skyldigheten för en person att underhålla en annan person anges i lagen och kan inte överlåtas, ersättas eller avstås i förväg.

En av förutsättningarna för att bevilja en underhållsskyldighet är att den överensstämmer med allmän moral. Det kravet tillämpas varje gång en underhållsskyldighet fastställs.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Underhåll kan beviljas om mottagaren sannolikt inte kommer att kunna försörja sig själv. Förmågan att försörja sig själv tolkas traditionellt enbart som förmågan att på ett tillfredsställande sätt uppfylla alla sina behov (materiella, kulturella etc.). Om ett barn inte kan försörja sig självt och är beroende av stöd från den som betalar underhållet, kommer underhållsskyldigheten inte att upphöra när barnet når vuxen ålder (till exempel om barnet fortsätter studera). I undantagsfall kan underhållsskyldigheten fortsätta under barnets och föräldrarnas hela livstid (till exempel om barnet har en allvarlig funktionsnedsättning och aldrig kommer att kunna försörja sig). Å andra sidan kan underhållsskyldigheten upphöra innan barnet når vuxen ålder om barnet kan försörja sig självt. Det finns därför ingen särskild åldersgräns.

Uppnåendet av vuxen ålder har betydelse för det förfarande som tillämpas (en domstol kan till exempel utdöma underhåll för ett underårigt barn utan att någon ansökan ingetts, men den kan enbart bevilja underhåll för vuxna barn på grundval av en ansökan).

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

Endast en domstol kan utdöma underhåll om en ansökan ingetts. När det gäller ett underårigt barn kan en domstol emellertid besluta om underhåll även utan ansökan.

Förutom allmänna uppgifter måste en ansökan innehålla parternas fullständiga namn och adress, en beskrivning av viktiga fakta och en beskrivning av den bevisning som lämnats in av den sökande. Av ansökan måste klart framgå vad sökanden begär.

Ansökan måste lämnas in till den lokalt behöriga domstolen. Se fråga nr 5.

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

En förälder som har vårdnaden om ett barn har rätt att ansöka om underhåll från den andra föräldern för barnets räkning. Han eller hon kan också agera för barnets räkning som förmyndare eller god man. Ett barn som har blivit myndigt måste ansöka om underhåll i sitt eget namn.

En ansökan får inte inges i en släktings namn om inte personen är omyndig och domstolen utser en förmyndare bland personens släktingar.

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Behörigheten i gränsöverskridande ärenden som gäller underhållsskyldighet bedöms utifrån rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (nedan kallad underhållsförordningen): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1409302593149&uri=CELEX%3A02009R0004-20130701>. Förordningen påverkar inte tillämpningen av de internationella fördrag som Tjeckien undertecknat och som avser de frågor som regleras genom underhållsförordningen. Fördragen gäller emellertid enbart förbindelserna med stater som inte är medlemmar av EU (framför allt bilaterala avtal om rättslig hjälp som ingåtts med länder utanför EU eller den internationella konventionen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträtts område (Lugano, 30.10.2007) när det gäller Norge, Schweiz och Island). För förbindelserna mellan EU:s medlemsstater har underhållsförordningen företräde före internationella fördrag.

I Tjeckien fattar distriktsdomstolarna (tingsrätterna) beslut i mål som gäller underhållsskyldigheter i första instans.

Behörigheten avgörs främst genom underhållsförordningen, som har företräde framför den tjeckiska lagstiftningen. Enligt artikel 3 i underhållsförordningen kan den sökande (käranden) välja att ge in en ansökan till en domstol

- a) på den plats där svaranden har hemvist, eller
b) på den plats där den underhållsberättigade har hemvist.

På grundval av artikel 3 c och d i underhållsförordningen kan talan annars väckas i Tjeckien i den domstol som har behörighet att pröva en talan om rättslig status eller den domstol som har behörighet att pröva en talan om föräldrans ansvar, om inte den behörigheten enbart bygger på den ena partens medborgarskap.

Enligt artikel 5 i underhållsförordningen kan behörigheten också fastställas genom att svaranden går i svaromål inför en viss domstol. Detta gäller dock inte om svaranden därefter som sin första rättshandling bestrider domstolens behörighet.

De tjeckiska reglerna för att fastställa behörighet, som enbart gäller om behörigheten inte fastställs på grundval av underhållsförordningen (dvs. om den tjeckiska domstolens internationella behörighet grundas på artiklarna 6 och 7 i underhållsförordningen (subsidiär behörighet, *forum necessitatis*) eller på ett internationellt avtal med ett land utanför EU) är som följer: för ärenden som gäller underhåll av underårig har det underåriga barnets allmänna domstol, dvs. den domstol inom vars jurisdiktion det underåriga barnet har hemvist, behörighet på grundval av en överenskommelse mellan föräldrarna, ett beslut i domstolen eller andra avgörande faktorer. I övriga fall är den svarandes allmänna domstol behörig. Den allmänna domstolen för en fysisk person är den tingsrätt inom vars jurisdiktion vederbörande har hemvist och, om vederbörande inte är fast bosatt, domstolen i det distrikt där han eller hon är tillfälligt bosatt. Med hemvist för en viss person avses den plats där han eller hon är bosatt i avsikt att stanna där permanent (det kan också finnas flera sådana platser, i vilket fall domstolen på alla dessa platser är allmän domstol). Om en svarande, som är tjeckisk medborgare, inte har någon allmän domstol eller inte har någon sådan domstol i Tjeckien, är den domstol där han eller hon senast hade hemvist i Tjeckien behörig domstol. För en person som inte har någon annan behörig domstol i Tjeckien kan egendomsrätten tillämpas vid den domstol inom vars jurisdiktion han eller hon äger egendom.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Enligt lagen behöver den som inger en ansökan om att väcka talan inte företrädas av en advokat. Den som inger en ansökan kan emellertid besluta att låta sig företrädas i domstolen på grundval av en fullmakt som ges till någon som han eller hon väljer, till exempel en advokat.

En fysisk person som inte kan inställa sig på egen hand i domstolen måste företrädas av ett juridiskt ombud eller förmyndare. När det gäller underåriga barn företräds de av sina föräldrar.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Inga avgifter tas ut när det gäller mål om ömsesidiga underhållsskyldigheter mellan föräldrar och barn. I andra förfaranden för att fastställa underhåll, inklusive ökning av underhållet, slipper sökanden betala rättegångskostnader. Detta undantag gäller också verkställighets- eller indrivningsförfaranden.

Om den som inger ansökan företräds av en advokat måste han eller hon – om inget annat överenskommit – betala en ersättning enligt advokatens taxa (som kan laddas ned på engelska från tjeckiska advokatsamfundets webbplats: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=2239>). Om det är motiverat på grund av karendens sociala och finansiella status och om det inte handlar om en godtycklig eller uppenbart meningslös ansökan eller hindrande av rättigheter, kan domstolen utse en företrädare gratis eller till låg avgift om det är absolut nödvändigt för att tillvarata sökandens intressen. Under vissa förhållanden utses en advokat till företrädare.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Underhåll betalas i de flesta fall kontant – i regelbundet återkommande månadsvisa utbetalningar som alltid ska ske en månad i förväg (om inte domstolen beslutar annat eller mottagaren kommer överens om andra villkor med den förälder som ska betala). Underhåll kan emellertid också ges i annan form, till exempel genom att erbjuda bostad, genom betalning in natura etc.

Förutom de villkor som är bindande för den underhållsskyldige fastställs genom underhållsskyldigheten också egendomsförhållanden och barnets rimliga behov, som i första hand är beroende av barnets ålder och hälsotillstånd. Även det sätt på vilket barnet förbereder sig på sin framtida karriär, fritidsaktiviteter, hobbyer etc. beaktas. Huvudprincipen är emellertid att barnets levnadsstandard bör vara densamma som föräldrarnas. Om den underhållsskyldiges finansiella situation så medger, kan avsättning för ett visst sparande också anses vara ett rimligt behov för barnet. När omfattningen av föräldrarnas underhållsskyldighet ska fastställas beaktas också vem av föräldrarna som har vårdnaden om barnet och i vilken utsträckning den omvårdnaden tillhandahålls.

Underhåll mellan makar beviljas till ett belopp som garanterar båda makarna samma materiella och kulturella standard. Denna skyldighet är en följd av kvinnans och mannens jämlika ställning i äktenskapet.

Underhåll mellan skilda makar beviljas om endera av de skilda makarna inte kan försörja sig själv, om den oförmågan uppkom ur eller i samband med äktenskapet och om det är rimligt att begära underhåll från den före detta maken. Detta ska framför allt bedömas mot bakgrund av den skilda makens ålder eller hälsotillstånd vid tidpunkten för äktenskapsskillnaden eller om skyldigheten att vårda ett gemensamt barn upphör. Underhåll beviljas till ett rimligt belopp. När beloppets storlek ska bestämmas beaktas hur länge äktenskapet varade före skilsmässan, förutom övriga lagstadgade krav.

Underhåll beviljas en gravid kvinna för att täcka kostnaderna i samband med graviditeten och födseln till ett rimligt belopp.

Domstolen kommer att bevilja underhåll för ett registrerat partnerskap sedan en ansökan ingetts, med beaktande av behoven i samband med skötseln av det gemensamma hushållet. Underhållsskyldighetens storlek fastställs så att det säkerställs att båda parter i partnerskapet i stort sett får samma materiella och kulturella standard.

Underhållsskyldigheten när ett enkönat samboförhållande upplöses kan fastställas efter en ansökan från en före detta partner som inte kan försörja sig själv. Han eller hon kan ansöka om att den före detta sambon ska bidra med ett rimligt underhåll i förhållande till dennes förmåga, möjligheter och tillgångar. Om de inte kommer överens ska domstolen fastställa underhållet på grundval av en ansökan från endera parten. Om en av personerna i det registrerade partnerskapet, som inte bidrog till att förhållandet upphörde, allvarligt skadas av att samboförhållandet upplöses kan han eller hon av domstolen tilldelas underhåll från motparten under en period på tre år från det att samboförhållandet upplöstes med samma belopp som den underhållsskyldighet som skulle ha uppkommit om det registrerade partnerskapet aldrig hade upplöstes.

Den tjeckiska lagen erkänner inte vad som kallas standardiserat underhåll enligt tabeller, procentsatser etc., och den är inte heller bunden av tröskelvärden för minimi- eller maximiumderhåll. När den fattar sitt beslut tar domstolen hänsyn till de unika förutsättningarna i varje mål, till exempel möjligheten av att det föreligger flera olika underhållsskyldigheter, ökade kostnader för ett barn med funktionshinder etc. Justitieministeriet offentliggör endast en förteckning över rekommenderade belopp: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=6223&d=315516>.

Domstolsbeslut om underhåll fattas med förbehållet att situationen kan förändras. Besluten kan därför ändras om situationen för den sökande eller den underhållsskyldige ändras i betydande grad.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Underhåll betalas regelbundet med ett visst belopp varje månad och alltid en månad i förväg om inte annat beslutats av domstolen eller om den underhållsskyldige kommer överens om något annat med mottagaren. I sällsynta fall (till exempel om den underhållsskyldige föräldern endast har inkomster

från säsongsarbete, deltar i affärsverksamhet med stora risker etc.) kan domstolen besluta att ett visst belopp ska inbetalas (ett förskott) för att täcka framtida underhåll. Domstolen kommer sedan att vidta ytterligare åtgärder för att se till att enskilda belopp motsvarande de månadsvisa underhållsbeloppen betalas ut till barnet från detta förskott. Underhåll måste betalas antingen till mottagaren eller till den person som har omvårdnaden om mottagaren.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Enligt tjeckisk lag kan en ansökan om verkställighet inges till behörig domstol. Alternativt kan en ansökan om exekutivt förfarande inges till exekutionstjänstemannen. Förfarandet för verkställighet eller indrivning (inklusive information om de uppgifter som ska lämnas i ansökan) beskrivs i informationsdokumentet med rubriken "Förfaranden för verkställighet av domstolsbeslut". Vissa uppgifter om indrivning av underhåll lämnas nedan.

Verkställighet

Ett underårigt barns allmänna domstol (se svaret på fråga 5 för en definition av begreppet "ett underårigt barns allmänna domstol") är behörig att reglera och verkställa en dom om underhåll av underårigt barn. Den underhållsskyldiges allmänna domstol (se svaret på fråga 5 för en definition av begreppet "den underhållsskyldiges allmänna domstol") är behörig att besluta om andra typer av underhållsskyldigheter, inklusive underhåll av vuxna barn.

Om det gäller verkställande av underhållsskyldighet för ett underårigt barn efter ansökan från någon av parterna hjälper domstolen till att fastställa var den underhållsskyldige har hemvist. Domstolen kan också ge ytterligare hjälp åt sökanden innan den fattar beslut om verkställighet – till exempel genom att uppmana den underhållsskyldige att lämna upplysningar om huruvida och varifrån han eller hon får lön eller annan regelbunden inkomst, eller i vilken bank eller annat betalningsinstitut han eller hon har sina konton och numret på dessa konton, eller genom att begära att den underhållsskyldige redovisar sina tillgångar. Domstolen kan också erbjuda denna hjälp för andra typer av underhållsskyldigheter än underhåll av underårigt barn.

Indrivningsförfarandet

Ansökan om att inleda ett indrivningsförfarande kan inges till en tjeckisk exekutionstjänsteman. En förteckning över exekutionstjänstemän finns på webbplatsen för Tjeckiens exekutorkammare: <http://www.ekcr.cz/seznam-exekutoru>. När betalningen av underhållet för ett underårigt barn ska drivas in har exekutionstjänstemannen ingen rätt att begära att den sökande ska betala ett rimligt förskott för indrivningskostnaden. En möjlig metod för att genomdriva verkställigheten, om det gäller att verkställa underhållsskyldigheten för ett underårigt barn, är att dra in körkortet för den underhållsskyldige. Om underhållsskyldigheten inte har uppfyllts kan, förutom de metoder för verkställighet som angavs ovan, en exekutionstjänsteansökan inlämnas på grund av misstänkt brott mot skyldigheten att betala obligatoriskt underhåll. När det gäller underlåtenhet att betala obligatoriskt underhåll anges i brottsbalken att den som antingen avsiktligt eller genom försummelse underlåter att uppfylla sin juridiska skyldighet att underhålla eller vårda en annan person under längre tid än fyra månader gör sig skyldig till ett brott. I sådana fall kan en polisanmälan göras på vilken polisstation som helst.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

Allmän information om verkställighet eller indrivning (inklusive information om vilka tillgångar som kan bli föremål för verkställighet eller indrivning och om de korrigerande åtgärder som finns tillgängliga) lämnas i informationsdokumentet med titeln "Förfarande för verkställighet av domstolsbeslut".

Enligt de civilprocessrättsliga reglerna kommer rättigheter att preskriberas, och den bidragsskyldige har inte längre någon skyldighet att betala om inte talan om verkställighet har väckts innan preskriptionsfristen löper ut. Om den bidragsskyldige emellertid betalade efter det att preskriptionsfristen löpte ut kan han eller hon inte begära ersättning för de belopp som betalats ut. Rätten till underhåll är inte begränsad, men rätten till regelbunden utbetalning kan bli föremål för begränsningar. Preskriptionsfristen anges i regel till tre år. Om rättigheterna har erkänts genom ett beslut av offentlig myndighet (till exempel en domstol) kommer preskriptionsfristen emellertid att vara tio år efter det datum när domen vann laga kraft. Rätten till underhåll löper inte ut efter en viss tidsperiod. Underhåll kan bara tilldömas från och med det datum när det rättsliga förfarandet inleddes. När det gäller barn kan emellertid underhållsskyldighet fastställas för en period på tre år före det datumet. Underhåll för en ogift mor och ersättning för kostnader i samband med graviditet och födsel kan också beviljas retroaktivt, men högst två år efter födseln.

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

Organ för socialt och rättsligt skydd av barn inom den kommunala myndigheten i en kommun med utökade befogenheter måste hjälpa ett underårigt barn att inge krav som avser underhåll och indrivning av underhållsbidrag, inklusive hjälp med att för ett underårigt barns räkning inge en stämningsansökan till domstolen.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

Ett sådant alternativ erkänns inte i lagen.

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

En sökande kan inge en ansökan om hjälp med indrivning av underhållsbidrag till kontoret för internationellt rättsligt skydd av barn i Brno (<http://www.umpod.cz/>).

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Den sökande kan kontakta organisationen med hjälp av de uppgifter som lämnas nedan:

Office for International Legal Protection of Children

Šilingrovo náměstí 3/4

602 00 Brno

Tjeckien

Tfn: +420 542 215 522

Fax: +420 542 212 836

E-post: podatelna@umpod.cz

Första gången den sökande kontaktar kontoret ska han eller hon uppge för- och efternamn samt kontaktuppgifter (telefon eller e-post) förutom namn och födelsedatum för barnet som frågan eller ansökan avser.

Om den sökande begär hjälp av kontoret för att driva in underhåll från utlandet måste först en informell skriftlig ansökan om hjälp med indrivning av underhållsbidrag inges till kontoret, tillsammans med ett ifyllt formulär som kan laddas ned på tjeckiska från kontorets webbplats: <http://www.umpod.cz/vyzivne/postup-pri-vymahani-vyzivneho/>. Ansökan ska innehålla uppgifter om barnet och den betalningsskyldige samt basfakta som förklarar varför den sökande begär indrivning av underhållsbidrag. Kopior av eventuella handlingar, framför allt domstolsbeslut om underhållsskyldighet, bör skickas med ansökan. Kontoret kommer sedan att undersöka möjligheten att driva in underhållsbidrag i det aktuella fallet och vid behov skicka detaljerade instruktioner om hur den sökande kan gå vidare med ärendet.

På begäran från kontoret kan det eventuellt bli nödvändigt att skicka in annan dokumentation. I allmänhet måste domen som fastställer underhållsskyldigheten skickas in, tillsammans med en bestyrkt översättning till det officiella språket i den stat från vilken underhållsbidraget ska drivas in samt beslut om ikraftträdande och exekutionstitel. Om underhållsbidrag ska drivas in från en EU-medlemsstat kommer domstolen att göra ett utdrag ur beslutet i enlighet med artikel 56 i underhållsförordningen. I regel krävs dessutom en fullmakt för den statliga myndigheten utomlands, ett utbildningsintyg för den sökande om han eller hon är över 15 år eller ett levnadsintyg. Den lokalt behöriga domstolen på den plats där den sökande har hemvist ska hjälpa

honom eller henne att översätta handlingarna (normalt den domstol som avgjorde målet i första instans). Domstolen kommer antingen att ge de färdiga handlingarna till den sökande eller skicka dem direkt till kontoret. Kontoret kommer att undersöka de mottagna handlingarna och, under förutsättning att samtliga krav är uppfyllda, inge en ansökan till den utländska domstolen eller hänskjuta ärendet för ytterligare handläggning till den behöriga utländska myndigheten eller organisationen. Kontoret kommer regelbundet att informera den sökande om sina åtgärder samt hur ärendet fortskrider och de resultat som uppnås.

Om underhållsbidrag drivs in, antingen genom rättsliga åtgärder eller frivilliga betalningar från den betalningsskyldige till en utländsk parts konto, kommer de betalningarna i regel att överföras till kontorets konto en gång per månad (av administrativa, bokföringsmässiga och praktiska skäl) i form av ett totalbelopp. Kontorets ekonomiavdelning förmedlar betalningarna till den sökande inom en månad på begäran av den sökande. Om den sökande erhåller direkta betalningar från den betalningsskyldige utomlands måste han eller hon omedelbart meddela kontoret detta. Han eller hon måste också meddela kontoret alla ändringar som kan påverka förfarandet (adressändring, ändrad vårdnad, slutförande av barnets utbildning etc.).

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Den som begär underhåll och som är bosatt utomlands bör kontakta den behöriga myndigheten i det landet. Den myndigheten kontaktar sedan kontoret för internationellt rättsligt skydd av barn (se ovan för kontorets kontaktuppgifter).

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

När det tar emot en ansökan från ett annat land kommer kontoret för internationellt rättsligt skydd av barn att vidta följande åtgärder:

Undersöka om ansökan uppfyller alla kraven i EU:s förordningar och internationella avtal, eller begära in ytterligare dokumentation.

Skicka en skriftlig anmodan till den betalningsskyldiga personen i Tjeckien och uppmana honom/henne att frivilligt betala den utestående underhållsskulden och de regelbundna underhållsbeloppen.

Om den betalningsskyldige inte svarar kommer kontoret att undersöka hans eller hennes ekonomiska situation och inge en ansökan om erkännande och verkställighet av indrivningsbeslutet till behörig domstol i Tjeckien. Kontoret företräder den sökande (käranden som är bosatt utomlands) i förfarandet och vidtar alla nödvändiga åtgärder för att driva in underhållet och säkra överföringen av de indrivna beloppen till utlandet. Kontoret och den överförande myndigheten i utlandet informerar varandra om de åtgärder som vidtagits samt om hur verkställandet av underhållsbeslutet fortskrider och vilka resultat som uppnås.

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja.

17 Om medlemsstaten inte är bunden av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttsens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

Inga avgifter tas ut när det gäller mål om ömsesidiga underhållsskyldigheter mellan föräldrar och barn. I andra förfaranden för att fastställa underhåll, inklusive ökning av underhållet, slipper sökanden betala rättegångskostnader. Detta undantag gäller också verkställighets- eller indrivningsförfaranden.

Sökanden behöver inte företrädas av advokat i förfaranden som avser en underhållsskyldighet. Kontoret för internationellt rättsligt skydd av barn tillhandahåller sina tjänster gratis. Kontoret kommer att företräda den sökande (underhållsmottagaren som är bosatt utomlands) i domstolsförhandlingarna, vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa betalningen av underhåll i den sökandes namn och se till att de belopp som drivs in överförs till utlandet.

Om det är motiverat mot bakgrund av den sökandes sociala och finansiella status och under förutsättning att det inte handlar om en godtycklig eller uppenbart meningslös ansökan eller obstruktion av rättigheter, kan domstolen helt eller delvis befria den sökande från skyldigheten att betala rättegångskostnaderna. Om ett ombud har utsetts för en part som befriats från skyldigheten att betala rättegångskostnader ska den befrielsen i samma utsträckning även gälla ombudets kontanta utgifter och arvode. En part som beviljats befrielse från skyldigheten att betala rättegångskostnader kan inte bli skyldig att betala ett garantibelopp för att täcka kostnaderna för bevisning eller att ersätta staten för de kostnader den har haft (dvs. för vittnen, expertvittnen, tolkning etc.). Kostnaderna som uppkommer på grund av att en part inför domstolen talar sitt eget modersmål eller kommunicerar med kommunikationssystem för döva eller blinda personer ska uppbäras av staten och ingen ersättning får krävas för sådana kostnader.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Enligt lag nr 359/1999 om barnets sociala och rättsliga skydd, i dess ändrade lydelse, ska kontoret för internationellt rättsligt skydd av barn, som är centralmyndighet i Tjeckien, utföra följande uppgifter när det erbjuder socialt och rättsligt skydd avseende andra länder:

Utföra de uppgifter som åligger centralmyndigheten i enlighet med underhållsförordningen.

Ikläda sig rollen som barnets förmyndare.

Begära in rapporter om situationen för barn som är tjeckiska medborgare men som inte har hemvist i Tjeckien, från relevanta organ och andra juridiska enheter och personer på begäran av föräldrar som är bosatta i Tjeckien eller myndigheterna med ansvar för socialt och rättsligt skydd.

Vidarebefordra personliga handlingar och andra dokument till utlandet och tillhandahålla dokument och andra akter från utlandet.

Samarbeta med statliga myndigheter eller andra organisationer i utlandet som motsvarar kontoret, om de är vederbörligen auktoriserade att tillhandahålla socialt och rättsligt skydd i sina respektive länder samt vid behov med andra myndigheter, faciliteter och juridiska personer.

Hjälpa till att leta efter barnets föräldrar om en av eller båda föräldrarna lever utomlands, familjemedlemmar och personer med underhållsskyldighet, undersöka den materiella och finansiella situationen för att fastställa underhåll, hjälpa till att lämna in ansökan om att verkställa underhållsskyldigheten, dvs. ansökan om att reglera skyldigheter i samband med underhåll och fostran och fastställa faderskap.

Ombesörja översättning av akter som behövs för att utöva behörighet inom socialt och rättsligt skydd enligt internationella avtal och direkt tillämpliga EU-förordningar.

För att kontoret ska kunna utöva sin behörighet är relevanta organ, personer och juridiska enheter skyldiga att ge kontoret all den hjälp som kontoret begär i samband med utförandet av sina uppgifter. Underhållsförordningens bestämmelser om obligatoriskt stöd från tredje parter kommer att tillämpas i förekommande fall. Obligatorisk hjälp i den utsträckning som krävs kommer också att lämnas av bland annat domstolar, tjeckisk polis, banker, försäkringskassor, arbetsförmedlingar, postföretag, elektroniska tjänsteleverantörer, försäkringsbolag, inrikesministeriet när det gäller att få fram information ur register över bosatta och utländska medborgare etc.

Senaste uppdatering: 27/08/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [de](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Underhållskrav - Tyskland

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Följande personer kan vara underhållsskyldiga:

Barn gentemot föräldrar.

Föräldrar gentemot barn.

Makar sinsemellan.

Barnbarn (och deras barn) gentemot mor- och farföräldrar (och deras föräldrar).

Mor- och farföräldrar (och deras föräldrar) gentemot barnbarn (och deras barn).

Ogifta föräldrar sinsemellan.

Partner i ett registrerat partnerskap sinsemellan.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Det finns inga fastställda åldersgränser för underhållsbidrag till barn. Underhållsskyldigheten föreligger så länge barnet (utan egen förskyllan) är behövande. När barnet har avslutat sin yrkesutbildning förväntas det dock i regel vara självförsörjande. Enligt de tyska bestämmelserna om underhållsskyldighet prioriteras minderåriga barn för det mesta framför vuxna barn. Kraven på den underhållsskyldige är strängare och minderåriga har i regel företräde framför myndiga barn när det gäller underhållsskyldighet.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

För att rätten till underhåll ska erkännas krävs det i regel att den sökande vänder sig till en domstol, till barn- och ungdomsmyndigheten (*Jugendamt*) eller till en notarie för att erhålla en exekutionstitel genom vilken ett belopp kan drivas in genom tvångsexekution.

Om underhållskravet bestrids ska tvisten prövas av domstol. Ett åtagande om att betala underhållsbidrag kan göras inför barn- och ungdomsmyndigheten eller en notarie. Barn- och ungdomsmyndighetens behörighetsområde är emellertid begränsat jämfört med en notaries. Detta innebär att barn- och ungdomsmyndigheten registrerar ett sådant åtagande såvida det är frågan om underhåll till barn som inte har fyllt 21 år eller krav från modern och fadern med anledning av barnets födelse.

Twister om underhållsskyldighet är familjerättsliga mål som prövas av familjedomstol. Förfarandet regleras i lagen om familjerättsliga tvister och förfarandet vid frivillig rättsvård (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*) samt i civilprocessordningen (*Zivilprozessordnung*).

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

Enligt § 1629 stycke 1 i civillagen (*Bürgerliches Gesetzbuch*, nedan kallad BGB) företräder föräldrarna barnet gemensamt. Om en förälder har ensam vårdnad eller om beslutanderätten enligt § 1628 i BGB har överförts uteslutande till henne eller honom, företräder denna förälder barnet ensam. Ett krav görs således gällande av föräldrarna i barnets namn och i egenskap av barnets rättsliga företrädare. Enligt § 1629 stycke 2 första meningen i BGB kan fadern och modern emellertid inte företräda barnet på grund av risken för en intressekonflikt om en legal förmyndare inte får företräda barnet enligt § 1795 i BGB. Detta gäller bland annat vid en tvist mellan barnet och maken till den berörda föräldern. I detta fall ska en särskilt förordnad förmyndare utses för barnet. Denna förmyndare ska då i egenskap av barnets företrädare tillgodose barnets intressen. Ett undantag föreligger vad gäller en ansökan om underhållsbidrag. Enligt § 1629 stycke 2 andra meningen i BGB kan den förälder som faktiskt tar hand om ett barn avkräva underhållsbidrag av den andra föräldern, även om föräldrarna har gemensam vårdnad om barnet. Enligt § 1629 stycke 3 i BGB ändras denna bestämmelse endast om föräldrarna fortfarande är gifta men lever åtskilda och har ansökt om äktenskapsskillnad. I sådana fall kan föräldern enbart ansöka om underhållsbidrag för barnet i eget namn från den andra föräldern. Syftet med detta är att undvika att barnet dras in som part i föräldrarnas äktenskapsskillnad.

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

I mål som rör underhållsskyldighet är familjedomstolen behörig. Familjedomstolen utgör en avdelning vid *Amtsgericht* (underrätt för vissa typer av tvistemål). Domstolarnas lokala behörighet i mål om underhållsskyldighet framgår av § 232 i lagen om familjerättsliga tvister och förfarandet för frivillig rättsvård (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*, nedan kallad FamFG).

Så länge ett äktenskapsmål pågår är den lokalt behöriga domstolen i princip den domstol som är eller var behörig för äktenskapsskillnaden i första instans. I övrigt beror den lokala behörigheten ofta på motpartens sedvanliga hemvist. Detta gäller dock inte i mål som avser underhåll till ett minderårigt eller därmed likställt barn. I sådana fall är den domstol behörig i vars domkrets barnet eller den förälder som är behörig att företräda barnet har sin sedvanliga hemvist. Detta gäller emellertid inte om barnet eller den ena föräldern har sin sedvanliga hemvist utomlands.

Barnet kan även väcka talan om underhållsskyldighet mot båda föräldrarna vid den domstol som är behörig vid en talan mot den ena föräldern.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

I mål om underhållsskyldighet krävs i princip att parterna företräds av en advokat vid domstol. Någon advokat krävs emellertid inte som biträde vid interimistiska förfaranden. Ett barn som företräds av barn- och ungdomsmyndigheten vid indrivning av underhållsbidrag behöver inte heller någon advokat.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Vid ett mål om underhållsskyldighet vid domstol påförs rättegångskostnader (avgifter och omkostnader). När stämningsansökan inlämnas till domstolen ska en rättegångsavgift som motsvarar den tredubbla avgiften betalas. Avgiftens storlek beror på vilket värde föremålet för förfarandet har (värdet av yrkandet). Även advokaternas ersättning riktar sig efter värdet av yrkandet. Avgörande för avgiften är storleken på det underhållsbelopp som begärs för de första tolv månaderna efter ingivandet av stämningsansökan, dock högst det begärda totalbeloppet. Underhållsbidrag som redan förfallit till betalning när stämningsansökan lämnas in inkluderas i beräkningsunderlaget.

Exempel:

Om en vårdnadshavare till ett 10-årigt barn ansöker om minimiunderhåll (för närvarande 364 euro per månad), uppgår värdet av yrkandet till 4 368 euro. Den allmänna rättegångsavgiften uppgår i detta fall till 339 euro (113 euro x 3). Om en maka till en arkitekt begär underhåll med 1 900 euro per månad för perioden innan äktenskapsskillnaden träder i kraft och för sjukförsäkringsavgifter uppgår värdet av yrkandet till 22 800 euro. Rättegångsavgiften uppgår till 933 euro (311 euro x 3). Det är därför inte möjligt att lämna några generella uppgifter om kostnaderna. Utöver rättegångsavgiften tillkommer i förekommande fall kostnader för den advokat som anlitas som ombud i målet.

Avgifternas storlek framgår av avgiftstabellen med värden av yrkanden på upp till 500 000 euro.

Värdet av yrkandet upp till ... euro	Avgift ... euro	Värdet av yrkandet upp till ... euro	Avgift ... euro
300	25	40 000	398
600	35	45 000	427
900	45	50 000	456
1 200	55	65 000	556
1 500	65	80 000	656
2 000	73	95 000	756
2 500	81	110 000	856
3 000	89	125 000	956
3 500	97	140 000	1 056
4 000	105	155 000	1 156
4 500	113	170 000	1 256
5 000	121	185 000	1 356
6 000	136	200 000	1 456
7 000	151	230 000	1 606
8 000	166	260 000	1 756
9 000	181	290 000	1 906
10 000	196	320 000	2 056
13 000	219	350 000	2 206
16 000	242	380 000	2 356
19 000	265	410 000	2 506
22 000	288	440 000	2 656
25 000	311	470 000	2 806
30 000	340	500 000	2 956
35 000	369		

I sitt domslut fastställer domstolen i huvudsak vilken part som ska ersätta rättegångskostnaderna. I detta avseende gäller i princip att den part som tappar målet ska betala rättegångskostnaderna.

Sökande som på grund av sina personliga och ekonomiska förhållanden över huvud taget inte, eller endast delvis eller genom delbetalningar kan svara för kostnaderna i målet, kan erhålla rättshjälp vid mål om underhållsskyldighet vid domstol. För detta krävs att sökanden i egenskap av kärke eller svarande har rimliga utsikter att få sin talan bifallen och att talan är befogad. Rättshjälpen omfattar – beroende på sökandens inkomster och tillgångar – hela eller delar av domstolsavgifterna och kostnaderna för den egna advokaten.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Underhåll ska i regel betalas som ett kontant underhållsbidrag. Underhållsbidragets omfattning fastställs mot bakgrund av den underhållsberättigades behov och den underhållsskyldiges ekonomiska förmåga. I detta avseende har appellationsdomstolarna utvecklat tabeller och riktlinjer i syfte att tillhandahålla schablonbelopp för underhåll. Den mest kända är Düsseldorftabellen (*Düsseldorfer Tabelle*), enligt vilken underhållet för barn beräknas.

På den underhållsberättigade eller den underhållsskyldiges begäran kan domstolsbeslut anpassas om de faktiska omständigheter som ligger till grund för domslutet ändras. Underhållsbidrag till ett minderårigt barn kan enligt § 1612a stycke 1 första meningen i BGB även begäras i indexerad form som en procentsats av det aktuella minimiunderhållet. Minimiunderhållet regleras i § 1612a stycke 1 andra och tredje meningen i BGB och ökar i tre steg i takt med barnets stigande ålder. Ett domstolsbeslut genom vilket det underhåll som ska betalas är indexerat kräver inte någon anpassning när barnet uppnår en ny åldersklass.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Underhållet ska i princip beviljas i form av betalning av ett underhållsbidrag månadsvis i förskott till den underhållsberättigade, vad gäller minderåriga barn den förälder som faktiskt tar hand om barnet eller den som annars är berättigad till underhållet.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

En möjlighet är att begära verkställighet av den fordran som ligger till grund för underhållsskyldigheten. Verkställigheten av utmätningen följer de allmänna reglerna.

Den underhållsskyldiges förpliktelser förstärks emellertid genom att ett åsidosättande av denna skyldighet är straffbelagd.

Den som åsidosätter underhållsskyldigheten kan bestraffas med fängelse i upp till tre år eller böter. Om fängelsestraff krävs, men villkorlig dom utdöms, kan domstolen ålägga den dömde att uppfylla sin underhållsskyldighet. Domstolen återkallar den villkorliga domen om den dömde upprepade gånger eller grovt underlåter att följa ett sådant åläggande och det därigenom finns anledning att anta att denne kommer att begå brott igen, särskilt genom att åsidosätta underhållsskyldigheten. Om den tilltalade är ostraffad sen tidigare och åläggs att uppfylla sin underhållsskyldighet med ett visst belopp, kan åklagarmyndigheten tillfälligt underlåta att väcka åtal, respektive domstolen tillfälligt avsluta det straffrättsliga förfarandet.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

Utmätning av lös egendom görs genom exekutionstjänstemän (§ 808 stycke 1 i ZPO). Härvid ska de bestämmelser som begränsar utmätningen i §§ 811–812 i ZPO särskilt beaktas. Enligt § 811 i ZPO ska de där angivna tillgångarna inte vara föremål för utmätning. Undantag föreligger för egendom som köpts med äganderättsförbehåll enligt § 811 stycke 2 i ZPO. I § 811a och § 811b i ZPO regleras utbyte av värdefulla tillgångar som enligt § 811 ZPO inte får utmätas mot mindre värdefulla tillgångar med samma funktioner.

Utan gäldenärens medgivande får dennes lägenhet endast genomskås efter domstolsbeslut, § 758a i ZPO.

Utmätning av fordringar görs av den domstol som är ansvarig för verkställigheten. Skyddet mot utmätning av lön ska beaktas. Detta skydd följer av §§ 850ff i ZPO. Den del av lönen som inte får utmätas fastställs enligt gäldenärens inkomstnivå samt antalet personer gentemot vilka gäldenären enligt lag är underhållsskyldig. För att beräkna detta förbehållsbelopp tillämpas tabellen i bilagan till § 850c i ZPO. Tabellen ses över regelbundet och anpassas vid behov.

Vid verkställighet av underhållskrav eller en fordran på grund av en uppsätlig överträdelse kan verkställighetsdomstolen på den underhållsberättigades begäran fastställa ett avvikande förbehållsbelopp enligt § 850d i ZPO respektive § 850f i ZPO. Efter en begäran från gäldenären gäller detsamma om det föreligger ett särskilt personligt behov enligt § 850f stycke 1 i ZPO.

Genom ett konto som är skyddat mot utmätning (P-konto) enligt § 850k i ZPO kan gäldenären skydda sig mot utmätning upp till förbehållsbeloppet. Genom P-kontot säkras rimliga levnadskostnader för gäldenären, samtidigt som försörjningen möjliggörs för de personer för vilka denne är underhållsskyldig. P-kontot omfattar ett automatiskt skydd mot utmätning motsvarande det grundläggande förbehållsbeloppet som för närvarande uppgår till 1 028,89 euro per kalendermånad. Detta grundläggande skydd mot utmätning kan höjas under vissa förutsättningar, t.ex. på grund av att gäldenären är underhållsskyldig. Det grundläggande skyddet mot utmätning ökar med 387,22 euro för den första personen och med ytterligare 215,73 euro för den andra till femte personen. Barnbidrag och vissa sociala förmåner åtnjuter ytterligare skydd. I regel är det tillräckligt att inlämna ett intyg till banken. I särskilda fall, t.ex. om gäldenären har särskilda behov på grund av sjukdom kan det belopp som inte får utmätas anpassas individuellt av verkställighetsdomstolen (§ 850k stycke 4 i ZPO).

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

Verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet utgör en normal exekutionstitel för indrivning av en penningfordran, vilket innebär att den underhållsberättigade i princip måste iakttä de vanliga verkställighetsreglerna och själv måste se till att fordran verkställs.

Om barn- och ungdomsmyndigheten biträder ett barn hjälper nämnda myndighet dock till vid indrivningen. Barn- och ungdomsmyndigheten biträder ett barn om den förälder som ansöker om underhåll har ensam vårdnad om barnet eller om föräldrarna visserligen har gemensam vårdnad men den förälder som inger ansökan faktiskt tar hand om barnet.

Detta skiljer sig från sådana fall där en underhållsberättigad person erhåller vissa sociala förmåner (som täcker ett behov som egentligen skulle täckas av underhållet). Om den som erhåller de sociala förmånerna har rätt till underhållsbidrag men detta krav ännu inte har tillgodosetts, övergår kravet i princip till den behöriga myndigheten som sedan kan göra gällande rätten till underhåll i eget namn.

I vissa situationer (när ett barn uppfostras av en ensamstående förälder och den andra föräldern inte betalar något kontant underhåll) föreligger en rätt till förmåner under en begränsad tid enligt lagen om bidragsförskott (*Unterhaltsvorschussgesetz*, nedan kallad UVG). I dessa situationer utkräver bidragsförskottskassan de övertagna kraven på underhåll.

Om den underhållsskyldige inte i övrigt betalar något underhåll och försörjningsstöd därför måste betalas ut (om de övriga villkoren är uppfyllda), övergår kraven på underhåll (liksom i frågan om det ovan nämnda bidragsförskottet) på de sociala myndigheterna som sedan kan återkräva försörjningsstödet från den underhållsskyldige. Vad gäller förmåner för att säkra en grundläggande inkomst för arbetssökande sker övergången först genom att den utbetalande myndigheten sänder ett skriftligt meddelande till den underhållsskyldige.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

De förmåner som nämns i fråga 12, dvs. försörjningsstöd, grundläggande inkomst för arbetssökande och förmånerna enligt lagen om bidragsförskott, är självständiga sociala förmåner med begränsad omfattning och utgör inte något underhållsbidrag i egentlig mening. De betalas ut direkt från den ansvariga myndigheten till den underhållsberättigade personen. Förmånerna kan slutligen utbetalas oavsett om underhållet kan utkrävas från den underhållsskyldige. De myndigheter till vilka kravet på underhåll har gått över kan utkräva det i eget namn.

Även om barn- och ungdomsmyndigheten företräder ett barn, medför detta förhållande inte någon separat rätt till förmåner av de behöriga myndigheterna, till skillnad mot anspråk på förmåner enligt lagen om bidragsförskott och på försörjningsstöd och grundläggande inkomst för arbetssökande. I detta avseende är myndighetens ingripande begränsat till att stödja den underhållsberättigade för att göra gällande rätten till underhåll och driva in underhållet.

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Om en underhållsberättigad vill driva in underhåll från en gäldenär som bor utomlands kan denne få hjälp av den federala justitiemyndigheten (*Bundesamt für Justiz*) i Bonn. Förbundsrepubliken Tyskland har utnämnt denna myndighet till centralmyndighet för gränsöverskridande mål om underhållsskyldighet.

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Ansökningar enligt artikel 55 i EU:s underhållsförordning respektive enligt artikel 2.1 och 2.2 i 1956 års FN-konvention från en underhållsberättigad med hemvist i Tyskland ska göras till den anmodade centralmyndigheten via den federala justitiemyndigheten i Bonn.

Centralmyndigheten i Bonn har följande kontaktuppgifter:

Bundesamt für Justiz

53094 Bonn

Tyskland

E-post: auslandsunterhalt@bfj.bund.de

Tel: +49 (0)228 99410 40

Fax: +49 (0)228 99410 5202

<https://www.bundesjustizamt.de/>

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Enligt EU:s underhållsförordning har centralmyndigheten en ny uppgift genom att den även kan bearbeta vissa ansökningar från den underhållsskyldige.

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

Ansökningarna ska göras via centralmyndigheten i hemvistlandet. Därifrån vidarebefordras de till centralmyndigheten i Förbundsrepubliken Tyskland.

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja.

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttsens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

Ej relevant.

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

I regel ska rättegångsavgiften betalas i förväg i mål om underhållsskyldighet. Inom underhållsförordningens tillämpningsområde beviljas rättshjälp i enlighet med artiklarna 44–47 i förordningen. Skyldigheten till förskottsbetalning bortfaller under vissa särskilda omständigheter, särskilt när rättshjälp har beviljats.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Tyskland har gett sin befintliga centralmyndighet – den federala justitiemyndigheten – den behörighet som krävs för att garantera de åtgärder som beskrivs i artikel 51.

Senaste uppdatering: 01/06/2017

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [et](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Underhållskrav - Estland

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Enligt Estlands författning är "underhållsskyldighet" en familjs skyldighet att försörja behövande familjemedlemmar.

Beloppet för underhållsbidraget fastställs av domstol och betalas vanligtvis ut regelbundet i form av pengar. På begäran av en underhållsberättigad person kan domstolen i vissa fall besluta att underhållsbidraget i stället ska betalas som en klumpsumma. En underhållsskyldig person som betalar underhåll till ett underårigt barn kan i motiverade fall begära att få bidra med underhåll i en annan form än pengar.

Det är i allmänhet en behövande persons släktingar i rakt upp- och nedstigande led intill andra led som är skyldiga att betala underhåll, dvs. vuxna barn, föräldrar och mor- och farföräldrar är skyldiga att försörja varandra. Makar ska också försörja sin familj genom sitt arbete och sina tillgångar. Detta omfattar aktiviteter som syftar till att täcka kostnaderna för det gemensamma hushållet och för att uppfylla både vanliga och särskilda behov hos den andra maken och de gemensamma barnen. F.d. makar samt ogifta personer som har fått barn tillsammans kan också vara skyldiga att betala underhåll till varandra om en av parterna är i behov av försörjning.

Underhåll betalas i form av ett bidrag från en förälder till ett underårigt barn, särskilt om föräldern inte bor tillsammans med barnet eller inte tar del i barnets uppföstran. En f.d. make till en person som är i behov av stöd måste främst betala underhåll om personen i fråga, efter äktenskapsskillnaden och på grund av att den har ansvaret för ett barn, inte har möjlighet att försörja sig själv eller är i behov av stöd av ålders- eller hälsoskäl. En person som har ett barn tillsammans med en person som är i behov av stöd måste betala underhåll i tolv veckor efter barnets födelse, och även senare om personen i fråga behöver hjälp på grund av ett hälsoproblem som har att göra med uppföstran av barnet, graviditeten eller förlösningen.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Barn blir myndiga vid 18 års ålder. Barn under 18 år räknas som underåriga. Ett underårigt barn har rätt till underhållsbidrag. Det är först och främst barnets föräldrar – var och en i lika mån – som är skyldiga att försörja barnet. Ett barn som har fyllt 18 år och fortsätter att studera på grundskole- eller gymnasienivå eller i en yrkesskola har också rätt till underhåll fram till sin 21årsdag.

Andra släktingar i rakt upp- eller nedstigande led som inte kan försörja sig själva har rätt till underhåll om det fastställs att de är i behov av stöd.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

En förälder till ett underårigt barn kan bli skyldig att betala underhåll. Om denne inte betalar frivilligt kan en ansökan om underhåll lämnas in vid domstol. Då ska antingen en ansökan om skyndsam handläggning av ett underhållsärende gällande barn, eller en begäran om underhåll (underhållsbidragstalan) lämnas in till domstolen. Ingen statlig avgift tas ut för dessa två former av ansökningar om underhåll till ett underårigt barn.

Den skyndsamma handläggningen är ett förenklat förfarande som endast kan tillämpas om ärendet gäller underhåll till ett underårigt barn, den förälder som ombes betala underhåll har angetts som förälder på barnets födelsebevis, underhållsbeloppet är högst 200 euro per månad och den andra föräldern inte motsätter sig betalningen av underhåll. Om dessa villkor inte uppfylls måste i stället en begäran om underhåll lämnas in till distriktsdomstolen där barnet har sin hemvist.

Mer information om skyndsam handläggning av underhållsären den gällande underåriga barn hittar du [här](#). Blanketten för en begäran om underhåll till barn finns [här](#).

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

Underåriga barn har rätt till underhåll. Eftersom underåriga barn har begränsad rättslig handlingsförmåga är det barnets juridiska företrädare, dvs. den förälder som har vårdnaden, som lämnar in begäran om underhåll till domstolen för barnets räkning. Om en förmyndare har utsetts för barnet ska denne i egenskap av barnets juridiska företrädare lämna in begäran för barnets räkning.

En vuxen som har full rättslig handlingsförmåga och som ansöker om underhåll för egen del lämnar själv in sin begäran om underhåll.

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Om du vänder dig till domstol för att få en förälder att betala underhåll till ett underårigt barn behandlas ärendet som ett underhållsärende. I sådana ärenden ska en begäran om underhåll lämnas in till distriktsdomstolen där barnet har sin hemvist. Om barnet inte är bosatt i Estland lämnas begäran in på den plats där svaranden har sin hemvist. Om svaranden inte är bosatt i Estland lämnas begäran in på den plats där käranden har sin hemvist.

Det är också möjligt att ansöka om skyndsam handläggning av ett underhållsärende (se svaret på fråga 3).

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Då ett ärende om underhåll till barn lämnas in till domstol är det inte alltid nödvändigt att ta hjälp av en professionell jurist eller annat ombud. Domstolen utfärdar ett beslut om underhåll som gäller från det datum då talan väcktes. Domstolen kan också, beroende på talans karaktär, besluta att underhåll ska betalas retroaktivt, för en period på upp till ett år innan talan väcktes.

Blanketten för en begäran om underhåll till barn finns [här](#).

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Ingen statlig avgift tas ut för att inleda en process om underhåll till ett underårigt barn eller för omprövning av en ansökan om skyndsam handläggning av ett underhållsärende gällande barn.

Det är möjligt att ansöka om statligt rättsstöd eller processtöd för att täcka rättegångskostnaderna.

Statligt rättsstöd innebär att Estlands advokatsamfund utser en advokat för parten. Advokaten företräder och ger råd till parten i fråga vid rättegången. Statligt rättsstöd är till för personer som på grund av sin ekonomiska situation inte kan betala för professionella juridiska tjänster, som bara har möjlighet att betala en del av avgifterna, som bara har möjlighet att göra delbetalningar, eller som skulle ha svårt att försörja sig om de betalade domstolsavgifterna. Mottagaren av statligt rättsstöd måste emellertid betala andra rättegångskostnader.

En person som på grund av sin ekonomiska situation inte har möjlighet att betala dessa rättegångskostnader, eller som bara kan betala en del av dem eller betala genom delbetalningar, kan ansöka om statligt processtöd. Det måste också finnas tillräckliga skäl att anta att det planerade deltagandet i processen kommer att bli framgångsrikt.

Ansökningsblanketten för processtöd till en fysisk person och en förklaring om sökandens och dennes familjemedlemmars personliga och ekonomiska situation finns [här](#).

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

En domstol kan besluta att ett fast eller varierande underhållsbelopp ska betalas till ett underårigt barn. Domstolsbeslutet ska ange på vilka grunder beloppet har beräknats. Vanligtvis ska underhållsbidrag betalas varje månad. Det månatliga beloppet för ett barn får inte vara mindre än hälften av den minimilön per månad som fastställs av Estlands myndigheter (det lägsta underhållsbeloppet var 177,50 euro per barn 2014 och 195 euro 2015). Domstolen kan emellertid, om det föreligger giltiga skäl, fastställa ett underhållsbelopp som är lägre än detta minimibelopp. Det kan t.ex. göras i fall då en förälder inte är arbetsför eller om den underhållsskyldige även betalar underhåll till andra personer.

Den underhållsskyldige kan, om giltiga skäl föreligger, begära att få betala underhåll i en annan form. Föräldrar kan göra en gemensam överenskommelse om hur underhållsskyldigheten ska uppfyllas samt på vilket sätt och hur ofta underhåll ska tillhandahållas.

Underhållsbeloppet beräknas utifrån barnets behov och vanliga livsstil. Barnets vanliga livsstil beror på föräldrarnas ekonomiska situation. Om de omständigheter som ligger till grund för beräkningen av underhållsbeloppet ändras, får var och en av parterna ansöka vid domstol om att beloppet ska ökas eller minskas. Den statliga avgiften för att väcka talan om ändrat underhållsbelopp beräknas på grundval av det belopp som processen gäller och det belopp med vilket underhållet ska ökas.

Om en ändring av beloppet godkänns gäller ändringen vanligtvis från och med beslutets utfärdande, dvs. beloppet för eventuella utestående betalningar från tiden före ändringsbeslutet ändras inte.

I Estland gäller regeln att underhållsbeloppet ändras automatiskt om det är kopplat till den av myndigheterna fastställda minimilönen och denna ändras.

Information om beloppet för minimilönen finns [här](#).

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

I de flesta fall betalas underhållet genom regelbundna betalningar. En person som betalar underhåll till ett underårigt barn kan, om det finns giltiga skäl, begära att få bidra med underhåll i en annan form än pengar. Underhåll betalas i form av ett bidrag från en förälder till ett underårigt barn, särskilt om föräldern inte bor tillsammans med barnet eller inte tar del i barnets uppfostran. Underhållet betalas i förskott för varje kalendermånad. Det är barnet som räknas som mottagare av underhållet, men det betalas i normalfallet ut till den andra föräldern. Underhåll kan betalas direkt till barnet om föräldrarna har kommit överens om detta eller om en domstol har beslutat att så ska ske.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Om ett beslut om underhåll har trätt i kraft eller ska verkställas med omedelbar verkan men den underhållsskyldige föräldern inte betalar ska en exekutionstjänsteman kontaktas. Om den underhållsskyldige inte betalar i tid, kommer exekutionstjänstemannen på ansökan av den person som väckte talan ordna med beslagtagande av den underhållsskyldiges tillgångar. För detta krävs det att domstolsbeslutet lämnas in till exekutionstjänstemannen tillsammans med en ansökan om verkställighet. Information om den underhållsskyldige och dennes tillgångar (adress, kontaktinformation, information om kända tillgångar) ska anges i ansökan om verkställighet. Om sökanden vill att exekutionstjänstemannen ska utnyttja lagens samtliga möjligheter för att driva in skulden, ska det anges i ansökan om verkställighet att sökanden kräver betalning från den underhållsskyldiges registrerade fasta egendom, lösa egendom och fordringar. Vid verkställighetsförfaranden har underhåll till barn företräde framför alla andra fordringar, och i dessa fall kan också en större del av egendomen beslagtas.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

En person kan befrias från underhållsskyldighet om denne på grund av andra skyldigheter och sin ekonomiska situation inte har möjlighet att betala underhåll utan att det inverkar på deras förmåga att försörja sig själva. Emellertid är föräldrar alltid underhållsskyldiga gentemot sina underåriga barn. En domstol kan också besluta att en underhållsskyldig person (gäldenär) ska befrias från denna skyldighet, korta perioden för underhållsskyldigheten eller minska underhållsbeloppet om det kan anses extremt orättvist att begära underhåll. Det gäller t.ex. om den underhållsberättigades behov av underhåll är självförvålat.

Ersättning för underlåtenhet att betala underhåll kan begäras retroaktivt, för en period på upp till ett år. Varje utbetalning av underhåll har en preskriptionsfrist på tre år. Fristen börjar löpa vid slutet av det kalenderår under vilket den berörda underhållsfordran uppstår. Underhåll är personbundet, dvs. om den underhållsberättigade eller underhållsskyldige avlider upphör underhållet. Detta påverkar dock inte belopp som betalats ut i förskott eller avräknade belopp.

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

Justitieministeriet har utsetts till centralmyndighet med ansvar för gränsöverskridande tvister i underhållsärenden. Den enhet som hanterar dessa ärenden är enheten för internationellt rättsligt samarbete inom avdelningen för kriminalpolitik.

[Statlig rättshjälp](#) kan beviljas när talan väcks vid domstol i ett underhållsärende. Det finns inga särskilda organ eller myndigheter som tillhandahåller stöd när det gäller underhållsärenden inom landets gränser.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

En förälder som har vårdnaden om ett barn har rätt att ansöka om statligt underhållsbidrag från socialförsäkringsmyndigheten (*Sotsiaalkindlustusamet*). Detta är ett tillfälligt statligt stöd till en förälder som på egen hand tar hand om ett barn. Staten betalar underhåll för den andra förälderns räkning, och kräver senare tillbaka beloppet från den förälder som har underlåtit att betala underhåll. Statligt underhållsbidrag betalas ut då ett domstolsförfarande pågår i ett underhållsärende. Villkoret för att få statligt underhållsbidrag är att mottagaren ansöker om underhåll vid en domstol, antingen genom en ansökan om skyndsamt handläggning i ett underhållsärende eller en begäran om underhåll (underhållsbidragstalan).

Statligt underhållsbidrag betalas i högst **90 dagar**. Det dagliga beloppet är en tredjedel av barnbidraget (3,20 euro 2014), och bidraget betalas bara ut en gång.

Mer information om hur du ansöker om statligt underhållsbidrag, finns på [denna webbplats](#).

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

En person som ansöker om underhåll kan i enlighet med rådets förordning (EG) nr 4/2009 vända sig till justitieministeriets enhet för internationellt rättsligt samarbete.

Om du vill ansöka om underhåll i ett annat land ska en ansökan om att inleda ett underhållsärende lämnas till enheten för internationellt rättsligt samarbete vid Estlands justitieministerium samt till den behöriga myndigheten i det andra landet. Ansökan ska åtföljas av en kopia av barnets födelsebevis eller ett domstolsbeslut som fastställer faderskap. Om det inte har fastställts vem som är far till barnet ska detta anges i den ansökan som skickas till det andra landet.

Ansökningsblanketten hittar du [här](#).

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Enheten för internationellt rättsligt samarbete vid Estlands justitieministerium kan kontaktas via telefon (+372 6 208 183, +372 6 208 186 och +372 6 208 190) eller via epost på adressen central.authority@just.ee.

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

En person som vill ansöka om underhåll och som är bosatt i ett annat land bör i första hand kontakta den behöriga myndigheten i det landet. Denna myndighet tar i sin tur kontakt med Estlands justitieministerium.

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

Se svaret på fråga 16.

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Haagprotokollet från 2007 har ratificerats av EU, där Estland har varit medlem sedan den 1 maj 2004.

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttsens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

Se svaret på fråga 18.

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

Enligt denna förordning är statlig rättshjälp och statligt processtöd tillgängligt vid gränsöverskridande underhållstvister inom EU. Detta innebär att parten företräds av en person med lämplig juridisk kompetens vid förfarandet och att kostnaderna för processen täcks om personen inte kan betala dessa på egen hand. I bestämmelserna om statlig rättshjälp och processtöd anges att nationell lagstiftning gäller om inget annat anges i rådets förordning (EG) nr 4/2009. I princip omfattas personer som bor i Estland och personer som bor i ett annat EU-land av samma garantier. När det gäller gränsöverskridande tvister tillhandahåller centralmyndigheten (dvs. enheten för internationellt rättsligt samarbete vid Estlands justitieministerium) rättshjälp, rådgivning, statlig rättshjälp och statligt processtöd i enlighet med reglerna i rådets förordning (EG) nr 4/2009. För de frågor som inte regleras i denna förordning tillämpas nationell lagstiftning.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

En centralmyndighet har utsetts. När det gäller gränsöverskridande ärenden är denna myndighet justitieministeriet. Vid underhållsärenden enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 erbjuder justitieministeriets enhet för internationellt rättsligt samarbete hjälp. Denna enhet hanterar ärenden gällande internationella ansökningar om rättshjälp.

Senaste uppdatering: 16/10/2017

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Underhållskrav - Irland

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Underhållsskyldighet mellan makar innebär att någon av makarna måste göra regelbundna betalningar eller en engångsbetalning för den andra makans underhåll och, i lämpliga fall, att sådana regelbundna betalningar enligt beslutet ska göras till denna person till förmån för familjen eller underhållsberättigade anhöriga, i förekommande fall.

Underhållsskyldighet gentemot ett underhållsberättigat barn innebär att någon av föräldrarna måste göra sådana regelbundna betalningar eller betala en klumpsumma enligt beslutet till förmån för en annan person som har faktiskt vårdnad om barnet för barnets underhåll.

Underhållsskyldighet innebär att man måste ge ekonomiskt stöd till en person och fullgöra skyldigheterna i ett domstolsbeslut i fråga om underhåll om en sådan skyldighet verkställs genom domstol.

Underhåll kan betalas av följande personer:

Föräldrar till sina barn: Ja

Barn till sina föräldrar: Generellt sett nej

Maka till maka efter skilsmässa: Ja

Andra personer:

Registrerade partner och samboende i enlighet med 2010 års lag om registrerat partnerskap och vissa rättigheter och skyldigheter för samboende (*Civil Partnership and Certain Rights and Obligations of Cohabitants Act 2010*)

En ogift förälder till barnets vårdnadshavare

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Ett underhållsberättigat barn under 18 års ålder, ett underhållsberättigat barn under 23 års ålder som studerar på heltid eller ett barn oavsett ålder som är underhållsberättigat till följd av funktionsnedsättning.

Föräldrar är skyldiga att ge ekonomiskt underhåll till sina barn, så att de kan tillgodose sina vardagliga och tillfälliga ekonomiska behov.

Det kan i regel inte krävas att barn ska betala underhåll till sina föräldrar, förutom i sällsynta och extraordinära fall där äganderätt som innehas genom förvaltare förändras till följd av skilsmässa och överförs till barnet.

En skild maka kan tvingas betala underhåll till den andra maken om sökandens maka har visat att den andra inte har försörjt honom eller henne i tillräcklig utsträckning med tanke på omständigheterna.

En registrerad partner eller samboende kan i enlighet med 2010 års lag om registrerat partnerskap och vissa rättigheter och skyldigheter för samboende tvingas ge underhåll till den andra registrerade partnern eller samboende personen, om den registrerade partner eller samboende som inger ansökan har visat att den andra inte har försörjt honom eller henne i tillräcklig utsträckning med tanke på omständigheterna.

Föräldrar kan, oavsett de är gifta eller inte, vända sig till domstol för att ansöka om underhåll från den andra föräldern till sina barn. Detta kan även en förmyndare, socialnämnd eller någon annan person göra som har rättslig status i fråga om ett underhållsberättigat barn.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

I regel inger den underhållsberättigade en ansökan till domstol genom en civilrättslig åtgärd gentemot den andra personen. När det gäller underhåll till barn görs ansökan vanligtvis av den förälder eller någon annan person som har faktisk vårdnad om barnet.

Information om vilka förfaranden som är tillämpliga vid ansökningar om underhåll finns i regel på det irländska domstolsverkets webbplats under rubriken *Family Law* (<http://www.courts.ie>).

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

Den sökande i ett underhållsärende är vanligtvis den förälder som har vårdnaden om barnet/barnen. Även före detta makar och barnen själva kan ansöka.

Parterna måste ha ett tillräckligt stort intresse i ett ärende för att de ska ges behörighet (talerätt) att göra en begäran om underhåll. Om det rör sig om en släkting eller en närstående måste sökanden ha tillräckliga rättsliga befogenheter att förvalta släktingens eller den närståendes egendom, exempelvis genom en fullmakt. Föräldrar eller förmyndare kan ansöka om underhåll för ett barns räkning om barnet är ommyndigt.

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Distriktsdomstolen har behörighet att fastställa att den ena föräldern ska betala underhåll till ett barn om högst 150 euro per vecka och att en maka /registrerad partner ska få underhåll om högst 500 euro per vecka. Om större belopp begärs måste ansökan inges till grevskapsdomstolen eller *High Court*. Om äktenskapsmål redan har inletts vid grevskapsdomstolen eller *High Court* måste ansökningar inges till dessa oavsett belopp.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Nej. En ansökan kan inges personligen om sökanden väljer att inte anlita en advokat. Rättshjälp i civilmål finns tillgänglig för målsägande i familjerättsliga mål som begär detta utifrån sina specifika förutsättningar.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Alla familjerättsliga förfaranden är undantagna domstolsavgift. Kostnaden för att få juridisk rådgivning och ett rättsligt ombud kan variera. Rättshjälp i civilmål finns dock att tillgå för personer som saknar medel.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Distriktsdomstolen har behörighet att fastställa att den ena föräldern ska betala underhåll till ett barn om högst 150 euro per vecka och att en maka /registrerad partner ska få underhåll om högst 500 euro per vecka. Om större belopp begärs måste ansökan inges till grevskapsdomstolen eller *High Court*. Vid fastställandet av underhållet kommer domstolen att jämföra den underhållsberättigades (den person som har rätt till underhållet) skäliga behov mot den underhållsskyldiges (den person som ska betala underhållet) betalningsförmåga. Parterna kan inge en ansökan till domstolen om en omprövning av underhållsskyldigheten på grund av att parternas ekonomiska situation har förändrats.

Underhållsskyldigheten ska börja gälla det datum som anges i beslutet. Detta datum kan infalla före eller efter det datum då beslutet fattas, men det får inte infalla före det datum då ansökan om ett beslut inges.

I skilsmässoförfaranden och rättsliga förfaranden vid grevskapsdomstolen eller *High Court* får underhåll endast begäras från och med det datum då ansökan inges.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Underhåll betalas i regel genom en direktbetalning till den underhållsberättigade. Underhållsberättigade har emellertid rätt att få sitt underhåll betalat via domstolens kansli. Om domstolen anser att det är nödvändigt kan den underhållsskyldiges lön utmätas i fall där arbetsgivaren kan uppmanas göra avdrag för ersättning till den underhållsberättigade.

Underhåll betalas till den person som har rätt till underhåll och till de som förvaltar underhållet för personens räkning, exempelvis föräldrar eller förvaltare.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Om en underhållsskyldig inte betalar, kan den underhållsberättigade inleda förfaranden vid den domstol där underhållsskyldigheten fastställdes eller vid distriktsdomstolen, beroende på yrkandet.

Domstolen kan utfärda ett beslut om utmätning av den underhållsskyldiges inkomst, liksom anges i punkt 1 ovan.

I annat fall kan domstolen kräva att den underhållsskyldige ska betala det belopp som han eller hon är skyldig den underhållsberättigade. Om den underhållsskyldige inte respekterar domstolens beslut kan domstolen besluta att pengar som en annan person är skyldig den felande gäldenären i stället ska betalas till den underhållsberättigade. Domstolen kan också besluta om försäljning av den underhållsskyldiges egendom för att täcka de utestående beloppen.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

Distriktsdomstolen är det forum där beslut som fattas i andra medlemsstater ska verkställas. Den har befogenheter när det gäller ohörsamhet (avsnitt 9A och 9B i 1976 års lag), men endast i fråga om beslut som den själva utfärdat. Den har inte befogenheter att fastställa ohörsamhet i fråga om beslut som fattats på annat håll. Distriktsdomstolen får i själva verket endast fatta beslut om utmätning av lön (i lämpliga fall), utmättningsbeslut eller skingringsförbud (vilket sällan är lämpligt).

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

Det åligger varje underhållsberättigad person att hos domstol ansöka om hjälp med indrivning av underhåll. Då andra åtgärder finns att tillgå, såsom medling, har domstolarna lämplig och lagstadgad behörighet att ingripa vid utebliven betalning av underhåll.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

Nej. Den underhållsskyldige är endast skyldig att betala underhåll, genom direktbetalning eller genom omvårdnad på hans/hennes lön.

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Förordning (EG) nr 4/2009 om underhållsskyldighet omfattar gränsöverskridande ansökningar om underhåll som har sin grund i familjeförhållanden. Den innehåller gemensamma bestämmelser för hela EU och syftar till att säkerställa att underhållskrav drivs in även när den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade finns i ett annat EU-land.

FN:s konvention om indrivning av underhållsbidrag i utlandet (New York-konventionen) trädde i kraft i Irland i november 1995 genom 1994 års underhållslag (*Maintenance Act 1994*). Konventionen syftar till att underlätta indrivning av underhållsbidrag i avtalsslutande parter mellan en person som bor i ett land och en som bor i ett annat land.

Båda instrumenten innebär att nätverk av centralmyndigheter införs i varje avtalsslutande stat, och sökanden/underhållsberättigade/kärande kan inge sina ansökningar till en centralmyndighet som kommer att vidarebefordra dessa till relevant behörig domstol och, i vissa fall, ordna med rättshjälp.

Kontaktuppgifterna till den irländska centralmyndigheten för indrivning av underhållsbidrag från utlandet är följande:

Department of Justice and Equality,

Bishop's Square,

Redmond's Hill,

Dublin 2,

Irland.

Tfn: +353 (0)1 479 0200

Lokaltariffnummer: 1890 555 509

Fax: +353 (0)1 479 0201

E-post: mainrecov_inbox@justice.ie

En kärande kan få hjälp från en tjänsteman vid distriktsdomstolen (*District Court Clerk*) vad gäller beslut från distriktsdomstolen. En kärande kan också begära hjälp från rättsliga ombud. Han eller hon kan ha rätt till rättshjälp och bör kontakta sin lokala rättsbyrå (*law centre*) för detta. Avslutningsvis kan käranden begära hjälp från centret för kostnadsfri juridisk rådgivning (*Free Legal Advice Centre, FLAC*), som är en oberoende frivilligorganisation som driver ett nätverk av juridiska rådgivningsbyråer (*legal advice clinics*) runt om i landet. Dessa byråer har tystnadsplikt och tar inte ut någon avgift.

I gränsöverskridande ärenden där den underhållsskyldige bor i ett annat land, kan käranden inge en ansökan via centralmyndigheten för indrivning av underhållsbidrag (*Central Authority for Maintenance Recovery*) som finns vid det irländska ministeriet för rättvisa och jämställdhet (*Department of Justice and Equality*).

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Relevant domstolskansli (*Court Office*) eller organisation kan kontaktas per telefon, brev eller e-post eller besökas på plats. Kärande rekommenderas att besöka respektive organisations webbplats för att få ytterligare och lokal information.

Kontaktuppgifter till olika domstolskanslier finns på det irländska domstolsverkets (*Court Service*) webbplats (<http://www.courts.ie>).

Se fråga 14.1 och ministeriet för rättvisa och jämställdhets webbplats (<http://www.justice.ie>) för kontaktuppgifter till den irländska centralmyndigheten för indrivning av underhållsbidrag från utlandet.

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Se ovan. Nej. 14.1.

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

Se ovan. Nej. 14.2.

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttsens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

Ej tillämpligt.

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

Sökanden/käranden måste inte betala avgifter för att inleda en process inför domstol. Sökande har rätt till kostnadsfri rättshjälp i dessa frågor. Så snart den irländska centralmyndigheten mottagit en ansökan, om så krävs, kommer ansökan att vidarebefordras till rättshjälpsnämnden i upplysningsssyfte.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

I artikel 51 föreskrivs vilka åtgärder som centralmyndigheterna ska vidta i samband med ansökningar enligt underhållsförordningen. När det gäller ansökningar om verkställighetsförklaringar begär den irländska centralmyndigheten numera sådana från en särskild avdelning inom *High Court (Office of the Master of the High Court)*. Den irländska centralmyndigheten vidarebefordrar verkställighetsansökningar direkt till distriktsdomstolarna. När det gäller inledande av förfaranden kommer centralmyndigheten att ordna med juridiskt ombud för sökanden genom rättshjälpsnämnden (*Legal Aid Board*).

Senaste uppdatering: 18/11/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Underhållskrav - Grekland

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Begreppet "underhåll" omfattar primära mänskliga överlevnadsbehov, främst livsmedel. I praktiken omfattar begreppet emellertid alla mänskliga behov, oavsett om det gäller en persons försörjning, utbildning eller fritidsaktiviteter.

Underhållsskyldigheten omfattar betalning av bidrag – i princip kontanter – för att uppfylla mottagarens levnadsbehov.

Följande personer är underhållsskyldiga på grund av släktskap:

- Make, även om han eller hon är skild (om det föreligger en underhållsskyldighet efter skilsmässan).
- Släkting i rätt nedstigande led gentemot släkting i rätt uppstigande led enligt arvsrätten i frånvaro av testamente.
- Släkting i rätt uppstigande led (föräldrar eller far- och morföräldrar i avsaknad av föräldrar eller vid föräldrars oförmåga) gentemot sina ogifta barn (biologiska eller adopterade), i princip medan de är underåriga.
- Systemkon gentemot syskon.

Specialfall vid underhåll är följande:

- Underhåll som betalas vid separation och efter skilsmässa eller upplösning av äktenskap.
- Underhåll som betalas ut till ogifta mödrar för ett barn som fötts utom äktenskapet innan det erkänns.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Barn har i princip rätt till underhåll från sina föräldrar eller far- och morföräldrar tills de blir myndiga, dvs. till dess barnet har fyllt 18.

Barn har också rätt till underhåll efter fyllda 18 år medan de går i skolan eller studerar på universitet och högskola eller deltar i yrkesutbildning och inte kan arbeta på grund av sina studier samt saknar personliga tillgångar som de kan utnyttja för att försörja sig.

En person har rätt till underhåll enbart om han eller hon inte kan försörja sig själv genom egna tillgångar eller genom ett arbete som är lämpligt med tanke på vederbörandes ålder, hälsotillstånd och allmänna levnadsomständigheter. Underhållet kan bland annat avse eventuella utbildningsbehov. Underåriga har rätt till underhåll från sina föräldrar i den utsträckning som inkomsterna från deras egna tillgångar eller eget arbete inte räcker för att försörja dem. Detta gäller även om de har egna tillgångar. Det föreligger emellertid ingen underhållsskyldighet om den annars underhållsskyldige mot bakgrund av sina övriga skyldigheter inte kan betala underhåll utan att äventyra sin egen försörjning. Denna regel gäller inte en förälders underhåll av underårigt barn, om inte den underåriga har rätt till underhåll från någon annan eller kan försörja sig själv tack vare sina egna tillgångar.

Före detta makar:

En före detta make som inte kan försörja sig själv med sin egen inkomst eller sina egna tillgångar har rätt att kräva underhåll från den andra maken 1) om ålder eller hälsotillstånd för den av makarna som begär underhåll vid tidpunkten för skilsmässan är sådana att han eller hon inte rimligen kan förväntas ta eller fortsätta med ett lämpligt arbete för att försörja sig, 2) om den av makarna som begär underhåll har omvårdnaden om ett underårigt barn och därigenom är förhindrad att arbeta, 3) om den av makarna som begär underhåll inte kan hitta ett lämpligt arbete eller behöver yrkesutbildning; i båda dessa fall gäller rätten till underhåll högst tre år från tidpunkten när skilsmässan trädde i kraft, eller 4) i alla övriga fall när det var nödvändigt av jämställdhetsskäl att bevilja underhåll vid tidpunkten när skilsmässan trädde kraft.

Ansökan om underhåll kan emellertid avslås eller beloppet begränsas av viktiga skäl, framför allt om äktenskapet varat under kort tid eller om den av makarna som kunde ha rätt till underhåll har orsakat skilsmässan eller frivilligt har orsakat sin egen medellöshet.

Var och en av de tidigare makarna måste förse den andra maken med korrekt information om sina tillgångar och inkomster i den utsträckning som detta kan ha betydelse för underhållsbidragets storlek. Efter ansökan från endera av de före detta makarna, som förmedlas av behörig allmän åklagare, måste arbetsgivare, förvaltningsenheter eller taxeringsmyndigheter lämna all relevant information de kan ha om den andra makens tillgångar och framför allt om hans eller hennes inkomst.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

Normalt måste en person som har rätt till underhåll ansöka i domstol om att få underhåll från den underhållsskyldige.

Om New York-konventionen om indrivning av underhållsbidrag i utlandet (lagstiftningsdekret nr 4421/1964) är tillämplig ska det organ som har ansvaret för att vidarebefordra ett underhållskrav från en behörig person med hemvist i en stat som undertecknat konventionen begära av det organ som har ansvaret för att ta emot ett sådant krav i den stat som undertecknat konventionen där den underhållsskyldige har hemvist, dvs. justitieministeriet i Grekland, att det organet vidtar de åtgärder som krävs för att driva in underhåll från den underhållsskyldige. Justitieministeriet utser en advokat som ska se till att erkännandet eller verkställigheten av en dom som avkunnats av en utländsk domstol till förmån för mottagaren med hemvist i utlandet erkänns. Advokaten kan vidta alla relevanta rättsliga åtgärder i en grekisk domstol.

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

För underåriga som enligt lagen (artikel 63 i civilprocesslagen) inte själva kan inge en ansökan till domstolen för indrivning av underhåll från den underhållsskyldige kan en sådan åtgärd vidtas av den person som har tilldelats omvårdnaden (en fysisk person, dvs. en förälder eller annan person, eller en juridisk person, till exempel en institution).

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Behörig domstol när det gäller en underhållsberättigad person som väckt talan i domstol mot en underhållsskyldig är enmansdomstolen i första instans (artiklarna 17.2 och 681B i civilprocesslagen).

Territoriell behörighet har domstolen där den underhållsberättigade har hemvist eller är bosatt (artikel 39A i civilprocesslagen) eller där svaranden/den underhållsskyldige har hemvist eller är bosatt om ansökan kombineras med äktenskapstvister eller tvister mellan föräldrar och barn eller den domstol där de båda makarna senast hade gemensam hemvist eller var bosatta.

Vid tidsbrist eller överhängande fara kan den person som har rätt till underhåll begära att den territoriellt behöriga enmansdomstolen i första instans beslutar om ett föreläggande som beviljar honom eller henne temporärt underhåll till dess en slutgiltig dom om rätt till underhåll avkunnas i en normal process.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Det är nödvändigt att utse en advokat med fullmakt att inge en stämningsansökan om underhåll.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Vid en stämningsansökan om underhåll måste svaranden göra en förskottsbetalning för att täcka kärandens rättegångskostnader, som inte får överskrida 300 euro (artikel 173.4 i civilprocesslagen). Om svaranden för domstolssekreteraren inte kan styrka betalning innan målet behandlas ska svaranden anses vara frånvarande, vilket betyder att en tredsdom kan avkunnas mot honom eller henne (artikel 175 i civilprocesslagen).

Om kärandens inkomst är mycket liten kan han eller hon begära rättshjälp enligt lag nr 3226/2004 genom att lämna in bevis för detta i en ansökan om särskilt föreläggande till enmansdomstolen i första instans.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Domstolen fastställer underhållsperioden till två år och beaktar därvid kraven på rimliga levnadsvillkor och utbildning för underhållsmottagaren och den underhållsskyldiges finansiella kapacitet. Efter två år kan endera parten, dvs. underhållsmottagaren och den underhållsskyldige, ansöka om att en ny nivå fastställs för underhållet. Båda parter kan ansöka om att domen omprövas och att underhållsnivån ändras om de förutsättningar som domstolen beaktade har ändrats.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

I princip betalas underhållet ut till underhållsmottagaren i förskott varje månad.

Underhållet får inte betalas ut som ett engångsbelopp, om det inte gäller underhåll efter skilsmässa (artikel 1443 b i civilrättslagen).

Om underhållsmottagaren är en underårig eller står under domstolens beskydd, betalas underhållet till barnets förälder eller ombud eller till hans eller hennes av domstolen utsedda förmyndare som kommer att vidta relevanta åtgärder för underhållsmottagarens räkning.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Om den underhållsskyldige vägrar betala underhåll ska den som har rätt till underhåll försöka driva in de utestående beloppen från den underhållsskyldiges tillgångar om han eller hon har sådana.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

Rätten till underhåll upphör om villkoren enligt vilka underhållet beviljades inte längre föreligger eller om den underhållsskyldige eller underhållsmottagaren avlider. Kravet från underhållsmottagaren gentemot den underhållsskyldige omfattas av en femårig preskriptionsfrist som börjar löpa när ansökan ingavs. Krav från en person (till exempel en institution) som betalade underhåll till en underhållsberättigad mot den person som ursprungligen var underhållsskyldig preskriberas efter fem år (artikel 250.17 i civilrättslagen).

En ogift mor har rätt att begära ersättning för kostnader i samband med födseln och underhåll från barnets far under en begränsad period (två månader före födseln och fyra månader, men högst ett år (i undantagsfall), efter födseln) om faderskapet har fastställts genom en dom och modern är medellös. En ogift mors krav preskriberas tre år efter födseln och kan även riktas mot faderns arvingar.

Beslagtagande av upp till hälften av en underhållsskyldigs nettolön medges och gäller även för insättningar i kreditinstitut (artikel 982.2 d och 982.3 i civilprocesslagen).

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

Nej, med undantag för utländska underhållsmottagare som kan vända sig till justitieministeriet med en begäran om hjälp med att utöva sina rättigheter (se svaret på fråga 3 ovan).

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

Inte i Grekland.

(Om inte en institution eller offentlig eller privat juridisk person har omvårdnaden om en underårig. I så fall åligger underhållsskyldigheten institutionen eller den juridiska personen som följaktligen på ämbetets vägnar ska tillvarata [artikel 1490 i civilrättslagen] rättigheterna för den person som har rätt till underhåll. Man kan emellertid aldrig kräva att ett underhåll, även om det godkänts i domstol, ska betalas ut i förskott till en underårig som har rätt till underhåll från en annan underhållsskyldig person.)

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Enligt artiklarna 51 och 56 i ovan nämnda förordning ska centralmyndigheten i den sökande underhållsmottagarens medlemsstat a) samarbeta med centralmyndigheten i den underhållsskyldiges medlemsstat genom att vidarebefordra och ta emot relevanta ansökningar, b) inleda eller underlätta inledandet av förfaranden i samband med dessa ansökningar. När det gäller sådana ansökningar ska centralmyndigheterna vidta nödvändiga åtgärder för att a) tillhandahålla eller underlätta tillhandahållandet av rättshjälp om omständigheterna kräver detta, b) underlätta identifieringen av den underhållsskyldige

eller underhållsmottagaren, framför allt genom att tillämpa artiklarna 61, 62 och 63 i förordningen, c) underlätta tillgången till relevant information om den underhållsskyldiges eller underhållsmottagarens inkomster och vid behov finansiella situation, inklusive identifiering av deras tillgångar, framför allt enligt artiklarna 61, 62 och 63, d) uppmuntra vänskapliga uppgörelser om frivillig betalning av underhåll, vid behov genom medling, förlikning eller liknande förfaranden, e) underlätta fortsatt tillämpning av beslut om underhållsskyldighet, inklusive dröjsmålsränta, f) underlätta insamling och snabb överföring av underhållsbetalningar, g) underlätta tillgången till handlingar eller andra bevis, utan att det ska påverka tillämpningen av förordning (EG) nr 1206/2001, h) hjälpa till med att fastställa faderskap om det krävs för att driva in underhåll, i) inleda eller underlätta förfaranden för att erhålla nödvändiga provisoriska åtgärder som är territoriella till sin natur och som syftar till att säkerställa resultatet av en ännu icke avgjord underhållsansökan, j) underlätta vidarebefordran eller delgivning av handlingar enligt förordning (EG) nr 1393/2007.

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Du kan kontakta Central Service of the Ministry of Justice, på adress 96 Mesogeion Ave., Aten - Grekland, PC 11527, tfn +30 210 776 73 22 civilunit@justice.gov.gr

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttsens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

Grekland är bundet av Haagprotokollet av den 23 november 2007 för den lag som gäller för underhållsskyldigheter. Enligt protokollet lyder underhållsskyldigheter under lagen i den medlemsstat där underhållsmottagaren har sin hemvist. Om underhållsmottagaren har hemvist i Grekland gäller följaktligen grekisk lag.

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

I kapitel V i rådets förordning (EG) nr 4/2009 föreskrivs rätten till rättshjälp, inklusive juridisk rådgivning för att nå en överenskommelse innan ett rättsligt förfarande inleds, rättshjälp för att väcka talan i domstol eller annan myndighet och rätten till företrädare i domstolen, undantag från eller hjälp med kostnaden för förfaranden och avgifter till personer som har fått i uppdrag att vidta rättsliga åtgärder under processen. Om den som erhåller rättshjälp förlorar ett mål i medlemsstat där den förlorande parten ska svara för motpartens kostnader omfattar rättshjälpens kostnader som motparten ådragit sig, om de kostnaderna skulle ha täckts om underhållsmottagaren hade haft hemvist i medlemsstaten där domstolen är belägen. Dessutom ingår tolkning, översättning av handlingar som krävs av domstolen eller den behöriga myndigheten och som läggs fram av den som erhåller rättshjälp och som är nödvändiga för att avgöra målet, resekostnader för den som erhåller rättshjälp om de personer som lägger fram underhållsmottagarens sak måste vara fysiskt närvarande enligt domstolen, lagen eller domstolen i den berörda medlemsstaten och domstolen beslutar att de personerna inte kan höras på ett för domstolen tillfredsställande sätt med några andra metoder.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Centralmyndigheten ska bland annat ha regelbunden kontakt med de behöriga myndigheterna för att a) underlätta identifiering av den underhållsskyldige eller underhållsmottagaren, b) få fram relevant information om inkomster och, vid behov, andra finansiella omständigheter för underhållsmottagaren och den underhållsskyldige, inklusive tillgångarnas placering, och c) uppmuntra frivillig betalning av underhåll.

Senaste uppdatering: 16/09/2016

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Underhållskrav - Spanien

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Med underhåll förstås alla grundläggande behov i form av uppehälle, bostad, kläder och hälsovård.

Underhåll innefattar också utbildning medan den underhållsberättigade är minderårig och även därefter om utbildningen måste fortsätta utan barnets egen förskyllan. Om ett äktenskap bryter samman kan man under förfarandet för hemskillnad eller äktenskapsskillnad ansöka om underhållsbidrag för barn som bor hemma och som inte är ekonomiskt självförsörjande.

Graviditets- och förlossningskostnader ingår i underhållet, såvida de inte täcks på annat sätt.

En skyldighet till fullständigt ömsesidigt underhåll finns mellan

1) makar,

2) anförvanter i upp- eller nedstigande led.

Syskon kan endast få nödvändigt stöd till uppehållet om behovet har uppstått utan den underhållsberättigades egen förskyllan. I detta ingår, i förekommande fall, stöd som behövs för utbildning.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Barn kan få underhåll till dess de når myndig ålder som i Spanien är 18 år, såvida inte den minderårige har tillräckliga egna inkomster. Efter det att barnet uppnått myndig ålder fortsätter skyldigheten så länge barnet inte är ekonomiskt oberoende, har avslutat sina studier eller har blivit arbetslös utan egen förskyllan. För minderåriga måste man också beakta civilrättsliga bestämmelser om de kombinerade effekterna av annullering av äktenskap, hemskillnad och äktenskapsskillnad (artikel 90 och följande).

Medan barnet är minderårigt är underhållet en skyldighet med absolut företrädesrätt.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

Ansökan ska inges till behörig förstainstansdomstol.

Vilka är de viktigaste inslagen i förfarandet?

Ansökan handläggs i en muntlig förhandling (*juicio verbal*). Om underhåll begärs som en kompletterande åtgärd vid hemskillnad eller äktenskapsskillnad eller åtgärder som rör barn och föräldrar om ett äktenskap bryter samman, handläggs det i samband med ovan nämnda förfarande, i en *juicio verbal* med vissa särdrag.

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

Ansökan måste inges personligen av den berörda parten, om inte denne är minderårig. I så fall måste ansökan inges av den person som har det juridiska ansvaret för den minderårige, åklagarmyndigheten (*el Fiscal*) eller barnomsorgsmyndigheten. Ansökan kan emellertid inges av ett ombud, under förutsättning att ombudet har beviljats fullmakt i närvaro av en notarie, ett rättsbiträde eller konsuln vid en spansk diplomatisk beskickning utomlands.

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Den allmänna regeln är att behörigheten åligger domstolarna på den plats där den underhållsskyldige har hemvist. Om det finns flera gemensamt underhållsskyldiga (moder och fader) tas målet upp i domstolarna på den plats där den ena av eller båda föräldrarna har hemvist. Om den underhållsskyldige inte har hemvist i Spanien tas målet upp i domstolarna där han eller hon senast hade hemvist. I alla övriga fall är det domstolarna på den plats där den underhållsberättigade har hemvist som är behöriga.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Sökanden måste försvaras av en advokat och företrädas av ett domstolsombud (*pocurador*).

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

I Spanien tas inga avgifter ut för ansökningar som uteslutande avser underhåll, utom arvoden till advokater, domstolsombud och sakkunniga, om sådana anlitas.

De avgifter som tas ut av advokater och domstolsombud grundas på det begärda underhållsbidragets storlek. Finansiellt stöd finns för att täcka rättegångskostnaderna om den som begär underhåll eller den person från vilken underhåll begärs saknar finansiella resurser. De kan också ha rätt till rättshjälp utan kostnad i enlighet med de tröskelvärden som anges i artikel 3 i lag nr 1/1996 av den 10 januari 1996 om fri rättshjälp. Hjälpen består av de tjänster som tillhandahålls genom en advokat eller ett domstolsombud som domstolen förordnat att driva talan. Alla rättegångskostnader såsom ersättning till expertvittnen eller kostnader för att offentliggöra dekret betalas också av staten.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

I de flesta fall fastställs regelbundna betalningar som enligt lag måste betalas månadsvis i förskott. Det är mycket ovanligt att det fattas beslut om betalning av ett engångsbelopp. Detta förekommer enbart om utestående underhållsbelopp måste betalas in, om den underhållsskyldige saknar fasta tillgångar och detta är det bästa sättet att skydda framtida betalningar, eller enligt avtal mellan parterna. När domstolen beräknar de faktiska belopp som ska betalas använder den en abstrakt rättslig regel som grundas på proportionalitet i tre avseenden: Den underhållsberättigades behov, den underhållsskyldiges finansiella tillgångar och de finansiella tillgångarna hos andra personer som också är skyldiga att betala underhåll (medunderhållsskyldiga) i samma utsträckning som den som är huvudansvarig för underhållet. I domstolsbeslutet som fastställer underhållets storlek måste även förutsättningarna för att beräkna framtida indexering anges. Denna indexering är automatisk och tidsberoende. Det är den person som har ansvaret för att betala underhållet som ska tillämpa det indexerade beloppet. Om den underhållsskyldige underlåter att höja underhållsbeloppet kommer domstolen att göra det på begäran av den underhållsberättigade. Underhållets storlek kan justeras (återigen efter ansökan från den berörda parten) om de omständigheter som ursprungligen låg till grund för att beräkna underhållsbeloppet har förändrats i betydande grad: beloppen måste ökas om den underhållsskyldiges ekonomiska situation har förbättrats eller om den underhållsberättigades ekonomiska situation har försämrats (till exempel om en sjukdom förvärras). Beloppen måste minskas om den underhållsskyldiges situation försämrats eller om den underhållsberättigades resurser förbättras. Slutligen upphör underhållsskyldigheten när skälen för att betala underhåll inte längre föreligger.

Consejo General del Poder Judicial (domstolarnas allmänna råd) har tagit fram tabeller för beräkning av underhåll. De handlar om riktlinjer som grundar sig på barnens behov och föräldrarnas inkomst samt antal barn i familjen. Kostnaderna för bostäder och skolgång har inte tagits med i beräkningen och därför måste slutsumman justeras för att beakta dessa kostnader i varje enskilt fall. Se http://www.poderjudicial.es/cgpi/es/Poder_Judicial.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Det vanligaste sättet att betala underhåll är i kontanter. Det finns emellertid två undantag: den underhållsskyldige kan till exempel välja att fullfölja sin skyldighet genom att erbjuda mat och husrum åt den underhållsberättigade i sin egen bostad. Möjligheterna att utnyttja denna möjlighet är starkt begränsade genom rättspraxis om det inte finns garantier för goda relationer. Betalning genom att tillhandahålla varor eller rättigheter är undantag och är endast lämplig för att betala utestående belopp om det finns risk för att varorna försvinner eller om den underhållsskyldige saknar tillgångar. Underhåll betalas ut direkt till den underhållsberättigade. Den vanligaste metoden är genom banköverföring. Om den underhållsberättigade är minderårig eller omyndigförklarad betalas underhållet ut till hans eller hennes juridiska ombud.

I förfaranden som rör upplösning av äktenskap eller ett rättsligt föräldra-barnförhållande tillåter domstolarna utbetalning av underhåll genom direkt betalning till den underhållsberättigade för vissa utgifter för minderåriga barn (t.ex. skolgång, sjukförsäkring, osv.).

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

I detta fall kan den underhållsberättigade ansöka om verkställighet av domstolsbeslut om underhåll. I Spanien finns följande verkställighetsmetoder: Innehållande av lön (förutom ett existensminimibelopp som anges av domstolen). Innehållande av skatteåterbäring. Beslagtagande av bankkonton. Avdrag från sociala förmåner. Beslagtagande av egendom och offentlig försäljning. Om underhållsbidragen inte betalas ut kan detta i vissa fall innebära ett brott, och den skyldige kan dömas till fängelse.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

Till skillnad från andra typer av skulder finns det inga kvantitativa gränser för beslagtagande av den underhållsskyldiges konton eller tillgångar när det gäller utestående underhållsskulder. Möjligheten att använda dessa förfaranden upphör efter fem år.

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

I mål som gäller krav på underhåll till minderåriga eller personer som saknar rättshandlingsförmåga kan åklagarmyndigheten erbjuda sig att verka som ombud.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

Garantifonden för underhållsbetalningar (*Fondo de Garantía del Pago de Alimentos*), inrättad genom lag nr 42/2006 av den 28 december och reglerad genom kungligt dekret 1618/2007 av den 7 december, är en fond utan juridisk status, vars syfte är att tillse att minderåriga barn får obetalade underhållsbidrag som fastställts i stadfästa avtal eller i ett domstolsbeslut i ett förfarande för hemskillnad, äktenskapsskillnad, annullering av äktenskap, rättsligt föräldra-barnförhållande eller underhåll, genom att betala ut en summa som betraktas som ett förskott.

För att kunna få förskott från fonden är det av avgörande betydelse att underhållsbeslutet har meddelats av en spansk domstol.

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Ja, enligt EU:s regler och de internationella konventioner om betalning av underhåll som Spanien har ratificerat kan en underhållsberättigad begära hjälp av Spaniens centralmyndighet inom justitieministeriet.

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Genom att på valfritt sätt kontakta avdelningen för internationellt rättsligt samarbete (Subdirección General de Cooperación Jurídica Internacional) inom justitieministeriet. Calle San Bernardo 62, 28071 Madrid. Telefon: 00 34 91 390 2228/2295/4437. Fax: 00 34 91 390 4457

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

En underhållsberättigad som är bosatt i en annan medlemsstat kan kontakta centralmyndigheten i den staten och förete bevis på att han har rätt till underhållsbidrag samt begära att den myndigheten kontaktar den spanska centralmyndigheten om att inleda ett verkställighetsförfarande i Spanien. Detta ska ske i enlighet med EU:s regler och internationella konventioner om betalning av underhåll som Spanien har ratificerat.

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

Enligt de villkor som fastställts av myndigheterna i den relevanta staten.

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja, EU (och därför även Spanien) ratificerade protokollet den 8 april 2010.

17 Om medlemsstaten inte är bunden av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

Enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ska parterna i en tvist som omfattas av den förordningen få tillgång till rättvisan i en annan medlemsstat, inklusive förfaranden för verkställighet och överklagande eller omprövning i enlighet med de villkor som anges i det relevanta kapitlet. Dessutom ska den tillfrågade medlemsstaten lämna gratis rättshjälp vid alla ansökningar från en underhållsberättigad enligt artikel 56 gällande underhållsskyldighet gentemot en person som inte fyllt 21 och som uppkommer genom ett föräldra-barnförhållande.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Spanien har i lag nr 1/1996 av den 10 januari 1996 om gratis rättshjälp lagt till ett kapitel VIII om gratis rättshjälp i gränsöverskridande tvister inom EU om reglerar den rätten för fysiska personer, oavsett om de är EU-medborgare eller tredjelandsmedborgare som är bosatta i någon av medlemsstaterna.

Senaste uppdatering: 30/05/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Underhållskrav - Frankrike

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Underhållsskyldighet innebär enligt fransk lagstiftning att den som förfogar över tillräckliga ekonomiska medel har en lagstadgad skyldighet att bidra till försörjningen av en annan person som de har familjeband eller äktenskapliga band till. En mängd olika personer kan därför erhålla underhåll, däribland en make från sin make (artiklarna 212 och 214 i civillagen (*code civil*)), barn från sina föräldrar (artiklarna 203, 371-2 och 373-2-2 i civillagen), fäder, mödrar och andra släktingar i rakt uppstigande led från sina barn (artikel 205 i civillagen), svärföräldrar från sina svärsöner och svärdöttrar (artiklar 206 i civillagen), en behövande efterlevande make (artikel 767 i civillagen),

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

När det gäller underhåll till barn finns det ingen lagstadgad åldersgräns. Föräldrarnas skyldighet att stå för barnets underhåll och utbildning (underhållsskyldigheten) upphör inte automatiskt när barnet blir myndigt (artikel 371-2 i civillagen). Man skiljer mellan följande två perioder: Så länge ett barn – eller om det rör sig om en myndig person tills denne är ekonomiskt oberoende – är föräldrarna skyldiga att stå för sitt barns underhåll och utbildning och är skyldiga att ge barnet de förutsättningar som krävs för att det ska kunna utvecklas och få en utbildning. När skyldigheten att stå för barnets underhåll och utbildning har upphört gäller de vanliga reglerna om underhållsskyldighet, enligt vilka den som begär underhåll måste styrka att de har behov av underhåll (artiklarna 205 och 207 i civillagen). Underhållsbidraget kan helt eller delvis betalas ut direkt till barnet när det har blivit myndigt.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

Om underhåll inte betalas frivilligt ska den underhållsberättigade, dess företrädare eller den huvudsakliga vårdnadshavaren väcka talan vid domstol för att fastställa underhållsbeloppet och förplikta den underhållsskyldiga att betala det beloppet. Ett underhållskrav kan vara huvudföremål för en talan, eller ingå som en del av en talan, t.ex. i samband med skilsmässoförhandlingar eller förfaranden för att fastställa hur föräldraansvaret ska utövas.

När det gäller underhållskrav mellan vuxna måste den som begär underhåll styrka att de är i behov av underhåll och inte kan försörja sig själva. Om den underhållsberättigade själv i väsentlig grad har försummat sina skyldigheter gentemot den underhållsskyldige kan emellertid domaren befria den underhållsskyldige från skyldigheten att betala hela eller delar av underhållet (artikel 207 i civillagen).

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

Enligt fransk lag betraktas underåriga barn inte som underhållsberättigade. Endast föräldern eller den tredje part som tar hand om barnet har den kapaciteten och kan agera gentemot den andra föräldern eller föräldrarna för att erhålla ett bidrag till barnets utbildning och underhåll.

Med stöd av artikel 205 i civillagen (artikel L132-7 i lagen om sociala tjänster och familjeförhållanden (*code de l'action sociale et des familles*)) kan socialtjänsten agera för den underhållsberättigades räkning om denne inte själv är i stånd att göra detta.

Sjukhus och offentliga vårdinrättningar har rätt att direkt vända sig till underhållsskyldiga och kräva att de betalar underhåll till någon som ligger inlagd på sjukhus (artikel L6145-11 i folkhälsolagen (*code de la santé publique*)).

En person som står under förmyndarskap måste företrädas av sin förmyndare (artikel 475 i civillagen).

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

För att väcka en talan måste en stämningsansökan inges till **domaren för familjemål (*juge aux affaires familiales*)** vid en övre underrätt för tvistemål (*tribunal de grande instance*) (artikel L213-3 i lagen om domstolarnas organisation (*code de l'organisation judiciaire*)).

Med förbehåll för bestämmelserna i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet, slås det i artikel 1070 i civilprocesslagen (*code de procédure civile*) fast att den behöriga domaren i familjemål är

domaren på den ort där familjens bostad är belägen,

domaren på den ort där den förälder som barnet vanligtvis bor hos är bosatt om föräldrarna har delat föräldraansvar och bor på var sitt håll, eller domaren på den ort där den förälder som har ensamt föräldraansvar bor, samt i övriga fall domaren på den ort där den person som inte väckte talan bor.

Vid ett gemensamt underhållskrav är domaren på den ort där en av parterna bor behörig. Parterna väljer själva vilken ort.

Om tvisten enbart rör underhåll mellan makar, bidrag till ett barns underhåll och utbildning, bidrag till kostnaderna inom äktenskapet eller kompensationsbidrag, kan behörigheten emellertid ligga hos domaren på den ort där den underhållsberättigade maken eller den förälder som är huvudsaklig vårdnadshavare för barnen bor, även om barnen är vuxna.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Förfarandet är muntligt och kräver inte något ombud. Sökanden kan personligen inställa sig hos domaren för att framställa den bevisning som krävs. Förfarandet kan inledas genom att inge en stämningsansökan (via en exekutionstjänsteman) eller genom att helt enkelt översända en begäran till domstolen. Om underhåll krävs i samband med skilsmässoförhandlingar i domstol måste sökanden företrädas av en advokat med rätt att företräda en part inför domstol (*avocat*).

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Inga avgifter tas ut i första instans. Vid överklaganden tas en avgift på 225 euro ut.

Sökanden kan få rättshjälp om vissa ekonomiska villkor är uppfyllda.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Underhållsbidrag till barn kan ske i form av

en månatlig betalning till den underhållsberättigade föräldern (det vanligaste),

direkt betalning av de faktiska utgifter som den underhållsberättigade föräldern haft för barnet,

nyttjanderätt till och bosättning i en fastighet som tillhör den underhållsskyldige, eller överlåtandet av nyttjanderätten till varor, eller att den

underhållsberättigade erhåller varor som ger intäkter,

Bidraget beräknas utifrån varje förälders ekonomiska förmåga och barnets behov. Sedan 2010 har justitieministeriet (*Ministère de la justice*), enbart i

informationssyfte, offentliggjort en referenstabell. Tabellen baseras på den underhållsskyldiges och den underhållsberättigades inkomst, antalet barn som de har försörjningsplikt för och omfattningen av besöksrättigheter och boende. Domaren indexerar regelbundet bidraget (baserat på det allmänna konsumentprisindexet för hushåll i städer).

Andra underhållsbidrag:

När en makes bidrag till kostnaderna inom äktenskapet ska fastställas måste domaren bedöma den berörda personens samlade kostnader och vilka av dessa som utgörs av användbara eller nödvändiga utgifter. Bidraget kan ske i form av en kontantutbetalning, övertagandet av ett lån eller till och med att den underhållsberättigade ges möjlighet att bo kvar i det gemensamma hemmet.

Vid underhållsbidrag som en make i samband med skilsmässoförhandlingar beviljas på grund av försörjningsplikt kan det beslutas att hela eller delar av den månatliga avbetalningen på ett lån ska övertas. Domstolarna föredrar dock betalning av ett månatligt belopp. Detta bidrag fastställs grundat på den levnadsstandard som den make som begär underhåll kan göra anspråk på med tanke på den andra makens ekonomiska förmåga.

Underhållsbidrag till släktingar i rakt uppstigande led och till svärföräldrar beviljas endast i förhållande till sökandens behov, och den underhållsskyldiges ekonomiska förmåga. Beroende på omständigheterna i det enskilda fallet får domaren, även automatiskt, inkludera en klausul som möjliggör variationer av sådant underhåll som tillåts enligt gällande lagstiftning (artikel 208 i civillagen).

Det är alltid möjligt att begära omprövning av underhållsbeloppet, förutsatt att sökanden styrker att det finns nya omständigheter som påverkar den underhållsberättigade och/eller den underhållsskyldiges ekonomiska förmåga och/eller barnets/den underhållsberättigades behov.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Ingen särskild utbetalningsmetod förespråkas i civillagen. Utbetalningsmetoden kan fastställas genom en överenskommelse mellan parterna. Om det inte finns någon sådan överenskommelse fastställer domaren utbetalningsmetoden i sitt beslut.

Underhållsbidrag betalas ut direkt till den underhållsberättigade eller till den socialtjänst, det sjukhus eller den offentliga vårdinrättning som har väckt en talan på den underhållsberättigades vägnar.

Det bör noteras att vid bidrag till ett barns underhåll och utbildning kan underhållsbidraget helt eller delvis ersättas av en utbetalning av ett penningbelopp till ett ackrediterat organ med ansvar för att ge barnet en indexerad inkomst (artikel 373-2-3 i civillagen). Domaren kan även besluta att underhållsbidraget ska betalas ut direkt till ett vuxet barn.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Om den underhållsberättigade har ett verkställbart beslut kan denne begära att en exekutionstjänsteman vidtar verkställighetsåtgärder gentemot den underhållsskyldiges tillgångar (med undantag av utmätning av egendom eller lön, som kräver ett domstolsavgörande). Exekutionstjänstemän har omfattande utredningsbefogenheter när det gäller att ta fram de uppgifter som behövs för att lokalisera den underhållsskyldige eller dennes tillgångar.

En underhållsberättigad kan i huvudsak använda sig av följande verkställighetsförfaranden:

Förfarandet för direkt betalning (artikel L213-1 och artikel R213-1 och följande artiklar i lagen om civila verkställighetsförfaranden (*code des procédures civiles d'exécution*)): Detta förfarande gör det möjligt att driva in de senaste sex månadernas utestående fordringar och det nuvarande bidraget.

Exekutionstjänstemannen underrättar tredje part (arbetsgivare, bank eller en tredjepartsgäldenär till den underhållsskyldige) om att de är skyldiga att betala bidraget direkt till exekutionstjänstemannen.

Utmätning av lön (artikel L3252-1 och artikel R3252-1 och följande artiklar i arbetsmarknadslagen (*code du travail*)): utmätning måste godkännas av en domare i underrätten (*juge d'instance*).

Skingsringsförbud (artiklarna L211-1, L162-1, R211-1 och artikel R162-1 och följande artiklar i lagen om civila verkställighetsförfaranden). Ett skingsringsförbud gör det möjligt att utmäta skulder till den underhållsskyldige (vanligtvis utmätning av banktillgodohavanden).

Utmätning för försäljning (artikel L221-1 och artikel R221-1 och följande artiklar i lagen om civila verkställighetsförfaranden): utmätning av materiella tillgångar (tv, bil etc.).

Utmätning av fast egendom (artikel L311-1 och artikel R311-1 och följande artiklar i lagen om civila verkställighetsförfaranden): **En sådan utmätning avser fast egendom som den underhållsskyldige äger. Försäljningen av egendomen måste godkännas av exekutionsdomaren** (*juge de l'exécution*).

Alla exekutionstjänstemannens kostnader i ärendet ersätts av den underhållsskyldige.

I ett straffrättsligt förfarande kan den underhållsskyldige dömas för att ha **övergett familjen. Straffet för detta är två års fängelse och 15 000 euro i böter** (artikel 227-3 i strafflagen (*code penal*)).

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

För underhåll är preskriptionstiden fem år från varje betalningsförfallodag (artikel 2224 i civillagen).

Förfarandet för direkt betalning får inte tillämpas på utestående fordringar som är äldre än sex månader. Detta hindrar inte att andra verkställighetsmetoder kan användas för att driva in äldre utestående fordringar.

Verkställighetsförfaranden måste begränsas till vad som kan anses nödvändigt för att driva in skulden, och valet av åtgärd får inte missbrukas.

Vissa tillgångar får enligt lag inte utmätas. Det rör sig om underhållsbidrag, lös egendom som den underhållsskyldige behöver i vardagslivet och i sitt arbete, föremål som är nödvändiga för personer med funktionsnedsättning, vissa förmåner och familjebidrag. När det gäller banktillgodohavanden får endast belopp utöver minimiinkomsten (det s.k. inkomststödet (*le revenu de solidarité active*)) för en enskild person utmätas. Vid utmätning av lön fastställs det belopp som får utmätas baserat på lönen och de personer som är beroende av den underhållsskyldiga för sin försörjning.

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

De organ som ansvarar för utbetalning av familjebidrag kan på vissa villkor överta en underhållsberättigades rättigheter. I så fall får de väcka talan på den underhållsberättigades vägnar. Om privata verkställighetsförfaranden inte fungerar kan man dessutom inge en ansökan till åklagarmyndigheten (*procureur de la République*) om inledandet av ett offentligt indrivningsförfarande via den offentliga revisorn (*comptable public*).

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

De organ som ansvarar för utbetalning av familjebidrag kan under vissa omständigheter betala ut familjestöd till den underhållsberättigade som ett förskott på det underhåll som ska betalas.

14 Vad händer om jag bor i Sverige och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i Sverige?

Om den underhållsskyldige bor i annat land och den underhållsberättigade i Frankrike kan den underhållsberättigade kontakta kontoret för indrivning av underhållsskulder (*Bureau de Recouvrement des Créances Alimentaires (RCA)*) vid ministeriet för utrikesfrågor och internationell utveckling (*Ministère des Affaires Étrangères et du Développement International*). Kontoret kontaktar centralmyndigheten i den stat där den underhållsskyldige bor för att driva in skulden.

Den underhållsberättigade kan även kontakta kassan för familjebidrag (*Caisse d'Allocations Familiales (CAF)*), som kan bistå med ekonomiskt stöd om den underhållsskyldige underlåter att betala, även om den underhållsskyldige befinner sig i utlandet.

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Den franska centralmyndigheten kan kontaktas via brev, telefon eller e-post:

Ministère des affaires étrangères et du développement international

Bureau de recouvrement des créances alimentaires

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Tfn: + 33 (0) 1 43 17 91 99

Fax: +33 (0)1 43 17 81 97

E-post: [✉ recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr](mailto:recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr)

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i Sverige?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i Sverige?

Om den underhållsskyldige bor Frankrike och den underhållsberättigade utomlands måste den underhållsberättigade **kontakta centralmyndigheten i det land där denne bor**. Den centralmyndighet som begär att underhållet ska betalas ut kontaktar därefter den franska centralmyndigheten (utrikesministeriets kontor för indrivning av underhållsskulder), som vidtar de åtgärder som krävs för att driva in skulden.

Om en underhållsberättigad har ett verkställbart beslut kan denne även begära att exekutionstjänstemannen driver in skulden (utan att den underhållsberättigade behöver gå via centralmyndigheten). I så fall kan den underhållsberättigade inte få någon hjälp från centralmyndigheten.

Det bör noteras att om det inte finns något domstolsavgörande som slår fast principen om ett underhållsbidrag kan centralmyndigheten i en medlemsstat som begär utbetalning av underhåll översända en begäran om erhållande av ett beslut från kontoret för indrivning av underhållsskulder om att principen om ett underhållsbidrag ska slås fast i ett franskt domstolsavgörande (bilaga VII i förordning (EG) nr 4/2009).

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

Den franska centralmyndigheten kan kontaktas via brev, telefon eller e-post:

Ministère des affaires étrangères et du développement international

Bureau de recouvrement des créances alimentaires

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Tfn: + 33 (0) 1 43 17 91 99

Fax: +33 (0)1 43 17 81 97

E-post: [✉ recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr](mailto:recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr)

Om en underhållsberättigad bestämmer sig för att direkt vända sig till en exekutionstjänsteman finns uppgifter om behöriga exekutionstjänstemän under rubriken "Hitta en exekutionstjänsteman" ("*Trouver un huissier*") eller på webbplatsen för den nationella kammaren för delgivningsmän/exekutionstjänstemän (*Chambre nationale des huissiers de justice*).

16 Är Sverige bundet av Haagprotokollet från 2007?

Ja.

17 Om Sverige inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

Inte tillämpligt.

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

Fullständig eller delvis rättshjälp kan beviljas. Rättshjälp beviljas

automatiskt för barn under 21 år enligt artikel 46 i förordning (EG) nr 4/2009,

i övriga fall, om sökanden uppfyller de villkor avseende ekonomisk förmåga som fastställts i lag (lag nr 91-647 av den 10 juli 1991 om rättshjälp (*loi n° 91-647 du 10 juillet 1991 relative à l'aide juridique*)) och dekret nr 91-1266 av den 19 december 1991 (*décret n°91-1266 du 19 décembre 1991*)).

I Frankrike inbegriper rättshjälp arvodet till den advokat som har anvisats genom beslutet om rättshjälp, för dennes arbete under domstolsförfarandet, och arvodet till den exekutionstjänsteman som har anvisats i samma beslut, för dennes arbete med att driva in skulden.

Ansökningar om rättshjälp vid underhållsskyldigheter handläggs på samma sätt som ansökningar i andra gränsöverskridande tvister, i enlighet med **rådetdirektiv 2002/8/EG av den 27 januari 2003**.

En ansökan om rättshjälp ska vara avfattad på franska och inges av den underhållsberättigade till avdelningen för tillgång till rättsväsendet och stöd till brottsoffer (*Service de l'accès au droit et à la Justice et de l'aide aux victimes (SADJAV)*). Avdelningen har följande adress:

Ministère de la Justice
Service de l'accès au droit et à la Justice et de l'aide aux victimes
Bureau de l'aide juridictionnelle
13, Place Vendôme
75042 PARIS cedex 01
Tfn: 01 44 77 71 86
Fax: 01 44 77 70 50

19 Vilka åtgärder har Sverige vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Kontoret för indrivning av underhållsskulder översänder en bekräftelse på att det har tagit emot en ansökan från den utländska centralmyndigheten och den bevisning som bifogats. Kontoret kontrollerar att ansökan är fullständig och att alla handlingar som åtföljer ansökan är tillförlitliga och användbara, särskilt de rättsliga handlingarna. För att undvika verkställighetsproblem ber kontoret vid behov den anmodande myndigheten om förtydliganden och/eller andra utdrag eller vid behov översättningar av utdrag. Kontoret underlättar inledandet av prövningen av de ansökningar som anges i artikel 56, genom att översända ansökningarna till de rättsliga myndigheter som är behöriga på respektive område.

Kontoret hjälper till att lokalisera den underhållsskyldige och underlättar sökandet efter information om deras ekonomiska förmåga genom att hänskjuta ärendet till åklagarmyndigheten och generaldirektoratet för offentliga finanser (*Direction Générale des Finances Publiques*) i enlighet med artiklarna 61, 62 och 63 i förordning (EG) nr 4/2009.

Centralmyndigheten underlättar även uppgörelser i godo genom att ta direkt kontakt med den underhållsskyldige och översända dennes förslag om frivillig betalning till den underhållsberättigade via centralmyndigheten i den stat där den underhållsberättigade bor.

Om det inte går att nå en uppgörelse i godo kan man alltid tillgripa förfarandet för rättslig indrivning av fordringar, förutsatt att det utländska avgörandet är verkställbart i Frankrike. Kontoret har kontakt med de exekutionstjänstemän som har till uppgift att driva in skulden för att säkerställa att verkställighetsförfarandet fortskrider som det ska.

Kontoret begär systematiskt att en banköverföring ska göras.

I ärenden där faderskapet/föräldraskapet måste fastställas för att underhållet ska kunna drivas in ska kontoret underrätta den underhållsberättigade om vilken myndighet som är behörig att genomföra det förfarandet.

Senaste uppdatering: 05/06/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [it](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Underhållskrav - Italien

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

I italiensk rätt varierar benämningen på och innehållet i bidrag inom familjen, samtidigt som dessa omfattas av olika villkor beroende på vilket förhållande som råder mellan de personer som är underhållsskyldiga och de som är mottagare.

Med *obbligazione alimentare* avses tillhandahållande av ett materiellt bidrag till förmån för en person som inte kan tillgodose sina behov på egen hand. Skyldighet att betala sådant underhåll åligger vissa personer som fastställs i lagen och ligger inom ramen för den solidaritet som förutsätts inom en familj. Underhåll regleras genom artikel 433 och följande i civillagen, och kräver följande förutsättningar:

Ett specifikt rättsligt band mellan den underhållsskyldige och mottagaren.

Att mottagaren befinner sig i en behovsställning och inte kan sörja för sitt eget uppehälle.

Underhållsskyldiga är i tur och ordning följande personer:

Makar.

Barn.

Föräldrar, och i avsaknad av föräldrar, närmaste anförvanter i uppstigande led.

Svårsöner och svärdöttrar.

Svärfäder och svärmödrar.

Syskon.

Skyldigheten berör den närmaste släktingen, i den ordning som anges ovan. Om flera personer är lika nära släktingar delas skyldigheten proportionellt i förhållande till deras inkomster.

Underhållets omfattning står i proportion till behoven hos den som yrkar på underhåll och den underhållsskyldiges inkomster. Dess omfattning ska emellertid inte överskrida vad som krävs för den underhållsberättigades uppehälle, med beaktande av hans eller hennes samhällsställning.

Med *assegno di mantenimento* avses ett ekonomiskt bidrag från en make till den andre i händelse av separation eller skilsmässa. Syftet med bidraget är att mottagaren ska kunna behålla samma levnadsstandard som under äktenskapet. Bidraget är inte beroende av mottagarens behov och kan yrkas även om mottagaren förvärvsarbetar. Det kan också ersättas av en engångsutbetalning.

Eftersom det syftar till att garantera maken en levnadsnivå liknande den som förelåg före separationen sätts denna form av underhållsbidrag i allmänhet högre än *assegno alimentare*. Den make som anses ansvarig för separationen är dock inte berättigad till *assegno di mantenimento*.

Också det ekonomiska bidrag som föräldrar är skyldiga att betala till sina underåriga barn i händelse av separation eller skilsmässa definieras som *assegno di mantenimento*.

Barnet har rätt till ett underhållsbidrag från sina föräldrar, som ska vara proportionerligt i förhållande till deras respektive tillgångar och förenligt med deras ställning som yrkes- eller hemarbetande. I händelse av separation eller skilsmässa beslutar domaren om utbetalning av ett underhållsbidrag som ska beräknas utifrån barnets behov, den levnadsnivå som barnet skulle ha åtnjutit om det hade fortsatt att bo tillsammans med båda sina föräldrar, vistelsetiden hos vardera föräldern, de båda föräldrarnas ekonomiska tillgångar och det ekonomiska värdet av de hushållsuppgifter och omsorger som vardera föräldern tillhandahåller.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Barnet har fram till sin myndighetsdag rätt till ett underhållsbidrag från sina föräldrar, som ska vara proportionerligt i förhållande till deras respektive tillgångar och förenligt med deras ställning som yrkes- eller hemarbetande. I händelse av separation eller skilsmässa fastställer domaren utbetalning av ett underhållsbidrag (se föregående punkt).

Om barnet fortfarande inte är ekonomiskt självförsörjande vid sin myndighetsdag kan domaren ålägga den ena föräldern eller båda föräldrarna att betala ett bidrag, vanligtvis direkt till barnet. Om barnet, när det väl har blivit självförsörjande och myndigt, på nytt hamnar i ekonomiska svårigheter omfattas föräldrarna uteslutande av underhållsskyldigheten.

Om det myndiga barnet har en allvarlig funktionsnedsättning tillämpas det system som gäller för underåriga barn.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

För att erhålla underhåll måste käranden lämna in en inlägga (stämning) till domstolen på sin bostadsort och till denna bifoga alla handlingar som kan styrka att käranden befinner sig i en behovsställning.

Det går att yrka på fastställande av ett tillfälligt bidrag hos domaren, efter att förfarandet inletts och fram till dess att den slutliga domen meddelas.

Det går att yrka på underhållsbidrag till barn eller make genom ett separat förfarande eller inom ramen för separations- eller skilsmässoförfarandet. Bidraget kan även fastställas av domaren i samband med den första utfrågningen inom förfarandet.

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Följande domstolar har i enlighet med förordning (EG) nr 4/2009 rätt att döma i ärenden om underhållsskyldighet i medlemsstaterna:

- a) Domstolen på den ort där den underhållsskyldige har sin hemvist.
- b) Domstolen på den ort där den underhållsberättigade har sin hemvist.
- c) Den domstol som enligt lagen i domstolslandet är behörig att pröva en talan om någons rättsliga status, om frågan om underhåll har samband med denna talan, såvida inte behörigheten endast grundar sig på den ena partens medborgarskap.
- d) Den domstol som enligt lagen i domstolslandet är behörig att pröva en talan om föräldraansvar om frågan om underhåll har samband med denna talan, såvida inte behörigheten endast grundar sig på den ena partens medborgarskap.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Begäran om underhållsbidrag ska lämnas in via en advokat, som företräder parten under förfarandet.

Bistånd från advokat är inte nödvändigt om fastställandet av ett skadestånd ingår i överenskommelsen mellan två makar som separerar. I det fallet läggs överenskommelsen fram inför domstolen, som godkänner denna efter kontroll.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Den som lämnar in en civilrättslig inlägga ska betala en avgift som kallas för "enhetsavgift för registrering i listan", vars belopp varierar utifrån typen av ärende och ärendets värde. Dessutom ska de handlingar som utfärdas av domaren vara föremål för en registreringsavgift.

Förfaranden avseende underhåll till barn är emellertid undantagna från såväl skyldigheten att betala enhetsavgiften när ärendet registreras i listan som skyldigheten att registrera åtgärder som meddelats av domaren.

Parten ska betala kostnaderna för det rättsliga bistånd som erhållits från den advokat som parten företräts av under förfarandet.

En person som saknar tillgångar kan begära att det utses en advokat som ska biträda han/hon kostnadsfritt och för vilken staten åtar sig kostnaderna (= rättshjälp eller fri rättshjälp).

För att erhålla rättshjälp får den kärande ha en skattepliktig årsinkomst på högst 10 766,33 euro. Om käranden bor tillsammans med sin make eller andra familjemedlemmar beräknas inkomsten genom att de inkomster som erhålls under samma period slås ihop för samtliga familjemedlemmar, inbegripet käranden. I detta fall är den inkomstgräns under vilken rättshjälp beviljas fastställd till 1 032,91 euro per familjemedlem i hushållet.

Ansökan om rättshjälp ska lämnas in till advokatsamfundet på den ort där den domare som är behörig i ärendet har sitt säte med hjälp av de formulär som kan erhållas från advokatsamfundets kansli och från advokatsamfundets webbplats, och genom att bifoga de handlingar som anges i dessa formulär.

Ansökan måste innehålla uppgifter om de faktiska och rättsliga motiv som ligger till grund för inlagan samt inbegripa tillhörande bevishandlingar eftersom advokatsamfundet endast kan bevilja rättshjälp om de krav som man avser att åberopa under förfarandet inte är uppenbart ogrundade.

Om advokatsamfundet godkänner ansökan kan den berörda personen utse en försvarare genom att välja en advokat från förteckningen över advokater som är behöriga att tillhandahålla rättshjälp. Vissa råd utser direkt den advokat som kommer att följa förfarandet.

Ansökan om godkännande kan lämnas in oberoende av förfarandets ställning och nivå, och godkännandet är giltigt för alla efterföljande domstolsnivåer. För att uppfylla villkoret om otillräckliga inkomster måste dessa vara otillräckliga under hela den period då förfarandet pågår.

Om ansökan om godkännande för att beviljas rättshjälp avslås kan den berörda personen lämna in en ny sådan ansökan till den domare som är behörig i ärendet.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Det rättsliga beslut genom vilket underhållsskyldighetens eller skadeståndets innehåll fastställs, och genom vilket utbetalning föreskrivs, innebär utdömande av ett verkställbart straff.

Enligt den dom genom vilken rätten till underhåll tillkännages ska den underhållsskyldige uppfylla vad som krävs för att mottagaren ska kunna tillfredsställa sina grundläggande levnadsbehov (kostnader för livsmedel, bostad och kläder samt för varor och tjänster avsedda att åtminstone upprätthålla en dräglig levnadsstandard). I samband med fastställandet av underhållsskyldighetens innehåll ska domaren även ta hänsyn till den underhållsskyldiges inkomstförhållanden.

I den dom genom vilken utbetalning av skadestånd till den separerade maken fastställs ska hänsyn även tas till levnadsnivån under äktenskapet.

I den dom genom vilken underhållsbidrag till underåriga barn, eller till myndiga barn som ännu inte är ekonomiskt självständiga, fastställs ska hänsyn tas till utbildnings- och undervisningsbehov.

Bidragsbeloppet ska anpassas automatiskt utifrån ISTAT:s index, eller eventuellt utifrån andra parametrar som parterna kommit överens om eller som föreskrivs i domen.

Bidragsbeloppet kan senare komma att ändras på begäran av den berörda personen eller den underhållsberättigade. En sådan begäran ska lämnas in till den behöriga domaren, i normala fall samma som utfärdade den första domen.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Domaren fastställer formerna och villkoren för utbetalningen av underhållet.

Vid hemskillnad kan domaren föreskriva att tredje parter som det åligger att betala den underhållsskyldige penningbelopp, även regelbundet (till exempel arbetsgivaren), ska betala en del av beloppen direkt till den separerade maken.

Bidraget ska betalas till den underhållsberättigade.

Underhållsbidraget till ett underårigt barn betalas i normala fall till den make som har vårdnaden om barnet.

Bidrag som fastställs av domare till förmån för ett barn som blivit myndigt men som inte är ekonomiskt självständigt betalas direkt till den bidragsberättigade.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Om den underhållsskyldige inte betalar underhållsbidraget eller skadeståndet frivilligt står de vanliga metoderna för verkställighet av penningrelaterade skyldigheter till mottagarens förfogande (utsökning).

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

Rätten till underhåll omfattas i sig själv inte av någon preskriptionsfrist. Däremot omfattas enskilda betalningar som förfallit och inte betalats ut av en femårig preskriptionsfrist (artikel 2948 punkt 2 i civillagen). För övrigt ställs preskriptionsfristen in mellan makar och mellan personer som utövar föräldraansvar och dem som är föremål för detta ansvar.

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

I Italien finns det varken något organ eller någon myndighet som kan tillhandahålla hjälp med att driva in underhållsbidraget. Den berörda personen bör med bistånd från en advokat väcka talan vid den behöriga domstolen, personligen om personen är myndig eller via ett juridiskt ombud om personen ännu inte fyllt 18 år.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

Nej.

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Den som är berättigad till underhåll från en underhållsskyldig person som bor i ett annat land kan vända sig till den italienska centralmyndigheten och via denna, i den medlemsstat där den underhållsskyldige har sin hemvist, lägga fram en begäran om erkännande eller om en verkställighets- och verkställbarhetsförklaring avseende den dom där den underhållsberättigades rätt till underhållsbidrag erkänns, i enlighet med det samarbetsystem som fastställs i kapitel VII i förordning (EG) nr 4/2009.

Justitieministeriet – avdelningen för ungdomsrätt – utgör den centralmyndighet som i enlighet med artikel 49 i förordning (EG) nr 4/2009 utsetts för att driva in underhållskrav vid gränsöverskridande tvister inom det europeiska rättsliga området.

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Den italienska centralmyndigheten har följande kontaktuppgifter:

Ministero della Giustizia, Dipartimento per la Giustizia Minorile

Via Damiano Chiesa 23

00136 Rom

Tfn: +39 0668188325

Fax: +39 0668808085

E-post: acitalia0409.dgm@giustizia.it

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

En i utlandet bosatt underhållsberättigad person som avser att få den dom där dennes rätt till underhållsbidrag erkänns verkställd i Italien kan vända sig till centralmyndigheten i den medlemsstat där personen bor och via denna lägga fram en ansökan som avses i artikel 56 i förordning (EG) nr 4/2009, och därigenom dra nytta av det samarbetsystem som fastställs i kapitel VII i samma förordning.

Följaktligen kan ansökan inte lämnas in direkt till centralmyndigheten eller andra myndigheter eller privata organisationer i Italien.

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja.

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

I fråga om möjligheten till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister är den ordning som anges i kapitel V i förordning (EG) nr 4/2009 direkt tillämplig.

Sammanfattningsvis följs nedanstående förfarande vid ansökningar avseende underhållsskyldigheter som lämnats in via det system som anges i kapitel VII och som härrör från en föräldra–barnrelation:

Vid tvister om erkännande eller erkännande och verkställighetsförklaring avseende domar och om verkställande av en dom som utfärdats i staten eller som redan erkänts ges, om mottagaren är under 21 års ålder, automatiskt fri rättshjälp, utan beaktande av inkomstkriterier och av huruvida ansökan är välgrundad, i enlighet med vad som anges i det allmänna regelverket (se punkt 7).

Om det är fråga om en annan typ av tvist (ansökan om erhållande eller ändring av en dom) och om ansökan avser en person under 21 års ålder beviljas fri rättshjälp på villkor av en granskning av att ansökan inte är uppenbart ogrundad, men utan kontroll av personens inkomster.

Sökande över 21 års ålder kan erhålla fri rättshjälp på grundval normala inkomstkriterier och förutsatt att ansökan är välgrundad, i enlighet med den nationella lagstiftningen (se punkt 7).

Vad gäller ansökningar avseende underhållsskyldigheter som inte härrör från en föräldra–barnrelation (det vill säga ansökningar som läggs fram av maken eller andra personer på grundval av ett släkt- eller svägerskapsförhållande) beviljas fri rättshjälp utifrån vanliga inkomstkriterier och förutsatt att ansökan är välgrundad, i enlighet med den nationella lagstiftningen (se punkt 7).

I samtliga fall gäller kontinuitetskriteriet: En sökande som fullt ut eller till en del åtnjutit fri rättshjälp från ursprungsstaten har rätt till fri rättshjälp också inom ramen för det förfarande som inleds i Italien för erkännande, verkställighetsförklaring avseende och verkställande av domen.

Om ovannämnda kriterier uppfylls översänder den italienska centralmyndigheten ansökan om fri rättshjälp till det behöriga advokatsamfundet tillsammans med samtliga nödvändiga handlingar som tillhandahållits av den berörda personen.

Advokatsamfundet beslutar om huruvida fri rättshjälp ska beviljas utifrån ovannämnda antaganden.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Vad gäller behandling av en begäran om samarbete som översänts i enlighet med kapitel VII har den italienska centralmyndigheten antagit följande metod:

Den uppmanar till uppgörelse i godo av tvisten, genom att till den underhållsskyldige översända en uppmaning om att frivilligt fullgöra den skyldighet som åligger honom eller henne.

Den uppmanar den underhållsskyldige att ta kontakt med centralmyndigheten i syfte att komma överens om villkor för en uppgörelse avseende tvisten.

Den lokaliserar den underhållsskyldige genom att ha tillgång till databasen tillhörande de italienska kommunernas nationella register och databasen tillhörande avdelningen vid anstaltsförvaltningen, eller genom att vända sig till den lokala folkbokföringsmyndigheten.

Den samlar in upplysningar om den underhållsskyldiges inkomster och tillgångar, genom att vända sig till ekobrottspolisen.

I samarbete med de rättsliga myndigheterna underlättar den insamlingen av skriftliga bevis inom ramen för den särskilda åtgärd som anges i artikel 51.2 g i förordningen.

Den handlar till förmån för beviljandet av fri rättshjälp, i enlighet med vad som förklaras i punkterna 7 och 18 ovan.

Senaste uppdatering: 20/01/2020

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Underhållskrav - Cypern

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

De avser föräldrars gemensamma underhållsskyldighet gentemot sina underåriga barn, i enlighet med deras tillgångar, oavsett om de lever tillsammans eller har separerat. Underhållsskyldigheten utökas även till den f.d. maken om han/hon inte har möjlighet att försörja sig själv med sina egna tillgångar.

Underhållsbidrag kan betalas av föräldrar till sina barn, av f.d. makar till varandra samt av vuxna barn till föräldrarna, om dessa är oförmögna att försörja sig själva med sina tillgångar eller inkomster.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Underhållsskyldigheten upphör när barnet blir myndigt, dvs. när han/hon blir 18 år, utom om barnet är oförmögnet att försörja sig på egen hand efter uppnådd vuxen ålder. Detta gäller då barnet lider av en fysisk eller psykisk sjukdom eller inte kan arbeta på grund av högre studier, yrkesutbildning eller (när det gäller barn av manligt kön) militärtjänst.

Enligt cypriskt lag, särskilt artikel 34 i lag nr 216/90 om relationer mellan föräldrar och barn, kan vuxna barn också ha underhållsskyldighet gentemot sina föräldrar.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

En ansökan om underhåll inges till familjedomstolen i den prefektur där man är bosatt.

Först ska en inledande ansökan om underhåll lämnas in, tillsammans med en edsvuren utsaga från sökanden. Ansökan registreras av domstolen.

Svaranden (den underhållsskyldige) delges ansökan. Denne har rätt att uttala sig och bestrida ansökan. Om de två parterna är överens utfärdas ett beslut om underhåll med bådas samtycke. I annat fall fastställs ett datum för förhandling, och domstolen fattar ett beslut på grundval av de två parternas vittnesmål.

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

Om den underhållsberättigade är ett underårigt barn (dvs. under 18 år) görs ansökan av barnets förmyndare (t.ex. modern) för barnets räkning.

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Den domstol som är behörig på den plats där den underhållsberättigade eller underhållsskyldige har sin hemvist är behörig i ärenden där den underhållsberättigade är ett underårigt barn (artikel 12.1 b i lagen om familjedomstolar nr 23/90 (i dess ändrade lydelse)). I alla andra fall (dvs. när den underhållsberättigade är vuxen) är domstolen där sökanden (den underhållsberättigade) eller den underhållsskyldige har sin hemvist eller företagsadress behörig (artikel 12.1 a).

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Sökanden kan inleda en domstolsprocess antingen personligen eller via en advokat.

Information om förfarandet finns i svaret på fråga 3 ovan.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Vid ett förfarande ska dels advokatarvode (om sökanden företräds av en advokat), dels domstolsavgifter betalas. Beloppen offentliggörs regelbundet av Cyperns högsta domstol. Den exakta kostnaden beror på hur länge förfarandet pågår och hur komplicerat det är. Om sökandens ekonomiska tillgångar är otillräckliga kan denne ansöka om fri rättshjälp enligt lag nr 165.I/2002 i dess ändrade lydelse.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Domstolen kan bevilja underhållsbidrag från förälder till barn, från barn till förälder samt från f.d. make till f.d. make. Beloppet beräknas med hänsyn till den underhållsberättigades behov och den underhållsskyldiges ekonomiska tillgångar. Underhållet omfattar allt som är nödvändigt för den underhållsberättigades uppehälle och välbefinnande samt i tillämpliga fall dennes kostnader för utbildning (artikel 37 i lag nr 216/90).

Domstolen kan ändra sitt beslut om underhåll på begäran av sökanden (eller dennes företrädare) om den underhållsberättigades levnadskostnader eller familjeförhållanden ändras, eller om den underhållsskyldiges förhållanden ändras (artikel 38.1 i lag nr 216/90).

Utöver ändringar som motiveras av ändrade förhållanden eller kostnader ska underhållsbidraget automatiskt öka med 10 % vartannat år om inget annat fastställs av domstolen (artikel 38.2 i lag nr 216/90).

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Underhållet betalas ut varje månad till den underhållsberättigade eller dennes förmyndare eller advokat. Betalningen görs via banköverföring, med check eller kontant.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Om den underhållsskyldige vägrar att betala drivs underhållet in på liknande sätt som när bötesbelopp drivs in. Bland annat utfärdas ett beslut om kvarhållande (artikel 40 i lag nr 216/90).

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

Enligt artikel 9.3 i lag nr 232/91 behöver den underhållsskyldige inte betala utestående underhållsbelopp som går mer än två år tillbaka i tiden.

Om den underhållsskyldige är frånvarande från Cypern räknas frånvaroperioden inte in i perioden ovan.

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

Det finns inga sådana organ eller myndigheter på nationell nivå.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

Se svaret ovan.

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Ja. I sådana fall kan sökanden/den underhållsberättigade be om hjälp från Cyperns centralmyndighet, som är ministeriet för rättsfrågor och allmän ordning.

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Den berörda personen eller dennes advokat kan kontakta centralmyndigheten via telefon, skriftligen (brev, fax eller epost) eller genom ett personligt möte.

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Om sökanden/den underhållsberättigade bor i ett annat land och den underhållsskyldige bor på Cypern kan sökanden få hjälp från Cyperns centralmyndighet, som är ministeriet för rättsfrågor och allmän ordning. Sökanden måste emellertid först vända sig till centralmyndigheten i det land där han/hon befinner sig, som i sin tur kontaktar Cyperns centralmyndighet.

Alternativt kan sökanden vända sig direkt till domstol, via sin advokat.

15.2 Hur kontakter man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

Cyperns centralmyndighet kan kontaktas via telefon eller skriftligen (brev, fax eller epost). Myndigheten hjälper till genom att översända en skriftlig ansökan om underhåll till den behöriga nationella domstolen.

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja, Cypern är bundet av Haagprotokollet från 2007.

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttsens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

Ej tillämpligt.

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

I enlighet med den nya underhållsförordningen (rådets förordning (EG) nr 4/2009) vidarebefordras numera ansökningar direkt till behörig domstol av Cyperns centralmyndighet.

Möjligheten till rättslig prövning underlättas också genom reglerna om rättshjälp, dels i Cyperns lag nr 165.I/2002, dels i EUdirektivet om rättshjälp i gränsöverskridande tvister.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

För att se till att artikel 51 i underhållsförordningen kan genomföras samarbetar centralmyndigheten nära med andra behöriga statliga myndigheter, bland annat för att erhålla begärd information, såsom den underhållsskyldiges hem- och företagsadress, inkomst osv., lokalisera den underhållsskyldige samt erhålla och vidarebefordra en giltig delgivningsadress till domstolen, så att denna kan delge den underhållsskyldige domstolshandlingarna. Centralmyndigheten tillhandahåller tjänsterna ovan samt vidarebefordrar ansökningar enligt förordning (EG) nr 4/2009, och därför uppkommer inget behov av rättshjälp.

Senaste uppdatering: 15/10/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Underhållskrav - Lettland

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

I den lettiska nationella lagstiftningen finns ingen uttömmande definition av begreppet underhåll, men däremot finns en gemensam tolkning av vissa frågor beträffande underhållsbidrag till en annan person. Underhåll för ett barn innebär exempelvis de utgifter som varje förälder är skyldig att lägga ut för barnet, oavsett ekonomisk förmåga. Minimibeloppet för underhåll för ett barn har fastställts av staten. Definitionen av underhåll för barn anges i lagen om underhållsgarantifonden.

För många frågor som rör underhållsskyldigheter – som det finns olika begrepp för, till exempel "underhåll" (*uzturīdzekļi*) eller "medel för att kunna upprätthålla tidigare levnadsstandard" (*līdzekļi iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai*) – baseras den gemensamma tolkningen på rättspraxis. Det är till exempel allmänt vedertaget att underhåll mellan makar innebär ett långsiktigt ekonomiskt bidrag från den ena maken till den andra, vars materiella situation har försämrats.

Underhållsskyldiga personer:

Föräldrar är underhållsskyldiga gentemot sina barn

Ett barns föräldrar är skyldiga att betala underhåll för sitt barn till dess att det kan försörja sig självt. Underhållsskyldigheten upphör följaktligen inte när barnet blir myndigt. En domstol kan dock bedöma huruvida ett underhållsanspråk ska beviljas om barnet är myndigt och avbryter en (yrkes)utbildning, eller skulle kunna försörja sig genom sitt arbete men ändå inte gör det. En förälders underhållsskyldighet gentemot sina barn ska dessutom vara proportionell till föräldrarnas ekonomiska förmåga. Alla föräldrar är dock, oavsett ekonomisk situation, skyldiga att betala det minimibelopp i underhåll som staten har fastställt. Skyldigheten att försörja barnet är bindande oavsett om barnet bor hos den ena eller båda föräldrarna, eller inte med någon av dem.

Att sörja för underhåll för ett barn innebär att se till att det har mat, kläder, bostad och hälso- och sjukvård, personlig omvårdnad, utbildning och uppfostran (erbjuder goda förhållanden för både mental och fysisk utveckling med vederbörlig hänsyn till barnets personlighet, färdigheter och intressen, och förbereda barnet för lämplig sysselsättning i samhället).

Barn har underhållsskyldighet gentemot sina föräldrar

Barn har i lika hög grad underhållsskyldighet gentemot sina föräldrar. Om det råder skillnader mellan barnens ekonomiska förmåga kan en domstol fastställa deras respektive underhållsskyldighet gentemot föräldrarna i proportion till varje barns ekonomiska situation.

Makar har underhållsskyldighet gentemot varandra

Om äktenskapet ogiltigförklaras, och endast en av makarna kände till att äktenskapet var ogiltigt när det ingicks, har den andra maken, som inte kände till detta, rätt att från förstnämnda make begära medel som står i rimlig proportion till förstnämnda makes ekonomiska förmåga, för att den andra maken ska kunna upprätthålla tidigare levnadsstandard. Vid eller efter en skilsmässa har den ena maken på samma sätt rätt att från den andra maken begära medel som står i rimlig proportion till den andra makens ekonomiska förmåga, för att sökanden ska kunna upprätthålla tidigare levnadsstandard.

Man har ingen skyldighet att betala underhåll till en tidigare make för att denne ska kunna upprätthålla tidigare levnadsstandard om den tid som förflutit sedan skilsmässan eller ogiltigförklarandet av äktenskapet motsvarar varaktigheten av äktenskapet eller av sammanlevnaden i det äktenskap som ogiltigförklarades,

den tidigare maken har gift om sig,

den tidigare makens inkomst täcker levnadskostnaderna för densamme,

den tidigare maken avstår från underhåll till följd av eget förvärsarbete,

den tidigare maken med underhållsskyldighet inte har tillräckliga medel för sin försörjning eller har blivit arbetsoförmögen,

den tidigare maken har begått ett brott mot den andra maken eller ett brott mot liv, hälsa, frihet, egendom eller heder riktat mot den andra makens släktingar i uppåtstigande eller nedåtstigande led,

den tidigare maken har lämnat den andra maken i ett hjälplöst tillstånd, trots att han eller hon hade kunnat vara behjälplig,

den tidigare maken avsiktligt har riktat falska anklagelser om brott mot någon av de personer som avses i punkt 6,

den tidigare maken har fört ett omoraliskt eller slösaktigt liv,

någon av makarna avlider eller anses ha avlidit, det finns andra betydelsefulla skäl.

Far- och morföräldrar har underhållsskyldighet gentemot sina barnbarn

Om inga föräldrar finns, eller om de inte kan försörja barnet, övergår denna skyldighet till far- och morföräldrarna till lika del. Om det råder skillnad mellan far och morföräldrarnas ekonomiska förmåga kan en domstol fastställa deras respektive skyldighet i proportion till varje sin ekonomiska situation.

Barnbarn har underhållsskyldighet gentemot sina far- och morföräldrar

Underhållsskyldigheten gentemot far- och morföräldrar åligger, vid behov, alla barnbarn i lika hög grad. Om det råder skillnader mellan barnbarnens ekonomiska förmåga kan en domstol fastställa deras respektive underhållsskyldighet gentemot far- och morföräldrarna i proportion till varje barnbarns ekonomiska situation.

Underhållsskyldigheter på grundval av ett underhållsavtal

Parterna kan enas om att underhållet ska betalas i enlighet med ett underhållsavtal. Enligt ett underhållsavtal bidrar en part materiellt gentemot den andra parten, endera med pengar eller in natura, och i gengäld åtar sig den andra parten att försörja den första parten under dennes livstid, såvida man inte enas om annan varaktighet. Om inget annat har avtalats omfattar underhåll mat, bostad, kläder och vård. Om mottagaren är underårig omfattar det också uppfostran och grundskoleutbildning.

Underhållsskyldighet som uppstår genom personskada

Om en person som är underhållsskyldig gentemot en annan person avlider till följd av personskada övergår skyldigheten på den person som orsakade dödsfallet. Beloppet för ett sådant underhåll beslutas av domstolen, som ska ta hänsyn till den avlidna personens ålder, dennes förmåga att försörja sig själv före dödsfallet och, slutligen, vilka behov den person har som mottar underhållet. Om den person som mottar underhållet har tillräckliga medel för sin försörjning föreligger ingen underhållsskyldighet.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Ett barns föräldrar är skyldiga att betala underhåll för sitt barn till dess att barnet kan försörja sig självt. Underhållsskyldigheten upphör följaktligen inte när barnet blir myndigt. En domstol kan dock bedöma huruvida ett underhållskrav ska beviljas om barnet är myndigt och avbryter en (yrkes)utbildning, eller skulle kunna försörja sig genom sitt arbete men ändå inte gör det.

I lettisk lagstiftning anges inte vilka medel som ska sörja för att den andra maken ska kunna upprätthålla tidigare levnadsstandard. Inte heller definieras vad skyldigheten gentemot föräldrar och far- och morföräldrar innebär.

I lettisk lagstiftning definieras underhåll för ett barn som att sörja för att barnet har mat, kläder, bostad och hälso- och sjukvård, personlig omvårdnad, utbildning och uppfostran (goda förhållanden för både mental och fysisk utveckling med vederbörlig hänsyn till barnets personlighet, färdigheter och intressen, och förberedelse för lämplig sysselsättning i samhället). Omfattningen av underhållet beror på barnets rätt till lämpliga levnadsförhållanden och barnets faktiska behov.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

För att få underhåll måste ansökan om detta göras hos domstol i enlighet med civilprocesslagen. Till ansökan ska nödvändiga handlingar bifogas.

Ett barns föräldrar kan ha ingått ett avtal i form av en notariatshandling (*notarial akts*) om månatliga underhållsbidrag. Ett sådant avtal är en civilrättslig handling med rättsliga följder eftersom båda parter är bundna att uppfylla bestämmelserna i avtalet. Om barnets ena förälder undlåter att uppfylla ett avtal om fasta eller periodiska underhållsbidrag kan avtalet lämnas in till en exekutionstjänsteman (*tīesu izpildītājs*) för verkställighet.

Lettland har inrättat en underhållsgarantifond (*Uzturliedzekļu garantiju fonds*) genom vilken underåriga barn får underhåll från staten. Fonden sköts av underhållsgarantimyndigheten (*Uzturliedzekļu garantiju fonda administrācija*). Myndigheten är direkt underordnad justitieministeriet.

För att få underhåll från underhållsgarantimyndigheten måste man först ha ansökt om underhåll i ett rättsligt förfarande: Om det inte går att driva in anspråket kan den underhållsberättigade därefter lämna en ansökan till underhållsgarantimyndigheten.

Myndigheten betalar bara ut underhållsbidrag om det inte går att verkställa ett domstolsbeslut om underhåll, eller om den underhållsskyldige visserligen godtar ett domstolsbeslut om indrivning, men inte klarar av att betala det minimibelopp för underhåll som staten har fastställt.

Underhållsgarantimyndigheten är skyldig att från den underhållsskyldige driva in det underhållsbelopp som myndigheten har utbetalat. För detta behövs inte något särskilt domstolsbeslut.

Förfarandet för att få underhållsbidrag från underhållsgarantimyndigheten är följande:

Sökanden – den underhållsberättigade – kan vända sig direkt till underhållsgarantimyndigheten genom att lämna in en ansökan och följande handlingar:

En kopia av domstolsbeslutet om underhåll.

Ett intyg från en exekutionstjänsteman som visar att det inte går att verkställa ett underhållsbeslut hos den underhållsskyldige, eller att den underhållsskyldige har godtagit ett domstolsbeslut om indrivning av underhåll, men därefter inte har betalat det minimibelopp för underhåll som staten har fastställt. Intyget ska lämnas till underhållsgarantimyndigheten inom en månad från det att det utfärdades.

Om anspråk på underhåll görs via ombud, måste ombudet ha fullmakt.

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

Ja, ett ombud kan göra anspråk på underhåll på en släktings eller nära anhörigs vägnar. När det gäller underåriga barn kan anspråk göras av deras målsmän, det vill säga deras föräldrar eller förmyndare.

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Reglerna om domstols behörighet innebär att den domstol som har behörighet för indrivning av underhåll av något slag är distriktsdomstolen eller stadsdomstolen (*rajona (pilsētas) tiesa*).

I Lettland har domstolen behörighet inom följande områden:

Rådets förordning (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ("underhållsförordningen").

För Lettland bindande bilaterala och multilaterala avtal.

Civilprocesslagen, om underhållsförordningen eller bestämmelserna i för Lettland bindande bilaterala och multilaterala avtal inte är tillämpliga.

I civilprocesslagen fastställs att följande lettiska domstolar har behörighet vid anspråk på underhåll:

Talan kan väckas vid domstolen på den ort där svaranden har sin hemvist.

Om svarandens hemvist är okänd, eller om svaranden inte är fast bosatt i Lettland, kan talan väckas vid domstolen på en ort där han eller hon har fast egendom, eller där han eller hon hade sin senast kända hemvist.

Talan om indrivning av underhåll för ett barn eller en förälder kan också väckas vid domstolen på den ort där käranden har sin hemvist.

Talan om underhållsskyldighet som uppstått genom personskada kan också väckas på den ort där käranden har sin hemvist, eller på den ort där personskadan orsakades.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

För att väcka talan och anmäla anspråk vid en domstol behöver sökanden inte anlita en advokat eller annat ombud. Sökanden behöver inte heller försöka nå förlikning innan ärendet prövas i domstol.

I förberedelserna av ett ärende ska domaren dock eftersträva förlikning mellan parterna. Parterna uppmuntras därför att försöka nå en överenskommelse innan ärendet prövas i domstol.

Det måste också betonas att parterna kan enas om anspråk på underhåll utan att ta ärendet till domstol.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Enligt artikel 43 i civilprocesslagen är följande personer undantagna från att betala rättegångskostnader till staten (statlig avgift (*valsts nodeva*), kansliavgift (*kancelejas nodeva*) och kostnader för förfarandet (*ar lietās izskatīšanu saistītie izdevumi*):

Kärande vid ansökan om indrivning av underhållsbidrag för barn eller förälder, och vid ansökan om fastställelse av faderskap, om talan väcks samtidigt som ansökan om indrivning av underhållsbidrag för barn.

Sökande i samband med erkännande och verkställighet av en dom som meddelats av en utländsk domstol beträffande underhållsbidrag för barn eller förälder.

Kärande vid ansökan som följer av personskada som har lett till amputering eller annan hälsoskada eller till dödsfall.

Svarande i ärenden som rör minskat underhållsbidrag för barn eller förälder som har fastslagits av domstol.

Talan om anspråk (*prasības pieteikumu*) kan vara ett huvudkärsmål eller ett genkärsmål, en ansökan som inges under pågående mål av tredje part med ett oberoende anspråk i sakfrågan, en ansökan i ett särskilt domstolsförfarande, eller en annan ansökan som inges till den domstol som är behörig enligt gällande lagstiftning. För talan om anspråk ska en statlig avgift betalas, enligt följande:

Upp till 2 134 euro: 15 % av det begärda beloppet, men inte mindre än 71,14 euro.

Från 2 135 till 7 114 euro: 320,10 euro plus 4 % av begärt belopp över 2 134 euro.

Från 7 115 till 28 457 euro: 519,30 euro plus 3,2 % av begärt belopp över 7 114 euro.

Från 28 458 till 142 287 euro: 1 202,28 euro plus 1,6 % av begärt belopp över 28 457 euro.

Från 142 288 till 711 435 euro: 3 023,56 euro plus 1 % av begärt belopp över 142 287 euro.

Över 711 435 euro: 8 715,04 euro plus 0,6 % av begärt belopp över 711 435 euro.

I ärenden som rör indrivning av underhåll bör det begärda beloppet vara totalbeloppet för ett år.

I Lettland beviljas utländska sökanden rättshjälp, om de har rätt till detta enligt underhållsförordningen, av den centralmyndighet som har inrättats enligt förordningen, dvs. underhållsmyndigheten. Underhållsmyndigheten erbjuder rättshjälp och agerar ombud vid lettiska domstolar och verkställighetsorgan för familjeunderhåll till underhållsberättigade och till utländska underhållsberättigade som har rätt till rättshjälp enligt förordningen.

För ärenden som inte nämns i underhållsförordningen tillhandahåller lettiska staten rättshjälp till personer vars särskilda situation eller vars tillgångar och inkomst hindrar dem från att hävda sina rättigheter på bästa sätt. Rättshjälp tillhandahålls i enlighet med lagen om statlig rättshjälp.

I sådana fall finns rättshjälp för kostnader för att utforma rättegångshandlingar, rättslig rådgivning under rättegångsförfaranden samt anlåtande av ombud i domstol. Vid gränsöverskridande tvister har en person, utöver den hjälp som anges ovan, rätt till tolktjänster, översättning av vissa rättegångshandlingar och andra handlingar eller handlingar som utfärdas av sökanden som är nödvändiga för ett beslut i ärendet, och i vissa fall även reseersättning för närvaro vid domstolsförhandlingar. Staten står inte för rättegångskostnaderna. Rättegångskostnaderna omfattar den statliga avgiften, kansliavgiften och kostnaderna för förfarandet, till exempel ersättning till vittnen och sakkunniga, utgifter i samband med förhör av vittnen, utgifter i samband med tillhandahållande av en kopia av sökandens ansökan och stämningsansökan osv. Domstolen kan dock, efter bedömning av en persons materiella situation, undanta denne helt eller delvis från att betala rättegångskostnader till staten, eller tillåta delbetalningar.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

När domstolen beviljar underhåll för ett barn kan det vara i form av ett fast belopp eller i annan form, till exempel mat, kläder, boende osv. eller i båda former. Vid bedömning och beviljande av ett definitivt underhållsbelopp tar domstolen först hänsyn till parternas materiella situation, levnadsförhållanden och familjesituation, med vederbörlig hänsyn till den bevisning de lägger fram.

Vid beslut om indrivning av underhåll för ett barn beaktar domstolen alla omständigheter och all bevisning i ärendet innan den fastställer underhållsbelopp.

Minimibeloppet för underhåll, som alla föräldrar är skyldiga att betala i enlighet med de statliga bestämmelserna, för varje barn varje månad från och med födelsen fram till dess att barnet fyller 7 år, är 25 % av det månatliga minimibelopp för ersättning som staten har fastställt. För varje barn från 7 års ålder till dess att det fyller 18 år är beloppet 30 % av det månatliga minimibelopp för ersättning som staten har fastställt.

När underhåll väl har beviljats kräver all eventuell förändring av belopp och betalningsperiod, och eventuella undantag från betalning, en ny ansökan från den berörda parten. Domstolen kan senare se över underhållsbidragens storlek i ett nytt förfarande, utifrån förändringar i den materiella situationen och familjesituationen för de berörda parterna, och justera betalningarna uppåt eller nedåt.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Den underhållsskyldige måste betala underhåll till den underhållsberättigade. Om en ansökan på ett underårigt barns vägnar inges av en av barnets föräldrar eller av dess förmyndare betalas underhållet till denna person i stället för till barnet. Traditionellt betalas underhåll ut regelbundet i ett fast belopp, till exempel i form av avdrag från lönen. Det är inte lika vanligt att underhåll betalas på annat sätt.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Om den underhållsskyldige inte frivilligt betalar underhållet måste den underhållsberättigade utverka ett verkställighetsbeslut (*izpildu raksts*) från den domstol vid vilken beslut i ärendet meddelats. Ett sådant verkställighetsbeslut, eller ett verkställighetsbeslut från en annan EU-medlemsstat, ska överlämnas till en exekutionstjänsteman (*tiesu izpildītājs*) för verkställighet inom 10 år efter att domstolsbeslutet eller domarens avgörande trädde i kraft, om inte någon annan preskriptionstid gäller. (Om regelbundna betalningar indrivs till följd av ett domslut fortsätter verkställighetsbeslutet att gälla under hela den period för vilken de regelbundna betalningarna har utdömts, och preskriptionstiden inleds på den sista dagen för varje betalning.) Exekutionstjänstemannen inleder verkställighet i kraft av en skriftlig ansökan från den part som ansökt om verkställighet. Exekutionstjänstemannen måste godta verkställighetsbeslutet om den underhållsskyldiges hemvist, egendom eller arbetsplats är inom exekutionstjänstemannens distrikt (*iecirknis*). Exekutionstjänstemannen måste också godta andra verkställighetsbeslut som ska verkställas i det område som hör till domkretsen för den regionala domstol (*apgabaltiesa*) som exekutionstjänstemannen arbetar under, vilket är det område där exekutionstjänstemannen har behörighet att agera.

Exekutionsåtgärder omfattar: utmätning av lös egendom som tillhör den underhållsskyldige, inklusive egendom som är i andra personers besittning, och immateriella tillgångar som tillhör den underhållsskyldige, genom försäljning av dessa tillgångar. Indrivning som inriktas på den underhållsskyldiges fordringar på andra personer (lön, motsvarande betalningar eller annan inkomst, innehav i kreditinstitut); utmätning av fast egendom som tillhör den underhållsskyldige, genom försäljning av egendom; andra åtgärder som anges i domslutet.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

Enligt artikel 570 i civilprocesslagen får underhållsskyldiges egendom inte utmätas om den underhållsskyldige arbetar, eller får pension eller stipendium, och det belopp som ska indrivnas inte överstiger den del av en månadsinkomst som indrivning kan tillämpas på enligt lagstiftningen. I civilprocesslagen specificeras kategorier av egendom som inte får utmätas, till exempel vissa hushållsapparater, hushållsutrustning och kläder som den underhållsskyldige, och personer som denne försörjer, behöver. Enligt artikel 594 i civilprocesslagen ska avdrag göras, i enlighet med verkställighetshandlingarna, från lön och motsvarande inkomst som har betalats till den underhållsskyldige, till dess att den skuld som ska indrivnas har betalats, enligt följande:

Vid indrivning av uppehälle som avser underåriga barn eller för underhållsmyndighetens räkning ska en del av den underhållsskyldiges lön och motsvarande inkomst som motsvarar 50 % av minimilönen per månad lämnas intakt, och för varje underårigt barn som den underhållsskyldige har försörjningsansvar för ska medel som motsvarar beloppet för den statliga socialförsäkringsförmånen lämnas intakta.

I andra ärenden beträffande indrivning av underhåll kan det belopp som dras från den underhållsskyldiges lön och motsvarande inkomst uppgå till 50 %, men minimilönen per månad ska lämnas intakt, och för varje underårigt barn som den underhållsskyldige har försörjningsansvar för ska medel som motsvarar beloppet för den statliga socialförsäkringsförmånen lämnas intakta.

Enligt artikel 632 i civilprocesslagen kan underhållsberättigade eller underhållsskyldiga överklaga både åtgärder som en exekutionstjänsteman vidtar för att verkställa en dom och en exekutionstjänstemans beslut att inte vidta några åtgärder, utom i vissa specifika situationer. Överklagan ska inges till distrikts- eller stadsdomstolen på den ort där exekutionstjänstemannens kontor är beläget inom 10 dagar från det datum då den aktuella åtgärden vidtog eller, om klaganden inte hade underrättats om tiden och platsen för åtgärderna, det datum då klaganden underrättades om dem. I artikel 634 i civilprocesslagen föreskrivs att om ett domstolsbeslut som redan har verkställts därefter ogiltigförklaras, och anspråket vid en omprövning avvisas, eller beslut fattas om att avsluta domstolsförandet eller om att inte meddela någon dom, ska alla tillgångar som utmäts hos svaranden återställas.

Enligt artikel 546 i civilprocesslagen kan verkställighetshandlingar inlämnas för verkställighet inom 10 år från det datum då domstolsbeslutet trädde i kraft, förutsatt att ingen annan preskriptionstid fastställs i lagstiftningen. Om periodiska betalningar indrivs till följd av ett domstolsbeslut fortsätter verkställighetshandlingarna att gälla under hela den period för vilken de periodiska betalningarna har utdömts, och preskriptionstiden inleds på den sista dagen för varje betalning.

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

En person kan ansöka hos underhållsmyndigheten om underhåll för en underårig om det inte går att verkställa ett domstolsbeslut om indrivning av underhåll, eller om den underhållsskyldige visserligen godtar en dom om indrivning, men inte klarar av att betala minimibeloppet för underhåll.

Enligt underhållsförordningen kan en person ansöka hos underhållsmyndigheten om indrivning av underhåll från en underhållsskyldig som inte längre är bosatt i Lettland. Underhållsmyndigheten är den myndighet som utsett till centralmyndighet i enlighet med förordningen.

Enligt underhållsförordningen kan en underhållsberättigad person via underhållsmyndigheten inge en ansökan till en annan EU-medlemsstat för att säkerställa ett beslut om indrivning av underhåll i det land där svaranden är bosatt,

få beloppet för underhållsbidraget justerat (uppåt eller nedåt),

säkerställa ett beslut om indrivning av underhåll och fastställelse av faderskap i det land där svaranden är bosatt,

säkerställa att ett beslut av en lettisk domstol om indrivning av underhåll erkänns, förklaras verkställbart eller verkställs.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

Underhållsmyndigheten kan agera i stället för en person som är underhållsskyldig gentemot ett barn om det inte går att verkställa ett domstolsbeslut om indrivning av underhåll, eller om den underhållsskyldige visserligen godtar ett domstolsbeslut om indrivning, men inte klarar av att betala det minimibelopp för underhåll som har fastställts av staten. Om underhållsmyndigheten betalar underhåll har den rätt att vidta åtgärder för att driva in de belopp som den har betalat ut, med lagstadgad ränta (se avsnitt 3 ovan).

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Om den underhållsberättigade och barnet har sin hemvist i Lettland, men den underhållsskyldige bor i ett annat land, kan den underhållsberättigade vända sig till underhållsmyndigheten, om det inte går att verkställa ett domstolsbeslut om indrivning av underhåll, eller om den underhållsskyldige visserligen godtar ett domstolsbeslut om indrivning men inte klarar av att betala minimibeloppet för underhåll.

Om den underhållsskyldige har sin hemvist i ett annat land än Lettland och inte har någon egendom i Lettland som kan utmätas bör den underhållsberättigade lämna in domstolsbeslutet för att få det erkänt och verkställt i det andra landet före en ansökan till underhållsmyndigheten. Om verkställighet av ett beslut visar sig vara omöjligt i det andra landet kan den underhållsberättigade ansöka hos underhållsmyndigheten om att den ska överta anspråket på det indrivningsbara underhållet.

Underhållsmyndigheten fungerar som centralmyndighet i enlighet med underhållsförordningen (se avsnitten 3 och 13), och det går att vända sig till denna myndighet för att få den hjälp som erbjuds enligt förordningen.

Om en lettisk domstol beslutar om indrivning av underhåll, och en i Lettland bosatt person vill att detta beslut ska erkännas och/eller verkställas i en annan EU-medlemsstat, eller få till stånd ett domstolsbeslut mot en underhållsskyldig som är bosatt i en annan EU-medlemsstat, kan underhållsmyndigheten erbjuda hjälp med att överföra beslutet från den lettiska domstolen till det andra landet, för erkännande och/eller verkställighet och för att beslut ska fattas om ansökan.

Underhållsmyndigheten kan i stället för den underhållsskyldige betala underhållet för ett underårigt barn samt lämna information om underhållsfrågor. (Se avsnitten 3 och 13.)

14.2 Hur kontakter man den myndigheten eller organisationen?

Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija (Underhållsmyndigheten)

Adress: Pulkveža Brieža iela 15, Rīga

LV-1010, Lettland

Telefon: +371 67830626

Fax: +371 67830636

E-post: pasts@ugf.gov.lv

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Om den underhållsberättigade är bosatt i en annan EU-medlemsstat och den underhållsskyldige bor i Lettland kan den underhållsberättigade i enlighet med underhållsförordningen inge en ansökan till centralmyndigheten i sitt hemland. Ansökan kan gälla ett beslut om indrivning av underhåll i Lettland, eller ett beslut om indrivning av underhåll tillsammans med fastställelse av faderskap i Lettland, eller ett beslut om verkställbarhet i Lettland av ett utländskt beslut om indrivning, eller ett beslut om att verkställa det utländska beslutet. Enligt förordningen ska centralmyndigheten i det andra landet utföra de formaliteter som krävs och överlämna den underhållsberättigades ansökan till den lettiska centralmyndigheten. Den lettiska centralmyndigheten – dvs. underhållsgaranti-myndigheten – hjälper den underhållsberättigade att lämna in det utländska domstolsbeslutet om indrivning eller erkännande och verkställighet i Lettland, eller hjälper den underhållsberättigade att ansöka om indrivning av underhåll hos den lettiska domstol inom vars domkrets den underhållsskyldige har sin hemvist, eller alternativt en ansökan om indrivning av underhåll tillsammans med fastställelse av faderskap i Lettland.

Om det inte går att verkställa ett domstolsbeslut om indrivning av underhåll, eller om den underhållsskyldige visserligen godtar ett domslut om indrivning, men inte klarar av att betala minimibeloppet för underhåll, kan en person som är permanent bosatt med sitt barn i Lettland ansöka om att underhållsgarantimyndigheten ska betala underhållet.

Enligt underhållsförordningen måste en person inge sin ansökan till centralmyndigheten i det land där han eller hon bor. En person som är bosatt i Lettland kan ansöka hos underhållsgarantimyndigheten om att säkerställa ett beslut om indrivning av underhåll i en annan EU-medlemsstat, där svaranden är bosatt, säkerställa ett beslut om indrivning av underhåll tillsammans med fastställelse av faderskap i en annan EU-medlemsstat, där svaranden är bosatt, få ett beslut, som redan har utfärdats, om indrivning av underhåll erkänt, förklarat verkställbart och verkställt i en annan EU-medlemsstat, där svaranden är bosatt.

Om det inte går att verkställa ett domstolsbeslut om indrivning av underhåll, eller om den underhållsskyldige visserligen godtar ett domslut om indrivning, men inte klarar av att betala minimibeloppet för underhåll, kan en person som är permanent bosatt med sitt barn i Lettland, där båda har anmäld bostadsadress, ansöka hos underhållsgarantimyndigheten om betalning av underhållet.

Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija (Underhållsgarantimyndigheten)

Adress: Pulkveža Brieža iela. 15, Rīga

LV-1010, Lettland

Telefon: +371 67830626

Fax: +371 67830636

E-post: [✉ pasts@ugf.gov.lv](mailto:pasts@ugf.gov.lv)

Underhållsgarantimyndigheten är den myndighet som i Lettland utsetts till centralmyndighet i enlighet med underhållsförordningen.

Underhållsgarantimyndigheten förskotterar underhållsbidraget till den underhållsberättigade i den underhållsskyldiges ställe om det inte går att verkställa ett domstolsbeslut om indrivning av underhåll i enlighet med det tillämpliga civilrättsliga förfarandet, eller om den underhållsskyldige visserligen godtar ett domstolsbeslut om indrivning men inte klarar av att betala minimibeloppet för underhåll.

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Lettland är skyldigt att följa Haagprotokollet från 2007.

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttsens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

Lettland är skyldigt att följa Haagprotokollet från 2007.

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

Enligt artikel 43 i civilprocesslagen är följande personer undantagna från att betala rättegångskostnader till staten:

Kärande vid ansökan om indrivning av underhållsbidrag för barn eller förälder, och vid ansökan om fastställelse av faderskap, om talan väcks samtidigt som ansökan om indrivning av underhållsbidrag för barn.

Sökande i samband med erkännande och verkställighet av en dom som meddelats av en utländsk domstol beträffande underhållsbidrag för barn eller förälder.

Svarande i ärenden som rör minskat underhållsbidrag för barn eller förälder som har fastslagits av domstol.

Om en ansökan om indrivning inges av en tidigare make för att denne ska kunna upprätthålla tidigare levnadsstandard, eller om en sökande inget en ansökan om erkännande av eller erkännande och verkställighet av ett utländskt domstolsbeslut om indrivning av underhåll för en tidigare make eller en annan person i enlighet med artikel 43 fjärde stycket, kan en domstol, efter att ha tagit hänsyn till den enskilda individens ekonomiska situation, helt eller delvis undanta sökanden från att betala rättegångskostnader till staten, eller skjuta upp betalningen av rättegångskostnaderna till staten eller dela upp den i delbetalningar.

I Lettland kan utländska sökande, som har rätt till rättshjälp enligt underhållsförordningen, beviljas rättshjälp av den centralmyndighet som har inrättats i enlighet med förordningen, dvs. underhållsgarantimyndigheten. Underhållsgarantimyndigheten erbjuder rättshjälp och kan agera ombud vid lettiska domstolar och verkställighetsorgan för familjeunderhåll till underhållsberättigade och till utländska underhållsberättigade som har rätt till rättshjälp enligt förordningen.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Lettland har ändrat flera nationella lagar och förordningar för att den centralmyndighet som har inrättats ska kunna uppfylla de funktioner som anges i artikel 51 i underhållsförordningen. I sin ändrade lydelse garanterar lettisk lagstiftning rättshjälp till underhållsberättigade eller sökande i andra länder, som har rätt till rättshjälp enligt förordningen, och även ombudskap i domstol och inför verkställighetsorgan. För att kunna fastställa underhållsskyldigas eller underhållsberättigades bostadsort i Lettland, eller för att inhämta information om deras inkomster och platsen för eventuell egendom i Lettland, har den lettiska centralmyndigheten, dvs. underhållsgarantimyndigheten, direkt tillgång till olika register i Lettland med sådan information. Med information som centralmyndigheten kan inhämta direkt från respektive register kan den utverka handlingar och bevisning. För att ett förfarande ska kunna inledas eller underlättas, för att tillfälliga åtgärder som krävs ska kunna vidtas och för att bevisning ska kunna inhämtas har underhållsgarantimyndigheten rätt att inge ansökningar till lettiska domstolar på underhållsberättigades respektive sökandes vägnar. Underhållsgarantimyndigheten kan, på underhållsberättigades vägnar, direkt hos domstolen ansöka om fastställelse av faderskap om ansökan inges tillsammans med en ansökan om indrivning av underhåll.

Senaste uppdatering: 07/02/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Underhållskrav - Luxemburg

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Personer som har tillräckliga ekonomiska medel för att bidra till uppehållet för en person som de har familje- eller äktenskapsband till kan enligt lag åläggas underhållsskyldighet. En mängd olika personer kan därför kräva underhåll, däribland en make från den andra maken eller en tidigare make (artiklarna 212, 214 och 246 i civillagen (*Code civil*)) eller en partner från den andra partnern, om de har ingått partnerskap i enlighet med den ändrade lagen av den 9 juli 2004 om rättsverkningarna av vissa partnerskap (*loi modifiée du 9 juillet 2004 relative aux effets légaux de certains partenariats*), eller på vissa villkor en tidigare partner, barn från sina föräldrar (artiklarna 203, 3722, 3762, 3763 och 3764 i civillagen), fäder, mödrar och andra släktingar i uppstigande led från sina barn (artikel 205 i civillagen), svärföräldrar från sina svärsöner och svärdöttrar (artikel 206 i civillagen).

Regeln om att "underhåll inte täcker utestående belopp" innebär att underhåll är avsett att tillgodose befintliga och framtida behov, inte att täcka utgifter som en berörd person tidigare har haft. Denna regel har rättsverkan som en motbevisbar presumtion. Den kan med andra ord bestridas om den underhållsberättigade lägger fram bevis antingen för att han eller hon behövt ådra sig skulder för att kunna klara sitt uppehälle eller för att han eller hon inte förblivit passiv eller varit oförmögen att handla.

Ett underhållskrav berättigar inte till kvittning, såvida inte den fordran som underhållskravet är avsett att kvittas mot också är av underhållskaraktär.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Om föräldrarna, oavsett om de är gifta, ogifta, skilda eller lever åtskilda, utövar föräldraansvaret gemensamt är de skyldiga att bidra till barnets uppehälle och fostran i förhållande till sina egna ekonomiska förutsättningar, den andra förälderns ekonomiska förutsättningar och barnets behov. Vid äktenskapsskillnad eller hemskillnad måste föräldrarna, oavsett om de utövar föräldraansvaret gemensamt eller inte, bidra till kostnaderna för barnets uppehälle och fostran, om inte en domstol beslutar annat. Detta bidrag sker i form av ett underhållsbidrag som inte automatiskt upphör när barnet når vuxen ålder. Det kan betalas direkt till ett vuxet barn och kan revideras utifrån barnets behov och ändringar av respektive förälders ekonomiska förutsättningar och utgifter.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

Familjedomstolen (*juge aux affaires familiales*) vid distriktsdomstolarna (*tribunaux d'arrondissement*) har behörighet, framför allt i frågor som rör underhållsbidrag, utövandet av föräldraansvar samt äktenskapsskillnad och hemskillnad.

Den som ansöker om underhåll ska inge sitt underhållskrav till familjedomstolen. Om underhållskravet är kopplat till ett förfarande för äktenskapsskillnad eller hemskillnad ska den familjedomstol som prövar ansökan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad även fatta beslut om underhållskravet.

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

Vid förmyndarskap (*tutelle*) eller godmanskap (*curatelle*) kan förmyndaren (*tuteur*) respektive den gode mannen (*curateur*) lämna in en ansökan för en släktings eller ett minderårigt barns räkning.

Föräldrar som utövar föräldraansvar över ett minderårigt barn kan lämna in en ansökan för dess räkning.

Ett minderårigt barn har inte ställning som juridisk person och är inte behörigt att själv lämna in en ansökan, förutom om den minderårige är i stånd att ge uttryck för sina egna åsikter i enlighet med artikel 100750 i den nya civilprocesslagen (*Nouveau Code de procédure civile*). En minderårig som är i stånd att ge uttryck för sina egna åsikter kan, genom ansökan till distriktsdomstolen, i så fall begära att familjedomstolen ska ändra sitt beslut om utövandet av föräldraansvar, genomförandet av umgängesrätten eller var den minderårige ska bo. I så fall ska domstolen inom femton dagar förordna att en advokat utses att företräda barnet.

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Den distriktsdomstol som har territoriell behörighet är

domstolen på den ort där det gemensamma hemmet är beläget,

om föräldrarnas lever åtskilda, domstolen på hemvistorten för den förälder som de minderåriga barnen vanligtvis bor hos, om föräldrarna utövar föräldraansvaret gemensamt, eller domstolen på hemvistorten för den förälder som ensam utövar föräldraansvaret,

i övriga fall, domstolen på hemvistorten för den person som inte har väckt talan.

Vid gemensamma ansökningar väljer parterna domstolen på den ort där en av dem har hemvist.

Om tvisten endast rör underhåll mellan makar, bidrag till barnens uppehälle och fostran, bidrag till kostnader inom ramen för äktenskapet, eller brådskanie och tillfälliga åtgärder i samband med att ett registrerat partnerskap upplöses, kan behörigheten emellertid ligga hos domstolen på hemvistorten för den make eller tidigare partner som erhåller underhåll eller den förälder som har huvudansvaret för omsorgen om barnen, även om dessa är vuxna.

Territoriell behörighet fastställs på grundval av hemvistorten på ansökningsdagen eller, i skilsmäsoärenden, den dag den ursprungliga ansökan lämnades in.

Om underhåll begärs under ett förfarande för äktenskapsskillnad ligger behörigheten hos den domstol som prövar ansökan om äktenskapsskillnad.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

En sökande kan väcka talan vid familjedomstolen genom att inge en stämningsansökan till distriktsdomstolen. Ansökan ska inges till distriktsdomstolens kansli, som delger motparten ansökan. Parterna i tvisten är befriade från kravet att företrädas av en advokat, förutom om underhåll begärs under ett förfarande för äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet eller under ett förfarande för hemskillnad. I så fall måste en advokat anlitas.

Under alla förhållanden ska sökanden tillhandahålla domstolen samtliga handlingar som styrker hans eller hennes behov. Exempel på detta är lönespecifikationer, intyg om skattebefrielse, intyg om arbetslöshet eller långtidssjukskrivning, bevis på hyra, lån, barn som sökanden har försörjningsansvar för samt kostnader för uppehälle och fostran osv.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

De kostnader som kan uppkomma i samband med en rättsprocess är domstolskostnader och de rättegångskostnader som den förlorande parten kan åläggas att betala (i sin helhet eller delvis). Advokatarvoden kan också behöva betalas.

Personer vars inkomster betraktas som otillräckliga enligt luxemburgsk lag kan få rättshjälp. För att få rättshjälp måste de fylla i en ansökningsblankett som kan erhållas från den centrala socialtjänstmyndigheten (*service central d'assistance sociale*). Blanketten ska sändas till ordföranden för det advokatsamfund (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*) som har territoriell behörighet.

Rättshjälpen täcker alla kostnader med anknytning till de processer, förfaranden eller handlingar för vilka den beviljats. Den täcker bland annat stämpel- och registreringsavgifter, kansliavgifter, advokatarvoden, exekutionsbiträdens kostnader och arvoden, notariers kostnader och arvoden, sakkunnigas kostnader och arvoden, vittnesersättning, arvoden till översättare och tolkar, avgifter för *certificats de coutume* (ett intyg eller edsvuren utsaga om tillämplig lag), resekostnader, avgifter och kostnader för inskrivning, inteckningar och säkerheter samt eventuella kostnader för kungörelser i tidningar.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Typ av underhåll

Under rättsprocessen och efter dom om äktenskapsskillnad eller hemskillnad betalas underhållet vanligtvis ut i form av ett månatligt belopp. Det kan emellertid även betalas ut som en klumpsumma. Denna kan bestå antingen av ett penningbelopp eller av tillgångar som överläts *in natura*.

Vad gäller bidraget till ett barns uppehälle och fostran kan underhållet antingen betalas ut i form av ett månatligt belopp eller genom direkt betalning av hela eller delar kostnaderna för barnet. Slutligen kan underhållet utformas som en bruks- och bostadsrätt.

Om den underhållsskyldige intygar att han eller hon inte kan betala kan domstolen förordna att denne ska ge den underhållsberättigade husrum, mat och underhåll i sin bostad.

Beräkning av underhåll

Det finns ingen referensskala. Underhållsbeloppet beräknas utifrån den underhållsskyldiges tillgångar och den underhållsberättigades behov.

Indexering

I syfte att anpassa underhållet efter ändrade levnadsomkostnader kan domstolen, även på eget initiativ, besluta att underhållsbidraget ska indexeras på grundval av en lagstadgad klausul om ändringar.

Översyn

Om omständigheterna ändras kan underhållsbidraget komma att ses över och höjas, sänkas eller rent av dras in. Detta gäller inte om underhållsbidraget betalades ut i form av en klumpsumma vid äktenskapsskillnad. Om parterna inte kan enas om ett avtal fattar domstolen beslut om befrielse från underhållsskyldigheten eller nedsättning av underhållsbeloppet.

Domstolen kan även ändra det underhållsbelopp som parterna avtalat. Denna rätt föreligger inte enbart i händelse av en förändring av den underhållsberättigades eller den underhållsskyldiges respektive situation, utan även i avsaknad av eventuella förändringar, om domstolen bedömer att beloppet är otillräckligt eller alltför stort.

Förutom vid exceptionella omständigheter får underhåll som beviljats en make i samband med äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet inte betalas ut under längre tid än längden på äktenskapet.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Under rättsprocessen och efter dom om äktenskapsskillnad eller hemskillnad betalas underhållet ut till den underhållsberättigade maken.

Bidraget till ett barns uppehälle och fostran betalas antingen från den ena föräldern till den andre eller till den person som har anförtrotts vården av barnet. Om barnet har nått vuxen ålder kan domaren besluta, eller föräldrarna komma överens om, att detta bidrag, helt eller delvis, ska betalas ut direkt till barnet.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

En underhållsberättigad person har tillgång till flera åtgärder för att tvinga en motvillig underhållsskyldig person att betala underhåll.

På civilrättslig nivå:

En underhållsberättigad person har flera valmöjligheter:

I händelse av äktenskapsskillnad kan en underhållsberättigad person väcka talan vid familjedomstolen genom att inge en ansökan till distriktsdomstolen i syfte att, med sin före detta make undantagen och utan att det påverkar tredje mans rättigheter, driva in den tidigare makens inkomster, liksom pension och räntor som tillfaller denne och de andra belopp som tredje man är skyldig denne i den omfattning och enligt de villkor som fastställs av domaren. Detta beslut ska omprövas i händelse av att omständigheterna förändras.

Grundat på ett domstolsavgörande eller en exekutionstitel kan en underhållsberättigad person ansöka om sedvanliga verkställighetsåtgärder, såsom utmätning av egendom som innehas av tredje man (exempelvis från ett bankkonto), utmätning av materiell lös egendom (bil, smycken osv.) och utmätning av fast egendom (hus, mark osv.).

På straffrättslig nivå:

En underhållsberättigad person kan anmäla följande brott:

Övergivande av familj är ett brott som bestraffas med fängelse i mellan en månad och ett år och böter på mellan 251 euro och 2 500 euro, eller med enbart en av dessa påföljder (artikel 391 *bis* i strafflagen (*Code pénal*)). Brottet består i att den underhållsskyldige, gentemot den underhållsberättigade, helt eller delvis underlåter att uppfylla de underhållsskyldigheter som åligger honom eller henne enligt lagen, antingen genom vägran trots att förmåga föreligger eller på grund av oförmåga.

Detta gäller vid föräldrars underhållsskyldighet gentemot sina barn, makars underhållsskyldighet sinsemellan och adoptivföräldrars underhållsskyldighet gentemot sina adoptivbarn.

Lagföringen av brottet föregås av ett förhör med den underhållsskyldige. Förhöret hålls av en luxemburgsk polistjänsteman och ett skriftligt förhörprotokoll upprättas. Om den underhållsskyldige saknar känd bostadsort behöver inget förhör hållas.

Att bedrägligen utge sig för att vara insolvent är ett brott som bestraffas med fängelse i mellan sex månader och tre år och böter på mellan 500 euro och 12 500 euro, eller med enbart en av dessa påföljder (artikel 391 *ter* i strafflagen). Brottet består i att den underhållsskyldige, inbegripet före domstolsavgörandet, har sett till att bli insolvent eller förvärrat sin insolvens, antingen genom att öka sina skulder och minska sina tillgångar eller genom att dölja vissa av sina tillgångar i syfte att undanhålla dem från verkställandet av en dom som avkunnats av en tvistemålsdomstol i ett underhållsärende.

Vid tillämpning av artikel 391 *ter* i strafflagen likställs en sådan dom med domstolsavgöranden och rättsligt godkända överenskommelser om skyldighet att betala bidrag, bistånd eller kostnader inom ramen för äktenskapet samt med bestämmelser avseende underhåll som ingår i överenskommelser som träffats före en äktenskapsskillnad i samförstånd.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

Preskriptionsfristen är fem år för åtal avseende betalning av obetalda fordringar på livstidsräntor och livräntor samt underhåll.

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

På begäran av den underhållsberättigade kan den nationella solidaritetsfonden (*Fonds national de solidarité*) driva in allt underhåll som en make eller en släkting i upp- eller nedstigande led har rätt till. Beträffande de belopp som ska drivas in agerar fonden som ställföreträdare för den underhållsberättigade i samband med de åtgärder och garantier som den underhållsberättigade har tillgång till för att driva in sitt underhållsbidrag. Så snart den underhållsskyldige har delgetts de belopp som ska drivas in ska den underhållsskyldige betala in dessa belopp till ordföranden för den nationella solidaritetsfonden.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

Den nationella solidaritetsfonden kan under vissa förhållanden träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala underhållet. Den underhållsberättigade eller dennes juridiska ombud ska översända begäran om utbetalning till ordföranden för den nationella solidaritetsfonden.

Denna begäran godkänns av ordföranden eller dennes ombud om den underhållsberättigade kan styrka följande:

Att han eller hon har sin hemvist i Luxemburg och att han eller hon själv eller det juridiska ombudet bor i landet sedan fem år tillbaka.

Att underhållet har fastställts genom ett domstolsbeslut som är verkställbart i Storhertigdömet Luxemburg.

Att hela eller delar av underhållet inte har kunnat drivas in genom en privaträttslig verkställighetsåtgärd som faktiskt vidtagits.

Att han eller hon befinner sig i en ekonomiskt svår situation.

Begäran godkänns även om villkoret i led c inte är uppfyllt om användningen av verkställighetsåtgärder tycks utsiktslösa eller om den underhållsskyldige bor i utlandet. Eventuella tvister avgörs av fredsdomaren på den ort där den underhållsberättigade har sin hemvist. Talan ska väckas hos fredsdomaren inom 40 dagar från och med delgivningen av ordförandens beslut.

Underhållsberättigade har automatiskt rätt till rättshjälp. Från det att begäran godkänts till dess att fondens utbetalningar upphör kan den underhållsberättigade inte väcka talan mot den underhållsskyldige avseende indrivning av underhåll.

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

I enlighet med New York-konventionen av den 20 juni 1956 och rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet kan en underhållsberättigad som är bosatt i Luxemburg vända sig till riksåklagaren (*Procureur Général d'Etat*) om den underhållsskyldige befinner sig i utlandet.

Riksåklagaren kommer i egenskap av centralmyndighet att vidarebefordra ansökan och de åtföljande handlingarna till centralmyndigheten i det land där den underhållsskyldige bor, så att denna centralmyndighet kan hjälpa den underhållsberättigade att erhålla betalning av det underhåll som han eller hon har rätt till.

14.2 Hur kontakter man den myndigheten eller organisationen?

Den underhållsberättigade ska skicka sin ansökan till den översändande myndigheten, det vill säga riksåklagaren, och använda de olika formulär som anges i förordning (EG) nr 4/2009.

Procureur Général d'Etat

Cité Judiciaire

Bâtiment CR

L-2080 Luxemburg

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

En sökande som bor i ett annat land än Luxemburg ska vända sig till centralmyndigheten i det land där han eller hon bor. Sökanden kan inte vända sig direkt till en organisation eller myndighet i Luxemburg.

15.2 Hur kontakter man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

Ej tillämpligt.

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja.

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttsens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

Vid ansökningar enligt EU-förordningen är rättshjälp helt och hållet kostnadsfri för underhållsberättigade under 21 års ålder, oavsett vad som anges i nationell lag.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

I syfte att göra det möjligt för centralmyndigheten att tillhandahålla den hjälp som anges i artikel 51 i underhållsförordningen antog Luxemburg den 3 augusti 2011 en lag om tillämpning av denna EU-förordning och en storhertiglig förordning om verkställande av artiklarna 2 och 3 i lagen av den 3 augusti 2011 (Luxemburgs officiella kungörelseorgan (*Mémorial*) A nr 175 av den 12 augusti 2011).

Genom dessa lagbestämmelser har riksåklagaren fått direkt åtkomst till vissa databaser.

Länkar

 [Legilux](#)

Senaste uppdatering: 24/09/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Underhållskrav - Ungern

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Underhållsskyldighet gäller i allmänhet personer som är släkt i rakt upp- eller nedstigande led, enligt följande:

– Föräldrar är underhållsskyldiga gentemot sina barn, och barn gentemot sina föräldrar.

– Om ett barn som har rätt till underhåll inte har någon underhållsskyldig förälder ska andra släktingar betala underhåll till barnet.

– Om en underhållsberättigad person inte har några barn är mer avlägsna släktingar skyldiga att betala dennes underhåll (artikel 4:196.1–4 i civilrättslagen). Underåriga barn som inte har någon direkt släkting som kan betala underhåll ska i stället försörjas av ett äldre syskon, på villkor att detta syskon har möjlighet att betala underhåll utan att detta äventyrar försörjningen för syskonet, dennes make/sambo eller dennes beroende släktingar i rakt upp- eller nedstigande led (artikel 4:197 i civilrättslagen).

Makar som bor tillsammans är skyldiga att försörja den andra makens underåriga barn som är en del av hushållet (styvbarn), om den make som inte är förälder till barnet har samtyckt till att barnet ska vara en del av det gemensamma hushållet (artikel 4:198.1 i civilrättslagen).

Styvbarn är skyldiga att betala underhåll till en behövande styvförälder, om styvföräldern själv försörjde barnet under en längre tid (artikel 4:199.1 i civilrättslagen).

Fosterbarn är skyldiga att betala underhåll till en person som tagit hand om dem i sitt hem under en längre tid utan ekonomisk ersättning, och som inte är barnets biologiska förälder, adoptivförälder eller styvförälder (fosterförälder) (artikel 4:199.2 i civilrättslagen).

Underhållsbidrag kan begäras av en make från den andra maken vid en hemskillnad, eller från en f.d. make vid en äktenskapsskillnad, om denne är oförmögen att försörja sig av skäl som ligger utanför hans eller hennes kontroll (artikel 4:29.1 i civilrättslagen).

I samband med hemskillnad kan en f.d. partner som inte kan försörja sig av skäl som ligger utanför hans eller hennes kontroll begära underhåll från sin f.d. partner, på villkor att förhållandet varade i minst ett år och att ett barn föddes till följd av förhållandet (artikel 4:86.1 i civilrättslagen).

Det finns två sorters underhåll: underhåll in natura och underhåll i form av pengar (underhållsbidrag).

När det gäller ett underårigt barn innebär "underhållsskyldighet" att barnets förälder är berättigad och skyldig att ta hand om sitt barn, att uppfostra det och att skapa de nödvändiga förutsättningarna för barnets fysiska, kognitiva, känslomässiga och moraliska utveckling (detta innebär särskilt att tillgodose barnets behov av husrum, mat och kläder). En förälder ska också se till att barnet har tillgång till utbildning och hälso- och sjukvård.

Den förälder som tar hand om och bor tillsammans med barnet står för barnets naturaunderhåll, dvs. det ickefinansiella underhållet, medan den förälder som inte bor med barnet (eller som bor tillsammans med barnet men inte tar hand om det) huvudsakligen ska bidra med underhållsbidrag i form av pengar.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Alla underåriga personer (dvs. barn under 18 år) har rätt till underhåll enligt den behovspresumtion som omfattas av lagen. Barn under 20 år som deltar i gymnasieutbildning har också rätt till underhåll.

Barn i arbetsför ålder (minst 18 år) som deltar i högre utbildning har rätt till underhåll oberoende av behovspresumtionen om de behöver underhåll för att kunna avsluta sina studier inom en rimlig tidsperiod. Barnet måste utan dröjsmål informera den underhållsskyldiga föräldern om sin avsikt att studera (artikel 4:220.1 i civilrättslagen).

Detta omfattar all sorts kontinuerlig utbildning för en examen i yrkesförberedande syfte, studier inom ett kandidat- eller masterprogram på universitet eller högskola eller yrkesutbildning på högskolenivå.

I undantagsfall kan föräldrar också vara skyldiga att försörja ett barn över 25 år (artikel 4:220.5 i civilrättslagen).

Föräldrar är emellertid inte skyldiga att betala underhåll till ett vuxet barn som studerar om barnet kan anses inte förtjäna underhåll, inte uppfyller sina studie- och examensskyldigheter av skäl som barnet självt bär skulden till, eller om underhållet skulle äventyra föräldrarnas egen eller dennes underåriga barns försörjning. Ett vuxet barn anses inte heller förtjäna underhåll om han eller hon utan giltiga skäl inte håller kontakten med den underhållsskyldige föräldern (artikel 4:220.3–4 i civilrättslagen).

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

Då underhålls belopp och form fastställs tillämpas överenskommelsen mellan den underhållsberättigade och den underhållsskyldige (när det gäller underhåll till barn är det föräldrarna som gör en överenskommelse). Om det inte har gjorts någon överenskommelse kan en underhållsberättigad person ansöka till domstol om ett underhållsbeslut. Om det inte finns någon överenskommelse mellan föräldrarna beslutar domstolen om underhållet till deras barn. När det gäller underhåll till ett underårigt barn kan förmyndarmyndigheten väcka talan i domstol. I fall av underhåll till en förälder kan den behöriga distriktsdomstolen väcka talan med föräldrarnas samtycke. Släktingar som är skyldiga att betala underhåll eller ta hand om en underhållsberättigad person har rätt att väcka talan i domstol på eget initiativ mot andra underhållsskyldiga parter.

En förälder eller annan juridisk företrädare för ett underhållsberättigat barn kan begära förskottsbetalning av underhållsbidraget från förmyndarmyndigheten om underhållsbidrag inte har kunnat drivas in under föregående sex månader (eller mer).

I begäran måste det anges att det inte finns några skäl till att neka förskottsbetalningen. Begäran ska också innehålla skäl och fakta till stöd för begäran.

Följande handlingar ska bifogas begäran: lämpliga inkomstintyg, det slutliga domstolsbeslutet om underhåll till barnet eller en handling som bevisar att barnet deltar i gymnasieutbildning på heltid, en rapport om utmätning av egendom daterad under de senaste sex månaderna där det anges att verkställighetsförfarandet skjuts upp eller en handling som bevisar att ett förfarande har inletts för att driva in utestående underhållsbelopp.

Förmyndarmyndigheten måste kontrollera att underhållsbidraget tillfälligt (dvs. under minst sex månader före inlämnandet av begäran) inte har kunnat drivas in.

Förskottsbetalning av underhållsbidrag kan beviljas om den underhållsskyldige har begärt verkställighet av ett underhållsbeslut från domstol och det har misslyckats att driva in beloppet från den underhållsskyldiges lön, annan regelbunden inkomst eller andra tillgångar, eller om det belopp som har drivits in är mindre än 50 % av det underhållsbidrag som domstolen beslutat om.

Om det krävs kommer förmyndarmyndigheten att begära upplysningar om resultatet av det verkställighetsförfarande som sökanden inlett från domstolen eller domstolens oberoende utmättningsman. Om det är nödvändigt för att förtydliga fakta begär förmyndarmyndigheten också information om införsel på lön från arbetsgivaren.

I sitt meddelande om inledning av förfarandet uppmanar förmyndarmyndigheten den underhållsskyldige att betala underhållsbidraget omedelbart och att intyga sin avsikt att göra detta.

Förmyndarmyndigheten informerar följande parter om sitt beslut: den underhållsskyldiges arbetsgivare, den domstol som verkställer beslutet, domstolens oberoende utmättningsman, den åklagare som är behörig där den underhållsberättigade och den underhållsskyldige är bosatta, den notarie som är behörig där den underhållsskyldige är bosatt, skattemyndigheten samt den myndighet i Budapest eller en annan kommun som står för förskottsbetalningen.

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

Ja. En förälder eller juridisk företrädare för ett underhållsberättigat barn kan begära förskottsbetalning av underhållsbidrag från förmyndarmyndigheten.

Släktingar som är skyldiga att betala underhåll eller ta hand om en underhållsberättigad person har rätt att väcka talan i domstol på eget initiativ mot andra underhållsskyldiga parter.

När det gäller underhåll till ett underårigt barn kan förmyndarmyndigheten väcka talan i domstol. I fall av underhåll till en förälder kan den behöriga distriktsdomstolen väcka talan med föräldrarnas samtycke.

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Enligt de allmänna reglerna om behörighet är det domstolen på den ort där svaranden (den underhållsskyldige) bor som är behörig.

Om svaranden inte har någon adress i Ungern är domstolen där svaranden är bosatt behörig. Om det inte är känt var svaranden bor, eller om denne bor utomlands, gäller dennes senaste hemvist i Ungern. Om sådan hemvist inte kan fastställas eller om svaranden inte hade någon hemvist i Ungern, är det domstolen där käranden har sin hemvist, eller om detta inte är tillämpligt, där denne bor, som är behörig.

Om svarandens arbetsplats och hemvist inte ligger på samma plats kan domstolen, på en begäran från svaranden som lämnas in senast vid det första förhandlingstillfället i målet, överföra målet till den domstol som är behörig där svaranden har sin arbetsplats. Förhandlingar och meddelande av dom kommer då att hanteras av denna domstol (artikel 29 i civilprocesslagen).

Det är också möjligt att väcka talan om underhåll vid den domstol som är behörig där käranden har sin hemvist (artikel 34.1 i civilprocesslagen).

Information om behöriga domstolar finns [här](#).

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Sökanden måste inte gå via ett ombud för att inleda en domstolsprocess. Sökanden kan vända sig direkt till en domstol utan företrädare (se svaren på frågorna 3, 4 och 5).

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Såvida parterna inte är undantagna från rättshjälp enligt en direkt och allmänt tillämplig rättsakt från EU eller ett internationellt avtal, kan de beviljas anstånd med betalning av rättegångskostnader i ett underhållsmål, inbegripet mål som gäller indrivning av underhållsbidrag från det organ som betalar den underhållsskyldiges ersättning eller från en annan person, upphörande eller ändring av underhållsbidrag, avslutande eller begränsning av verkställighet gällande underhållsbidrag samt, i gränsöverskridande underhållsärenden, erhållande av den underhållsskyldiges personuppgifter. Detta gäller oberoende av parternas inkomst och ekonomiska situation.

Om betalningsansånd beviljas gäller följande:

a) Staten betalar kostnaderna för förfarandet (ersättning till vittnen och sakkunniga, arvoden till tolk, handläggare och advokat, kostnader för rättegång och undersökning på plats osv.), med undantag för kostnader som inte täcks av beslutet om betalningsansånd och som därför ska betalas i förskott av parten i fråga.

b) Parten beviljas ansånd för betalningen av domstolskostnaderna.

Även då det inte finns något internationellt eller ömsesidigt avtal har utländska medborgare rätt till betalningsansånd.

Om domstolen beordrar parten att betala rättegångskostnaderna måste denne täcka alla kostnader som betalats i förskott av staten och alla avgifter som registrerats hos staten.

Kostnaden för ett förfarande är 6 %, eller minst 15 000 forinter och som mest 1 500 000 forinter. I underhållsären den beräknas avgiften på grundval av det utestående underhållsbeloppet, men den kan inte överstiga beloppet för ett års underhållsbidrag.

Om parten inte har tillräckliga ekonomiska tillgångar för att betala rättegångskostnaderna kan denne lämna in en ansånd om undantag till domstolen.

För att underlätta verkställandet av sina rättigheter kan fysiska personer (inbegripet intervenienter) som inte har möjlighet att betala rättegångskostnaderna på grund av sin inkomst och ekonomiska situation på begäran beviljas ett fullständigt eller partiellt undantag från betalning av dessa kostnader.

Om en parts inkomst (lön, pension eller andra regelbundna utbetalningar) inte överstiger det nuvarande minimibeloppet för pension, som grundas på antalet år en person arbetat, och parten inte har några tillgångar (förutom nödvändiga husgeråd och möbler) måste parten beviljas undantag från att betala kostnaderna. Undantaget måste beviljas parter som har rätt till bidrag som beviljas personer i arbetsför ålder eller personer som bor tillsammans med en nära släkting som har rätt till sådant bidrag. Personens inkomst och ekonomiska situation kontrolleras inte i dessa fall.

Undantag från betalning av kostnaderna omfattar följande:

a) Undantag från att betala domstolskostnader.

b) Undantag från att betala kostnader som uppstår under rättegången (ersättning till vittnen och sakkunniga, arvoden till tolk, handläggare och advokat, kostnader för rättegång och undersökning på plats osv.) i förskott samt undantag från att betala kostnaderna över huvud taget, såvida inte annat fastställs i tillämplig lagstiftning.

c) Undantag från skyldigheten att betala en handpenning för rättegångskostnaderna.

d) En begäran om godkännande av en företrädare i form av en advokat, om lagen tillåter detta.

Undantag från betalning godkänns av domstolen på begäran. Domstolen kan också besluta om upphävande av ett sådant undantag.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Om det inte finns någon överenskommelse mellan föräldrarna beslutar domstolen om underhållet till deras barn.

Underhållsbeloppet fastställs med hänsyn till följande:

a) Barnets rimliga behov (regelbundna utgifter för barnets uppehälle, hälso- och sjukvård, uppfostran och utbildning).

b) Båda föräldrarnas inkomst och ekonomiska situation.

c) Andra barn som bor med föräldrarna (egna barn, styvbarn eller fosterbarn) och barn som föräldrarna är skyldiga att försörja.

d) Barnets egen inkomst.

e) Det barnbidrag, familjebidrag, socialförsäkringsbidrag eller socialbidrag som barnet och den förälder som tar hand om barnet mottar (artikel 4:218.2 i civilrättslagen).

Underhållsbidraget ska betalas som ett fast belopp. Domstolen kan besluta att underhållsbeloppet ska justeras automatiskt varje år enligt det konsumentprisindex som offentliggörs årligen av Ungerns centrala statistikbyrå, från och med den 1 januari följande år (artikel 4:207 i civilrättslagen).

Underhållsbeloppet per barn fastställs i allmänhet till 15–25 % av den underhållsskyldiges genomsnittliga inkomst. Då den underhållsskyldiges genomsnittliga inkomst fastställs tar man i regel hänsyn till dennes totala årsinkomst under året innan förfarandet inleddes (artikel 4:218.4 i civilrättslagen).

Om en ändring i den överenskommelse mellan parterna eller de omständigheter som låg till grund för domstolens beslut om underhållsbeloppet skulle kunna äventyra ett av parternas väsentliga lagstadgade intressen kan denna part begära en ändring av underhållsbeloppet eller betalningsvillkoren. En begäran om ändrat underhållsbelopp kan inte göras av en part som borde ha kunnat förutse ändringen i sina omständigheter då överenskommelsen om underhåll ingicks, eller som är personligen ansvarig för de ändrade omständigheterna.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Den underhållsskyldige måste betala underhåll till den underhållsberättigade genom regelbundna (t.ex. månatliga) betalningar i förskott.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt kan den underhållsberättigade väcka talan vid domstol, som beslutar om verkställighet av underhållskravet.

Ett underhållskrav som är äldre än sex månader kan verkställas retroaktivt om den underhållsberättigade har goda skäl till det sena inlämnandet av sin ansånd om verkställighet. Underhållskrav som går mer än tre år tillbaka i tiden kan inte verkställas av domstol (artikel 4:208.3 i civilrättslagen).

När det gäller underhåll till ett underårigt barn kan förmyndarmyndigheten väcka talan i domstol. I fall av underhåll till en förälder kan den behöriga distriktsdomstolen med dennes samtycke väcka talan (artikel 4:208.1 i civilrättslagen).

Släktingar som är skyldiga att betala underhåll eller ta hand om en underhållsberättigad person har rätt att väcka talan i domstol på eget initiativ mot andra underhållsskyldiga parter (artikel 4:208.2 i civilrättslagen).

I sitt beslut där en person som mottar lön beordras att betala underhållsbidrag uppmanar domstolen, på den underhållsberättigades begäran, arbetsgivaren att dra av beloppet från lönen och betala det till den underhållsberättigade.

Om domstolen inte från början uppmanade arbetsgivaren att dra av ett belopp från lönen, men en part vid ett senare tillfälle ansöker om verkställighet av domstolens beslut eller parternas överenskommelse som godkänts av domstol, beordrar domstolen att underhållet ska drivas in genom ett beslut om införsel på lön, på villkor att det belopp som ska dras av täcker underhållsbeloppet.

Det avdragna beloppet får inte vara mer än 50 % av arbetstagarens lön. Högst 33 % kan dras av från arbetslöshetsersättning (arbetslöshetsbidrag, ersättning före pension, inkomstillägg eller ersättning till arbetssökande).

Om den underhållsskyldige inte har en regelbunden inkomst, eller om det belopp som ska dras av från inkomsten inte täcker underhållsbeloppet, utfärdar domstolen ett beslut om verkställighet. I detta fall omfattar verkställigheten inte bara lön utan även andra tillgångar, i enlighet med lagen om verkställighet.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

Se sidan med information om [förfaranden för verkställighet av dom](#).

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

Se svaret på fråga 10 ovan.

En förälder eller annan juridisk företrädare för ett underhållsberättigat barn kan begära förskotts betalning av underhållsbidraget från förmyndarmyndigheten om underhållsbidrag inte har kunnat drivas in under föregående sex månader (eller mer).

I sitt meddelande om inledning av förfarandet uppmanar förmyndarmyndigheten den underhållsskyldige att betala underhållsbidraget omedelbart och att intyga sin avsikt att göra detta.

Förmyndarmyndigheten informerar följande parter om sitt beslut: den underhållsskyldiges arbetsgivare, den domstol som verkställer beslutet, domstolens oberoende exekutionstjänsteman, behörig åklagare på den underhållsberättigades och den underhållsskyldiges bostadsort, den behörig notarie på den underhållsskyldiges bostadsort, skattemyndigheten samt den myndighet i Budapest eller en annan kommun som står för förskottsbetalningen.

Underlåtenhet att betala underhåll är en straffbar gärning. En person som själv bär skulden till att han eller hon inte kan uppfylla en laglig skyldighet att betala underhåll som fastställs i ett myndighetsbeslut döms till två års fängelse.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

Ja (se fråga 3).

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

En sökande som är bosatt i Ungern kan begära hjälp från Ungerns justitieministerium i enlighet med rådets förordning (EG) nr 4/2009 och internationella avtal. Ministeriet har fortgående kontakt med den ansvariga centralmyndigheten i det andra berörda EUlandet. Sökanden kan begära att ett underhållsbeslut som utfärdats av en ungersk domstol ska verkställas utomlands eller – i avsaknad av ett sådant beslut – att underhållsskyldigheten fastställs utomlands, eller att det underhållsbelopp som ska betalas från utlandet ska ökas. Den formella ansökan tas inte emot av justitieministeriet utan av distriktsdomstolen där sökanden har sin hemvist, är bosatt eller arbetar, eller av den distriktsdomstol som utfärdade det ursprungliga beslutet i första instans för vilket verkställighet begärs. Sökanden behöver inte anlita en advokat för att lämna in sin ansökan eller för förfarandet utomlands. En sökande utan juridiskt ombud får hjälp från domstolen med att lämna in sin ansökan. Domstolen vidarebefordrar ansökan och de ytterligare handlingar som krävs till justitieministeriet. Justitieministeriet översänder därefter en översatt kopia av ansökan till den ansvariga centralmyndigheten i det andra EUlandet. Centralmyndigheten vidtar de nödvändiga åtgärderna för att inleda ett förfarande mot den underhållsskyldige. Justitieministeriet håller sökanden underrättad om framstegen i förfarandet, på grundval av den information det mottar från utlandet.

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Justitieministeriet, avdelningen för internationell privaträtt (*Igazságügyi Minisztérium, Nemzetközi Magánjogi Főosztály*)

Adress: H-1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 2-4.

Postadress: H-1357 Budapest, Pf. 2.

Tfn: +36-1 795-4846;

Fax: +36-1 795-0463;

E-post: nmfo@im.gov.hu

Webbplats: <http://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/nemzetkozi-gyermekelviteli-es-tartasdjial-kapcsolatos-ugyek>

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Nej, ansökan måste lämnas in till den centralmyndighet som ansvarar för underhållsrenden i det EUland där sökanden har sin hemvist.

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

Information om EU-ländernas centralmyndigheter finns [här](#).

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja.

17 Om medlemsstaten inte är bunden av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

–

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

Om en ansökan lämnas in till justitieministeriet kontaktar ministeriet den behöriga myndigheten för rättshjälp i syfte att utse en advokat för en sökande som är bosatt i utlandet. I det fall som avses i artikel 46 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 garanteras fullständig kostnadsbefrielse. Även advokatens arvode betalas av staten. I de fall som avses i artikel 47 i förordningen har parterna rätt till betalningsanstånd i enlighet med ungersk rätt. Enligt lagen ska staten betala de kostnader som uppstår i samband med rättegången (domstolsavgifter, advokatarvode osv.) i förskott, oberoende av den berörda partens ekonomiska situation. Om parten förlorar målet kan domstolen emellertid beordra parten att betala kostnaderna. Om sökanden bevisar att han eller hon på grund av sin ekonomiska situation har rätt till ett fullständigt undantag från kostnaderna enligt ungersk rätt, behöver denne inte betala kostnaderna även om han eller hon förlorar målet.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Underhållsförordningen tillämpas i Ungern genom [akt LXVII från 2011](#).

Senaste uppdatering: 05/10/2017

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Underhållskrav - Nederländerna

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Underhåll är en skyldighet att bidra till den underhållsberättigades levnadskostnader. Underhållsskyldighet uppkommer genom blodsband och släktskap samt (tidigare) äktenskap.

Vem måste betala underhåll till vem?

– Föräldrar till sina barn

– Barn till sina föräldrar

– En fränskild make till den andra maken (f.d. registrerade partnerskap)

Den underhållsskyldighet som finns mellan makar under äktenskapet fortsätter efter äktenskapets upplösning. Domstolen kan i dom om äktenskapsskillnad eller i en senare dom på den ena makens begäran fastställa att den andra maken efter äktenskapsskillnaden ska betala underhållsbidrag till den förstnämnda maken om den makens inkomster inte räcker till för hans eller hennes levnadskostnader (och om han eller hon inte rimligtvis kan förväntas få sådana inkomster). När domstolen fastställer underhållsbidraget ska den beakta den ena exmakens behov och den andra ex-makens (ekonomiska) tillgångar. Andra omständigheter än ekonomiska kan också ha betydelse, exempelvis äktenskapets eller samboförhållandets längd. Om domstolen inte

anger någon tidsgräns för underhållsskyldigheten upphör den automatiskt att gälla efter 12 år. Domstolen kan på yrkande av den underhållsberättigade maken förlänga denna tidsperiod om han eller hon har särskilda ekonomiska svårigheter. Efter ett kort barnlöst äktenskap (om högst 5 år) varar underhållsskyldigheten i princip inte längre än den tid äktenskapet varade.

Detsamma gäller för underhåll mellan partner i ett tidigare registrerat partnerskap.

Makarna kan även själva avtala om underhåll utan att blanda in domstolen. Sådana överenskommelser fastställs ofta i avtal om äktenskapsskillnad. I praktiken kommer domstolen att bekräfta detta avtal i domen om äktenskapsskillnad. Denna bekräftelse ger den underhållsberättigade ett större mått av rättssäkerhet.

Andra kategorier av underhållsskyldighet:

Makar/registrerade partner

Makar och registrerade partner ska båda utom i undantagsfall bidra till hushållsutgifterna. De kan komma överens om en annan ordning i äktenskapsförord eller partnerskapsavtal.

Biologisk fader/stadigvarande partner till modern

Barnets biologiska fader ska svara för (det icke erkända) barnets underhåll så länge som barnet inte har några juridiska familjeband med honom eller någon annan man (med andra ord när det inte finns någon juridisk fader). Detsamma gäller för en stadigvarande partner till modern som samtyckt till en akt som kan ha resulterat i det barn som hon sedan fick.

Gemensam vårdnad

Den som utan att vara förälder delar på vårdnaden om ett barn med en förälder är underhållsskyldig gentemot barnet (artikel 1:253w BW).

Underhållsskyldigheten varar fram till dess att barnet fyller 21 år, då den gemensamma vårdnaden upphör i samband med att barnet blir myndigt.

I vilka fall?

Huvudregeln är att underhållsskyldighet endast föreligger om den underhållsberättigade har behov av underhåll. En person anses behöva underhåll om hans eller hennes inkomster inte räcker till för den egna försörjningen och han eller hon inte heller rimligtvis kan förväntas få sådana inkomster.

Undantag

Ett undantag från huvudregeln är föräldrars och biologiska fäders underhållsskyldighet gentemot sina barn (upp till 21 år). I dessa fall föreligger underhållsskyldighet även om den underhållsberättigade inte har något behov.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

När det rör sig om barn under 18 år (underåriga barn) ska föräldrarna betala för omvårdnad och fostran. Detta avser levnadskostnader och andra kostnader som ett barn medför, exempelvis för utbildning och fritidsaktiviteter. Föräldrarna är skyldiga att svara för kostnaderna för omvårdnad och fostran efter förmåga. Detta gäller även om barnet har egna tillgångar och/eller inkomster.

När det rör sig om barn som är mellan 18 och 20 år (unga vuxna) ansvarar föräldrarna för levnads- och utbildningskostnaderna. Levnads- och utbildningskostnaderna ska i praktiken motsvara kostnaderna för omvårdnad och fostran. Underhållsskyldigheten är inte beroende av den underhållsberättigades behov.

Den utvidgade underhållsskyldigheten gäller även för denna kategori av barn, oavsett om de har egna inkomster från anställning eller tillgångar eller om de är gifta. Barnets egna inkomst avgör emellertid i vilken omfattning de behöver underhållsbidrag.

När det rör sig om barn som är 21 år eller däröver är föräldrarna endast underhållsskyldiga om barnet har behov av underhåll och inte kan ta hand om sig själv. Exempel på detta är fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

Det belopp som den underhållsskyldige ska betala kan antingen bestämmas av parterna själva och slås fast i ett avtal eller i ett domstolsavgörande.

I samband med mål om äktenskapsskillnad yrkas det ofta att domstolen även ska ta ställning till frågan om underhåll till ex-make eller barn.

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närstående eller ett underårigt barns räkning?

Nej. Ansökan måste lämnas in av den underhållsberättigades advokat. Underhållsberättigade får inte lämna in en ansökan utan biträde av advokat.

Underåriga barn företräds av sin förmyndare (vanligtvis en förälder).

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Här görs skillnad på internationell behörighet (är nederländsk domstol behörig?) och nationell behörighet (vilken nederländsk domstol är behörig?).

Internationell behörighet inom Europeiska unionen

När det gäller den nederländska domstolens internationella behörighet är den så kallade [Bryssel I-förordningen](#) tillämplig i mål inom Europeiska unionen. Denna förordning innehåller regler om domstolars behörighet i fråga om underhållsbidrag.

Enligt artikel 2 i förordningen ska en underhållsberättigad (kärande) enligt huvudregeln väcka talan mot en underhållsskyldig (svarande) som har hemvist i Nederländerna vid nederländsk domstol.

Bryssel I-förordningen innehåller också en alternativ regel för underhållsskyldighet. Enligt artikel 5.2 kan talan mot en svarande som har hemvist i en medlemsstat väckas i en annan medlemsstat

vid domstolen på den ort där den underhållsberättigade har sin hemvist eller vanliga vistelseort

eller, om talan har samband med någons familjerättsliga status, t.ex. skilsmäso- eller faderskapsärenden, vid den domstol som är behörig att pröva denna fråga, såvida inte behörigheten endast grundar sig på den ena partens medborgarskap.

Enligt den första punkten kan en underhållsberättigad som har hemvist i Nederländerna väcka talan mot en underhållsskyldig som har hemvist i exempelvis Frankrike vid en nederländsk domstol, som har internationell behörighet enligt artikel 5.2. Domstolen på den ort där käranden har sin hemvist är behörig.

I fråga om underhållsskyldighet inom Europeiska unionen har dessutom rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (nedan kallad *underhållsförordningen*) varit i kraft sedan den 18 juni 2011.

Behörighetsreglerna i underhållsförordningen är i stort sett desamma som i Bryssel I-förordningen. Huvudregeln är att domstolen på den plats där svaranden eller den underhållsberättigade har sin hemvist har behörighet i underhållsärenden. Till skillnad från Bryssel I-förordningen innehåller underhållsförordningen inget krav om att svaranden ska ha sin hemvist i en medlemsstat.

Internationell behörighet utanför Europeiska unionen

När det gäller den nederländska domstolens internationella behörighet gäller följande i mål utanför Europeiska unionen: Om svaranden (den underhållsberättigade eller den underhållsskyldige) bor i ett land som inte tillhör Europeiska unionen är Bryssel I-förordningen inte tillämplig och de nederländska domstolarna är då behöriga enligt civilprocesslagen (*Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering*). Den nederländska

äktenskapsskillnadsdomstolen har då rätt att fatta interimistiska beslut i mål om äktenskapsskillnad eller i frågor som har samband därmed, exempelvis underhållsbidrag eller rätten att bo kvar i den gemensamma bostaden. De nederländska domstolarna har därmed behörighet att ta upp ett separat yrkande om underhållsbidrag om käranden eller någon av de berörda parterna enligt ansökan bor i Nederländerna eller om målet på något annat sätt har tillräcklig

koppling till nederländsk behörighet, om parterna bestämmer att nederländsk domstol ska ha behörighet eller om den berörda parten deltar i förfarandet utan att bestrida domstolens behörighet.

Nationell behörighet

Vad gäller de nederländska domstolarnas nationella behörighet är det underrätterna som enligt reglerna om behörig domstol (underrätt, överrätt eller Nederländernas högsta domstol) har behörighet i mål om underhåll. Den behöriga underrätten framgår av civilprocesslagen. Det är underrätten på den ort där käranden (eller en av kärandena) eller någon av de berörda parterna enligt ansökan har sin hemvist som har behörighet eller om sådan hemvist saknas, underrätten på den ort där en av dem faktiskt bor.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Ett yrkande om att fastställa, ändra eller upphöra med utbetalningen av ett underhållsbidrag ska inges av en advokat. Advokaten ska företräda käranden i rättegången. Namn på advokater och deras adresser finns på [advokatsamfundets](#) webbplats.

Det finns också en [sammanslutning av familjerättsadvokater och medlare i äktenskapsskillnader](#) där medlemmarna bl.a. är specialiserade på äktenskapsskillnader och underhåll. De är även specialiserade på medling i äktenskapsskillnader och allt vad det innebär.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Ett bidrag till kostnaderna för domstolsförfarandet ska betalas som en del av kostnaderna för rättskipningen. Det rör sig om ansökningsavgiften. Dessutom tillkommer advokatkostnader och kostnader för utmätningsmän.

Om en rättssökande inte kan betala advokatkostnaderna (fullt ut) kan han eller hon under vissa omständigheter ha rätt till rättshjälp. Detta kallas för rättshjälpsärende. Staten betalar en del av kostnaderna och den rättssökande betalar en rättshjälpsavgift. Rättshjälpsavgiftens storlek beror på den rättssökandes inkomster och ekonomiska tillgångar. [Rättshjälpsmyndigheten](#) beviljar rättshjälpen. Den rättssökande ska inge en ansökan om rättshjälp till myndigheten i den domkrets (dvs. överrättens domkrets) där advokatens kontor finns. I praktiken görs ansökan ofta av advokaten, om han eller hon redan har anlitas före ansökan om rättshjälp.

Vidare ska ett intyg om inkomster och tillgångar (erhålls från kommunen i hemvistorten) uppvisas. Detta intyg ska bifogas ansökan till rättshjälpsmyndigheten, som sedan utreder om den rättssökande har rätt till rättshjälp. Om så är fallet utfärdas en handling som visar att rätt till rättshjälp föreligger. Ansökningsavgiften sätts också ned i dessa fall.

Rätt till rättshjälp föreligger också vid gränsöverskridande tvister, dvs. om sökanden bor i ett annat land än i Nederländerna. Detta följer av det europeiska [direktivet om rättshjälp i gränsöverskridande ärenden](#). Rättshjälp kan med stöd av artikel 23A–23K i lagen om rättshjälp (*Wet op de rechtsbijstand*) sökas via rättshjälpsmyndigheten i Haag med hjälp av det standardformulär som är bifogat direktivet och som är detsamma för alla medlemsstater.

Vid behov kan [rättshjälpsmyndigheten](#) hjälpa till med valet av advokat. Rättshjälpsmyndighetens adress anges i svaret på fråga 14.2.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Domstolen ska vid sin prövning beakta behoven hos den person som har framställt ett yrkande om eller erhåller underhållsbidrag och vilka tillgångar (ekonomiska) som den person har som ska betala eller betalar underhållsbidrag. Behov och tillgångar är relativa begrepp. Domstolen har en viss frihet att beakta omständigheterna i det enskilda fallet. Riktlinjer har utarbetats av domstolarna ("Trema-standarderna"), men dessa är dock inte bindande för domstolen.

Domstolen tar hänsyn till följande slags inkomster och utgifter:

Inkomst från anställning

Inkomst från sidoanställning

Studiestipendier

Förmåner

Pension

Inkomst från (andrahands)uthyrning

Ränta och annan avkastning på tillgångar

Bidrag till andra personers hushållsförsörjning med vilka hushållet delas

Befintliga möjligheter att öka inkomsterna (inkomstkapacitet)

Deklaration över tillgångar

Hyresbetalningar

Amorteringar och ränta samt fasta avgifter (den del av lånet som ännu inte har betalats ska också anges här)

Försäkringspremier

Nödvändiga regelbundna resekostnader

Ekonomiska skyldigheter gentemot andra

Kostnader för specialistvård för den underhållsskyldige och/eller någon i hans eller hennes familj

Utgifter för att generera inkomster

Eventuella skuldebrev

Lagstadgad indexreglering

Varje år fastställer justitieministeriet den procentsats som ett underhållsbidrag som fastställts av domstol eller genom avtal ska öka med enligt lag. Vid beräkningen av denna procentuella ökning ska ministeriet beakta löneutvecklingen i näringslivet och i den offentliga sektorn samt i andra sektorer. Procentsatsen offentliggörs i *Staatscourant* (den nederländska statens officiella tidning).

Det finns flera undantag från denna automatiska justering av underhållsbidragen. Såväl parterna som domstolen kan bortse från den lagstadgade indexregleringen eller fastställa en alternativ indexering.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Underhåll till makar efter äktenskapsskillnad ska betalas direkt till den underhållsberättigade. Underhållsbidrag för underåriga barn vilket har fastställts av domstol ska betalas direkt till den förälder (eller förmyndare) som har hand om barnet.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Om underhållsskyldigheten har fastställts i ett domstolsavgörande och den underhållsskyldige underlåter att betala underhåll till ett barn och/eller en partner, kan betalningen drivas in via [det nationella kontoret för indrivning av underhållsbidrag](#) (LBIO) i Rotterdam. Betalningen kan också drivas in av en utmätningsman. Om det inte finns något domstolsavgörande måste fallet prövas i domstol. En advokat måste då anlitas.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

Vid utmätning av förmåner eller löner, måste gränsvärdet för undantag från utmätning beaktas. Begränsningsperioden för underhållsbidrag som ska betalas ut varje månad är 5 år. Om ett avgörande om skuldbelopp finns, dvs. om ett visst belopp har fastställts, uppgår begränsningsperioden till 20 år. För att en talan inte ska bli ogiltig, måste begränsningsperioden avbrytas.

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

Den myndighet som hjälper till med att driva in underhållsbidrag till barn och/eller partner är [det nationella kontoret för indrivning av underhållsbidrag](#) (LBIO).

LBIO måste få den underhållsberättigades tillstånd för att göra detta. LBIO får, om nödvändigt, driva in bidrag genom exekutiva åtgärder. LBIO får exempelvis beslagta den underhållsskyldiges lön, förmåner eller fasta eller lösa egendom.

Den underhållsberättigade kan utnyttja LBIO:s tjänster utan kostnad, om båda parter är bosatta i Nederländerna. Vid en begäran om indrivning, försöker man först undvika indrivning som medför kostnader genom kort medling och/eller en motivering. Detta är tillräckligt i nästan tre fjärdedelar av fallen. När LBIO tar över indrivningen betalar dock den underhållsskyldige kostnaderna till LBIO. LBIO tar ut en tilläggsavgift för indrivningen. Denna avgift utgör 15 procent av de månatliga beloppen och det underhåll som ska betalas i efterskott. Den underhållsskyldige får även stå för eventuella exekutiva kostnader.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

Trots att LBIO är en statlig myndighet, betalar inte denna några underhållskostnader. Staten kan göra detta om det rör sig om underhåll till barn eller rättshjälp.

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

LBIO har även uppgifter när det gäller indrivning av underhåll internationellt. Dessa uppgifter följer av förordningar och konventioner som Nederländerna är part i.

Nederländerna är part i FN:s konvention om indrivning av underhållsbidrag i utlandet, som slöts i New York den 20 juni 1956 (New York-konventionen). Det är en konvention om ömsesidigt rättsligt bistånd, som syftar till att underlätta erhållandet av underhållsbidrag i internationella ärenden. Enligt konventionen har det därför inrättats en ordning med förmedlande och mottagande organ som ska hjälpa den underhållsberättigade att driva in underhållet. LBIO är Nederländernas förmedlande och mottagande organ.

Vem som helst som bor i Nederländerna och får problem med indrivning av underhåll från en underhållsskyldig som är bosatt utomlands (dvs. i ett land som är anslutet till New Yorkkonventionen) kan åberopa New York-konventionen. Konventionen avser underhåll såväl till barn som till partner.

Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar har sedan den 1 augusti 2014 varit i kraft mellan Europeiska unionen (med undantag för Danmark) och andra fördragsslutande stater. Konventionen gäller i EU-medlemsstaterna men även i Albanien, Bosnien och Hercegovina, Norge och Ukraina. När det gäller förbindelser mellan EU-medlemsstater har underhållsförordningen (förordning (EG) nr 4/2009) företrädesrätt.

Underhållskonventionen från Haag är tillämplig för barn under 21 år. Den kan utökas till att omfatta andra familjemedlemmar om båda fördragsslutande parter antar en förklaring i detta avseende.

Ansökningsformuläret [indrivning av underhållsbidrag i utlandet](#) ska användas vid utnyttjande av LBIO:s tjänster. Formuläret kan laddas ner från [LBIO:s](#) webbplats.

De tjänster som LBIO och de utländska institutionerna utför inom ramen för New Yorkkonventionen och fördraget med Förenta staterna är i princip kostnadsfria. Kostnader kan uppstå i samband med rättsliga förfaranden utomlands eller vid indrivning av underhållsbidraget.

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

I fråga om underhåll till barn och partner:

Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen ([LBIO](#))

Postbus 8901

3009 AX Rotterdam

I fråga om rättshjälp:

[Raad voor Rechtsbijstand](#),

Postbus 450,

2501 CL Haag

Tel.: +31703701414

I fråga om rättshjälp i internationella ärenden:

Raad voor Rechtsbijstand

Regiokantoor Den Haag

att. Jan Ouwehand

Laan van Meerdervoort 51B

2517 AE Haag

Tel.: +31(0)88 787 1320

E-post: j.ouwehand@rvr.org

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

LBIO driver också in underhåll för underhållsberättigade som är bosatta utomlands från underhållsskyldiga som är bosatta i Nederländerna. Om en underhållsberättigad som är bosatt i en annan medlemsstat vill få underhåll från en underhållsskyldig som är bosatt i Nederländerna kan han eller hon åberopa den ordning som konventionen har inrättat. Han eller hon måste sedan ansöka hos det mottagande organet i Nederländerna (LBIO). Det mottagande organet vidtar sedan de åtgärder som är nödvändiga för att erhålla underhållet.

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

För kontaktuppgifter, se svaret på fråga 14.2.

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja.

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttsens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

Ej tillämpligt.

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

Ett bidrag till kostnaderna för domstolsförfarandet ska betalas som en del av kostnaderna för rättskipningen. Det rör sig om ansökningsavgiften. Dessutom tillkommer advokatkostnader och kostnader för utmätningsmän. Om en rättssökande inte kan betala advokatkostnaderna (fullt ut) kan han eller hon under vissa omständigheter ha rätt till rättshjälp. Detta kallas för rättshjälpsärende. Staten betalar en del av kostnaderna och den rättssökande betalar en rättshjälpsavgift. Rättshjälpsavgiftens storlek beror på den rättssökandes inkomster och ekonomiska tillgångar.

Rättshjälpsmyndigheten beviljar rättshjälpen. Den rättssökande ska inge en ansökan om rättshjälp till myndigheten i den domkrets (dvs. överrätts domkrets) där advokatens kontor finns. I praktiken görs ansökan ofta av advokaten, om han eller hon redan har anlitats före ansökan om rättshjälp. Vidare ska ett intyg om inkomster och tillgångar (erhålls från kommunen i hemvistorten) uppvisas. Detta intyg ska bifogas ansökan till rättshjälpsmyndigheten, som sedan utreder om den rättssökande har rätt till rättshjälp. Om så är fallet utfärdas en handling som visar att rätt till rättshjälp föreligger. Ansökningsavgiften sätts också ned i dessa fall. Rätt till rättshjälp föreligger också vid gränsöverskridande tvister, dvs. om sökanden bor i ett annat land än i Nederländerna. Detta följer av det europeiska direktivet om rättshjälp i gränsöverskridande ärenden. Rättshjälp kan med stöd av artikel 23A–23K i lagen om rättshjälp sökas via rättshjälpsmyndigheten i Haag med hjälp av det standardformulär som är bifogat direktivet och som är detsamma för alla medlemsstater. Vid behov kan rättshjälpsmyndigheten hjälpa till med valet av advokat.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Inga ändringar har gjorts i enlighet med artikel 51 i förordningen.

Senaste uppdatering: 01/10/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [pl](#) av den här sidan. Våra

översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Underhållskrav - Polen

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Enligt artikel 128 i familje- och förmyndarlagen är en "underhållsskyldighet" en skyldighet för släktingar i rätt upp- och nedstigande led samt syskon att bidra till en persons uppehälle (bland annat kläder, livsmedel, bostad, bränsle och läkemedel) och vid behov fostran (inklusive omvårdnad för fysisk och mental utveckling samt möjligheter att få tillgång till utbildning och kultur).

"Underhåll" är ett bidrag som betalas kontant eller in natura. När det gäller barn omfattar underhållsskyldigheten också personligt engagemang i deras uppfostran och arbete i ett gemensamt hushåll.

Ett "underhållskrav" innebär att en viss person kräver att underhållsskyldigheten gentemot honom eller henne uppfylls av en annan person.

I regel uppkommer en underhållsskyldighet genom olika typer av familjerelationer. Polsk lag skiljer mellan följande typer av underhållsskyldigheter beroende på typen av familjerelation:

1. Underhållsskyldighet mellan släktingar (barnunderhåll är en särskild form av sådant underhåll): När det gäller släktingar har endast personer i ekonomiska svårigheter rätt till underhåll. Föräldrar är skyldiga att betala underhåll till barn som ännu inte kan försörja sig, om inte inkomster från barnets tillgångar räcker för att täcka kostnaderna för dess underhåll och fostran. Barn som är över 18 år har inte längre rätt till underhåll om de inte vill fortsätta sin utbildning och deras resultat motiverar ett sådant val eller om underhållsskyldigheten måste fortsätta gälla på grund av barnets hälsa eller personliga situation. Föräldrar måste dessutom inte betala underhåll till barn som är över 18 år och som börjar studera, trots att de var redo att börja arbeta, och sedan försummar sina studier, inte gör nöjaktiga framsteg, inte blir godkända och inte klarar examina inom den föreskrivna tidsfristen och av den anledningen inte kan slutföra sina studier inom den tid som anges i deras studieprogram.

Om det är omöjligt eller orimligt svårt att få underhåll kan andra släktingar bli skyldiga att betala underhåll (till exempel barnets mor- eller farföräldrar om de är föräldrar till en underhållsskyldig person som håller sig undan).

2. Underhållsskyldighet på grundval av adoption: Om adoptionen enbart skapar en relation mellan den som adopterar och den adopterade, har denna underhållsskyldighet företräde framför underhållsskyldigheten för den adopterades släktingar i rätt uppstigande led och syskon, medan den adopterades underhållsskyldighet gentemot sina släktingar i rätt uppstigande led och syskon kommer sist. I annat fall gäller de regler som anges i punkt 1 för den adopterade.

3. Underhållsskyldighet mellan släktingar (styvmoder, styvfader och styvbarn): Endast personer i ekonomiska svårigheter har rätt till underhåll under förutsättning att införandet av en underhållsskyldighet ligger i linje med principerna för social samverkan i den aktuella situationen. Enligt polsk lag och rättspraxis betyder "ekonomiska svårigheter" en oförmåga att tillfredsställa sina rimliga behov med hjälp av egna resurser och egna ansträngningar.

4. Underhållsskyldighet mellan makar under äktenskapet: Enligt artikel 27 i familje- och förmyndarlagen har familjemedlemmar rätt att kräva "samma levnadsstandard" för samtliga familjemedlemmar.

5. Underhållsskyldighet mellan makar efter det att äktenskapet har upphört: Om en av makarna har ansetts vara ensam skyldig till att äktenskapet upplöstes och äktenskapsskillnaden medför en betydande försämring av den andre makens finansiella situation kan den senare begära att hans eller hennes rimliga behov tillfredsställs, även om den personen inte befinner sig i ekonomiska svårigheter. I andra fall kan en make i ekonomiska svårigheter begära underhåll från sin före detta make i proportion till sina rimliga behov och den före detta makens inkomster och finansiella kapacitet. Underhållsskyldigheten gentemot en make upphör när den maken gifter om sig. Om en make som inte har befunnits skyldig till äktenskapets upplösning emellertid är skyldig att betala underhåll, upphör underhållsskyldigheten fem år efter äktenskapsskillnaden om inte domstolen på grund av exceptionella omständigheter förlänger denna femårsperiod på begäran av underhållsmottagaren.

6. Underhållsskyldighet för fadern till ett utomäktenskapligt barn gentemot barnets mor: En pappa som inte är gift med modern måste bidra till kostnaderna i samband med graviditet och födsel och kostnaderna för tre månaders underhåll av modern efter födseln utifrån sin förmåga. Om det föreligger viktiga skäl kan modern begära att fadern bidrar till hennes underhåll under en period som är längre än tre månader.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Föräldrar är skyldiga att betala underhåll till barn som ännu inte kan försörja sig själva. Eftersom barn måste fortsätta sin utbildning tills de nått 18 år har de i regel rätt till underhåll till dess de blir myndiga eller till och med till dess de avslutat en akademisk grundutbildning eller högre yrkesutbildning.

Bidrag från statens underhållsfond betalas ut till personer som har rätt till det till dess de uppnår 18 års ålder. Sådana personer har rätt till bidrag tills de fyllt 25 om de fortsätter sin utbildning vid skolor eller högre utbildningsinstitut och på obestämd tid om de har klassats som allvarligt funktionshindrade.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

Ja, följande situationer är tänkbara:

1. Den som är skyldig att betala underhåll uppfyller sin skyldighet frivilligt.

2. Parterna kommer överens om underhållsskyldigheten.

3. Om den som är underhållsskyldig underlåter att uppfylla sin skyldighet kan en stämningsansökan inges till den distriktsdomstol (*sąd rejonowy*) som har behörighet över den plats där underhållsmottagaren (artikel 32 i civilprocesslagen) eller svaranden (artikel 27.1 i civilprocesslagen) har hemvist. En sådan ansökan kan också inges under ett skilsmäso- eller separationsförfarande i en regional domstol (*sąd okręgowy*).

Ingen avgift tas ut för en sådan ansökan. Ansökan måste emellertid uppfylla kraven för en stämningsansökan. Den ska med andra ord omfatta namnet på den domstol där den inges, parternas och deras lagstads ombuds och advokaters för- och efternamn, typen av stämning, en tydlig beskrivning av de krav som framförs, storleken på det begärda underhållet, en beskrivning av de omständigheter som motiverar ansökan och vid behov de omständigheter som motiverar domstolens behörighet, den sökande partens eller dess lagstads ombuds eller advokaters namnteckning (fullmakten måste skickas med), en förteckning över bilagor, parternas och deras lagstads ombuds och advokaters hemvist eller registrerade kontor samt en beskrivning av det begärda underhållet. Ärendenumret måste anges på kompletterande dokumentation.

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

Följande personer har rätt att inge en ansökan om underhåll som ombud för den person som är underhållsberättigad:

– Ett juridiskt ombud (förutom en advokat och en rättslig rådgivare har följande personer rätt att vara juridiska ombud: föräldrar, make, syskon, släktingar i rätt uppstigande led eller personer med anknytning till underhållsmottagaren genom adoption, samt en person som förvaltar underhållsmottagarens tillgångar).

– Företrädare för en lokal myndighet med ansvar för socialt stöd enligt lagen av den 12 mars 2004 om socialt stöd (lagsamlingen (*Dziennik Ustaw*) 2004 nr 64 punkt 593), till exempel de ansvariga för kommunala eller regionala social- eller familjestödskontor).

– Företrädaren för en social organisation som tillhandahåller familjestöd. En förteckning över sådana organisationer återges i justitieministerns förordning av den 10 november 2000 (lagsamlingen 2000 nr 100 punkt 1080).

– En åklagare om detta krävs för att försvara rättssamhällets principer och allmänintresset.

Lagstads ombud företräder underåriga som har rätt till underhåll. Barn som har uppnått myndig ålder måste emellertid agera på egen hand.

Om en sambo eller bekant till den som har rätt till underhåll inte är en av de personer som anges ovan kan han eller hon inte företräda den person som har rätt till underhåll.

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Enligt civilprocesslagen är distriktsdomstolar behöriga att avgöra mål som gäller underhåll. Den lokala behörigheten avgörs utifrån underhållsmottagarens eller den underhållsskyldiges hemvist. Domstolar med behörighet över särskilda kommuner anges i justitieministerns förordning av den 25 oktober 2012 om fastställande av säte och behörighet för appellationsdomstolar, regionala domstolar och distriktsdomstolar (lagsamlingen 2012 punkt 1223).

Regionala domstolar har behörighet i mål som gäller erkännande i Polen av beslut från domstolar i EU:s övriga medlemsstater (artikel 1151.11 i civilprocesslagen) om ett beslut fattats innan staten där det offentliggjordes blev bunden av Haagprotokollet av den 23 november 2007 för den lag som gäller för underhållsskyldigheter (EUT L 331, 16.12.2009, s. 17).

Enligt artikel 115311 i civilprocesslagen måste utländska domar som avkunnats efter den 18 juni 2011 i andra EU-länder än Kroatien, Danmark och Storbritannien förklaras som verkställbara av en distriktsdomstol.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Det är inte nödvändigt att företrädas av en advokat i mål som gäller underhåll. Parterna kan agera på egen hand eller via professionella mellanhänder.

Se punkterna 7 och 20 för detaljerad information om möjligheterna för domstolen att på eget initiativ utse en advokat som ska företräda den part som har rätt till underhåll.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Enligt polsk lag behöver sökanden och käranden i mål som gäller en minskning av underhåll inte betala rättegångskostnader enligt artikel 96.1.2 i lagen av den 28 juli 2005 om rättegångskostnader i civilmål (lagsamlingen 2005 nr 167 punkt 1398, i dess ändrade lydelse). Sådana personer undantas helt från alla rättegångskostnader, vilket innebär att de inte behöver betala några kostnader i samband med rättegång, överklagande eller verkställighet.

Den part som är befriad från rättegångskostnader kan dessutom ansöka om rättshjälp i form av en advokat som utses av domstolen. Om ansökan om rättshjälp i form av advokat bifalls kommer advokatkostnaderna att betalas av motparten till den som beviljades rättshjälp. Om den som beviljades rättshjälp förlorar målet betalas advokatkostnaderna av staten.

Rättigheterna för medborgare från EU:s medlemsstater styrs i detta avseende av lagen av den 17 december 2004 om rätten till rättshjälp i civilprocesser som genomförs i Europeiska unionens medlemsstater (lagsamlingen 2005 nr 10 punkt 67, i dess ändrade lydelse). Information om denna lag finns i de upplysningar som Polen lämnar om rättshjälp.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Underhållsbidragets storlek bestäms av den underhållsskyldiges inkomster och finansiella kapacitet och av underhållsmottagarens skäliga behov.

Underhållsmottagarens skäliga behov omfattar allt som krävs för hans eller hennes uppehälle, såväl vad gäller materiella som icke materiella (kulturella och andliga) behov. Underårigas behov omfattar också kostnaderna för deras fostran. När den underhållsskyldiges inkomster och finansiella kapacitet ska bedömas är det inte den inkomst de faktiskt har, utan den inkomst de skulle kunna ha om de utnyttjade sin intjäningskapacitet fullt ut, som beaktas. Detta innebär att även en arbetslös person som inte har någon regelbunden inkomst kan tvingas betala underhåll, och betalningarna kommer att drivas in.

Om omständigheterna förändras kan en ansökan inges om ändring av domstolsbeslut eller av en underhållsöverenskommelse. Båda parter i ett underhållsförhållande kan ansöka om en sådan ändring. Beroende på de faktiska omständigheterna kan en part begära att underhållsskyldigheten upphävs eller att underhållsbidraget höjs eller minskas. Underhållsbidragets storlek kan ändras om underhållsmottagarens skäliga behov eller den underhållsskyldiges inkomstmöjligheter har ökat eller minskat.

Det finns inte något fast underhållsbelopp i Polen, och underhållet beräknas inte som en fast procentuell andel av den underhållsskyldiges inkomster. År 2014 uppgick minimiinkomsten till 1 680 polska zloty (cirka 400 euro) brutto. År 2013 uppgick genomsnittslönen till 3 650 polska zloty (cirka 900 euro) brutto per månad. I praktiken uppgår underhållet som fastställs av domstolar till mellan 300 och 1 000 polska zloty per månad och barn. Underhållsbidragets storlek omfattas inte av automatisk indexering beroende på barnets ålder eller inflationen.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Den person som anges som underhållsskyldig i ett verkställighetsbeslut ska betala underhåll. Underhåll som beviljas i Polen ska i regel betalas ut i polska zloty till en underårigs lagstads ombud (i kontanter eller genom banköverföring) varje månad, vanligtvis senast den tionde dagen i månaden. Om betalningen försenas utgår dröjsmålsränta enligt domen (med 13 % per år sedan 2008) på det utestående beloppet (se den information som Polen lämnat om dröjsmålsränta).

Underhållsskyldigheten åligger med andra ord enbart den person som är skyldig att betala underhållet. Om den personen inte betalar frivilligt kan underhållsmottagaren lämna in en ansökan till behörig verkställighetsmyndighet (i regel en exekutionstjänsteman) om att påbörja ett indrivningsförfarande. Verkställigheten kan också inledas på begäran av den förstainstansdomstol som avkunnade domen i vilken underhållsbidragets storlek fastställdes. Den underhållsberättigade kan också ansöka om verkställighet till den underhållsskyldiges arbetsplats eller det institut som betalar den underhållsskyldiges pension och begära att det utestående underhållsbeloppet ska dras av från det belopp som betalas ut till den underhållsskyldige. En sådan ansökan är bindande för det utbetalande organet.

För indrivning från den underhållsskyldiges fasta egendom krävs en särskild ansökan.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Om den underhållsskyldige inte uppfyller sin skyldighet att betala frivilligt kan han eller hon tvingas till det (se punkt 9).

Enligt artikel 209 i strafflagen är en upprepad underlåtenhet att betala underhåll ett brott som kan bestraffas med böter, annat straff än frihetsberövande eller fängelse i upp till två år.

Enligt artikel 5.3.3 i lagen av den 7 september 2007 om hjälp till personer som har rätt till underhåll (lagsamlingen 2009 nr 1 punkt 7, i dess ändrade lydelse) kan den behöriga myndigheten ansöka om indragande av den underhållsskyldiges körkort.

Om verkställigheten misslyckas kan en exekutionstjänsteman ansöka om att den underhållsskyldige ska föras in i registret över insolventa gäldenärer.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

I enlighet med artikel 1083.2 i civilprocesslagen kan ett bankkonto tas i anspråk för att täcka alla utestående underhållsbetalningar.

Enligt artikel 833.1 i civilprocesslagen kan lön tas i anspråk för indrivning i den omfattning som anges i arbetsrätten. I regel får 60 % av lönen utmätas. Upp till tre femtedelar av belopp som tilldelats av staten för särskilda ändamål, såsom stipendier och stöd, kan tas i anspråk (artikel 831.1.2 i civilprocesslagen).

Enligt artikel 829 i civilprocesslagen får följande inte tas i anspråk för indrivning:

– Hushållsartiklar och vardagskläder som är nödvändiga för den underhållsskyldige och beroende familjemedlemmar, samt kläder som behövs för att utföra tjänster eller yrkesarbete.

– Verktyg och andra artiklar som är nödvändiga för att den underhållsskyldige ska kunna utföra sina arbetsuppgifter, med undantag för motorfordon.

– Livsmedel och bränsle som den underhållsskyldige och dennes beroende familjemedlemmar behöver under en månad.

– Pengar som den underhållsskyldige och dennes familj behöver för sitt uppehälle under två veckor.

– Artiklar som behövs för studier, personliga handlingar, medaljer, artiklar som används för religiösa syften och vardagsföremål som endast skulle kunna säljas till ett värde som ligger betydligt under deras riktiga värde men som har stor praktisk betydelse för den underhållsskyldige.

Enligt artikel 831 i civilprocesslagen kan dessutom socialbidrag i den mening som anges i lagen av den 12 mars 2004 om socialt stöd (lagsamlingen 2013 punkt 182, i dess ändrade lydelse) och bidrag till den underhållsskyldige från staten eller den nationella hälsofonden (*Narodowy Fundusz Zdrowia*) för tillhandahållande av hälso- och sjukvårdsförmåner i den mening som anges i lagen av den 27 augusti 2004 om hälso- och sjukvårdsförmåner som finansieras via offentliga medel (lagsamlingen 2008 nr 164 punkt 1027, i dess ändrade lydelse) inte tas i anspråk för indrivning innan sådana förmåner har tillhandahållits och upp till 75 % av varje utbetalning.

Enligt artikel 137.1 i familje- och förmyndarlagen omfattas underhållskrav av en preskriptionsfrist på tre år.

Enligt artikel 121.1 i civilrättslagen börjar preskriptionsfristen inte löpa, och om den har börjat löpa ska den upphävas, för barns underhållskrav gentemot föräldrar under hela den tid som föräldraansvaret varar.

Om den underhållsskyldige ifrågasätter giltigheten för underhållsskyldigheten gentemot ett vuxet barn kan en exekutionstjänsteman begära att käranden inger ett intyg som styrker att han eller hon fortsätter sin utbildning, inte har några inkomster eller genomgår medicinsk behandling och därför fortfarande är i behov av finansiellt stöd från den underhållsskyldige.

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

Som nämndes i punkt 4 kan en ansökan om underhåll lämnas in för den person som har rätt till underhåll av bland annat ansvariga tjänstemän vid sociala stödkontor, vissa sociala organisationer, företrädare för lokala myndigheter med ansvar för socialt stöd och i vissa fall även offentliga åklagare. Dessa enheter kan också hjälpa den som kräver underhåll genom att delta i underhållsförhandlingar som redan pågår. Deras roll är då att hjälpa den person som har rätt till underhåll i domstolsförhandlingar.

Regionala domstolar hjälper underhållsberättigade personer att inge ansökningar för indrivning av underhåll från utlandet.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

I lagen av den 7 september 2007 om hjälp till personer som har rätt till underhåll (lagsamlingen 2009 nr 1 punkt 7, i dess ändrade lydelse) beskrivs reglerna för statligt stöd till personer som har rätt till underhåll i fall där verkställigheten misslyckats.

Inkomster från en underhållsfond kan erhållas enbart om familjeinkomsten per person inte överstiger 725 polska zloty (cirka 170 euro) per månad. En ansökan ska inges till kommunalkontoret i den stad som har behörighet över den plats där den underhållsberättigade personen har hemvist.

Om den person som har rätt till förskott på underhållsbidraget emellertid bor på en institution som ger service dygnet runt (till exempel ett socialt stödkontor, en utbildnings- och vårdfacilitet, en ungdomsvårdsskola eller ett häkte) eller med en fosterfamilj, har gift sig eller har ett barn och har rätt till barnbidrag, kommer förskottet inte att betalas ut.

Denna lag gäller enbart om den underhållsberättigade är bosatt i Polen under den period när förskotten beslutas.

Mer information lämnas på <http://www.mpips.gov.pl/wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi/fundusz-alimentacyjny/swiadczenia-z-funduszu-alimentacyjnego/>.

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

Om den underhållsskyldige har hemvist utomlands och den underhållsberättigade har hemvist i Polen hjälper behörig regional domstol underhållsberättigade att inge en ansökan om underhåll genom information och nödvändigt stöd med att fylla i de handlingar och genom att kontrollera att ansökan är formellt korrekt.

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Ja.

14.2 Hur kontakter man den myndigheten eller organisationen?

Del A i en ansökan som inges i enlighet med rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet fylls i av en regional domstol.

Sąd Okręgowy	Adres do korespondencji	Tel ++48	Faks ++48	Poczta elektroniczna
Sąd Okręgowy w Białymstoku	ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1 15-950 Białystok	85 7459220	85 7424640	oz@bialystok.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej	ul. Cieszyńska 10 43-300 Bielsko-Biała	33 4990424 33 4990488	33 4990488	bpokusa@bielsko-biala.so.gov.pl
Sąd Okręgowy	ul. Wąly Jagiellońskie 2	52 3253155	52 3253255	oz@bydgoszcz.so.gov.pl

w Bydgoszczy	85-128 Bydgoszcz			
Sąd Okręgowy w Częstochowie	ul. Dąbrowskiego 23/35 42-200 Częstochowa	34 3684425	34 3684427 34 3684708	prezes@czestochowa.so.gov.pl so.czystochowa@czestochowa.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Elblągu	pl. Konstytucji 1 82-300 Elbląg	55 6112409 55 6112408	55 6112215	oddzial.administracyjny@elblag.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gdańsku	ul. Nowe Ogrody 30/34 80-803 Gdańsk	58 3213141 58 3213119	58 3213140 58 3213119	section.oz@gdansk.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gliwicach	ul. Kościuszki 15 44-100 Gliwice	32 3380052	32 3380102	oz@gliwice.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim	ul. Mieszka I 33 66-400 Gorzów Wielkopolski	95 7256718	95 7202807 95 7256790	msamolak@gorzow-wlkp.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze	ul. Wojska Polskiego 56 58-500 Jelenia Góra	75 6415113	75 6415113	oz@jelenia-gora.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Kaliszu	al. Wolności 13 62-800 Kalisz	62 7657700	62 7574936	administracja2@kalisz.so.gov.pl administracja@kalisz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Katowicach	ul. Francuska 38 40-028 Katowice	32 6070183 32 6070498	32 6070184 32 6070211	obrot_zagraniczny@katowice.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Kielcach	ul. Seminarystka 12 a 25-372 Kielce	41 3402320 41 3402320	41 3402320 41 3402320	oz@kielce.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Koninie	ul. Energetyka 5 62-510 Konin	63 2451443 63 2423022 +172	63 2426569	oz@konin.so.gov.pl administracja@konin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Koszalinie	ul. Waryńskiego 7 75-541 Koszalin	94 3428750	94 3428897	administracja@koszalin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Krakowie	ul. Przy Rondzie 7 31-547 Kraków	12 6195697 12 6195241 12 6195648 12 6195648	12 6195373	oz@krakow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Krośnie	ul. Sienkiewicza 12 38-400 Krosno	13 4373671	13 4373673	Obrot.zagr@krosno.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Legnicy	ul. Złotoryjska 40 59-220 Legnica	76 7225936	76 7225936 76 7225912	oz@legnica.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Lublinie	ul. Krakowskie Przedmieście 43 20-076 Lublin	81 4601004	81 4601004	mstec@so.lublin.gov.pl mzarzeczny@so.lublin.gov.pl
Sąd Okręgowy w Łomży	ul. Dworna 16 18-400 Łomża	86 2163807	86 2166753	sekretariat@lomza.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Łodzi	pl. Dąbrowskiego 5 90-921 Łódź	42 6778799	42 6778978	oz@lodz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Nowym Sączu	ul. Pijarska 3 33-300 Nowy Sącz	18 4482145		alimenty@nowy-sacz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Olsztynie	Ul. Dąbrowszczaków 44A 10-001 Olsztyn	89 5216049	89 5216160	oz@olsztyn.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Opolu	pl. Daszyńskiego 1 45-064 Opole	77 5418134		Obrot.zagr@opole.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Ostrołęce	ul. Gomulickiego 5 07-410 Ostrołęka	29 7650130	29 7650181	sekretariat@ostroleka.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim	ul. Słowackiego 5 97-300 Piotrków Trybunalski	44 6494121 44 6494159	44 6478919	administracja@piotrkow-tryb.so.gov.pl biblioteka@piotrkow-tryb.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Płocku	pl. Narutowicza 4 09-404 Płock	24 2697220 24 2697220 24 2697364	24 2625253	so.plock.oz@plock.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Poznaniu	al. Marcinkowskiego 32 61-745 Poznań	61 8566205	61 8528751	opzagr@poznan.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Przemyślu	ul. Konarskiego 6 37 - 700 Przemyśl	16 6761336	16 6761353	m.telega@przemysl.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Radomiu	ul. Marszałka J. Piłsudskiego 10 26-600 Radom	48 3680288	48 3680287	wizytacje@radom.so.gov.pl wizytacja@radom.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Rzeszowie	pl. Śreniawitów 3 35-959 Rzeszów	17 8756394	17 8756349	e.czudec@rzeszow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy	ul. Sądowa 2	25 6407846	25 6407812	poczta@siedlce.so.gov.pl

w Siedlcach	08-110 Siedlce			
Sąd Okręgowy w Sieradzu	al. Zwycięstwa 1 98-200 Sieradz	43 8266650 43 8266607 43 8271287	43 8271014	sekretariat@sieradz.so.gov.pl administracja@sieradz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Słupsku	ul. Zamenhofska 7 76-200 Słupsk	59 8469422 59 8469424	59 8469424	rzecznik.prasowy@slupsk.so.gov.pl poczta@slupsk.so.gov.pl administracja@slupsk.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Suwałkach	ul. Waryńskiego 45 16-400 Suwałki	87 5631213	87 5631303	oz@suwalki.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Szczecinie	ul. Kaszubska 42 70-952 Szczecin	91 4830147 91 4830170 91 4830170	91 4830170 91 4830170 91 4830170	administracyjny@szczecin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Świdnicy	pl. Grunwaldzki 14 58-100 Świdnica	74 8518 287	71 8518270	sekretarz@swidnica.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu	ul. Sienkiewicza 27 39-400 Tarnobrzeg	15 8234880+425		rojek@tarnobrzeg.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Tarnowie	ul. J. Dąbrowskiego 27 33-100 Tarnów	14 6887409		sad_okregowy@tarnow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Toruniu	ul. Piekary 51 87-100 Toruń	56 6105609		oz@so.torun.pl
Sąd Okręgowy w Warszawie	al. Solidarności 127 00-951 Warszawa	22 6544443	22 6544411	karcz.19wiz@warszawa.gov.pl a.kowalczyk@warszawa.so.gov.pl
Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie	al. Solidarności 127 00-951 Warszawa	22 4404040	22 4401066	oz@warszawapraga.so.gov.pl
Sąd Okręgowy we Wrocławku	ul. Wojska Polskiego 22 87-800 Wrocławek	54 4120353	54 4118575	oz@wloclawek.so.gov.pl
Sąd Okręgowy we Wrocławiu	ul. Sądowa 1 50-950 Wrocław	71 3704391	71 3704391	oz@wroclaw.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Zamościu	ul. Akademicka 1 22-400 Zamość	84 6382970 84 6393 359	84 6382970 84 6393359	prezes@zamosc.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Zielonej Górze	pl. Słowiański 1 65-958 Zielona Góra	68 3220221	68 3220193	oz@zielona-gora.so.gov.pl

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Enligt artikel 55 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet behöver ansökningar inte inges genom centralmyndigheten i den stat i vilken den sökande har hemvist. Ansökningar kan skickas direkt till behörig polsk domstol (därmed uppfylls de formella kraven som anges i förordningens kapitel IV och VI och i civilprocesslagen).

Uppgifter om förmedlande kontor hittar du här:

<http://bip.ms.gov.pl/pl/ministerstwo/wspolpraca-miedzynarodowa/alimenty/>

Utländska förmedlande kontor som anges i de förklaringar som finns i bilagor till förordningen ger den underhållsberättigade personen all nödvändig information, hjälper honom eller henne att fylla i de handlingar som krävs, kontrollera om ansökan är formellt korrekt och vidarebefordra den till utlandet.

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

Om en domstol har beviljat underhåll och ärendet omfattas av förordning (EG) nr 4/2009 kan en kärande som är bosatt utomlands utnyttja det förfarande som anges i den förordningen och ansöka hos behörig förmedlande myndighet i landet där han eller hon har hemvist eller inge en ansökan om verkställbarhet för ett utländskt beslut till behörig domstol (se punkt 5). Ansökan om verkställbarhet inges till exekutionstjänstemannens kontor.

Om Polen och det land där käranden har hemvist har undertecknat en konvention eller ett bilateralt avtal om erkännande och verkställighet av beslut i ärenden som gäller underhåll, ska assistans tillhandahållas i enlighet med det avtalet. Enligt bilaterala avtal ska ansökan i regel inges direkt till en polsk domstol eller till en sådan domstol via en domstol i det land som utfärdade beslutet. I det senare fallet förmedlas ansökningar genom centralmyndigheter, som i regel är justitieministeriet eller myndigheter som omfattas av New York-konventionen:

<http://treaties.un.org/doc/Publication/MTDGS/Volume%20II/Chapter%20XX/XX-1.en.pdf>

Uppgifter om domstolar hittar du här:

<http://bip.ms.gov.pl/pl/rejstry-i-ewidencje/lista-sadow-powszechnych/>

Uppgifter om exekutionstjänstemän hittar du här: <http://komornik.pl/>

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja, sedan den 18 juni 2011.

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttsens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

Ej tillämpligt.

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

De regler som gäller i Polen är bestämmelserna i lagen av den 17 december 2004 om rätten till hjälp i civilmål som handläggs i Europeiska unionens medlemsstater (lagsamlingen 2005 nr 10 punkt 67, i dess ändrade lydelse) och rådets direktiv 2002/8/EG av den 27 januari 2003 om förbättring av möjligheterna till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister genom fastställande av gemensamma minimiregler för rättshjälp i sådana tvister (EUT L 26/41,

31.1.2003, s. 90), som kompletterar bestämmelserna i civilprocesslagen och lagen om rättegångskostnader i civilmål. Den part som hoppas erhålla en viss typ av hjälp (till exempel advokathjälp, översättning av handlingar eller ersättning för resekostnader) bör tydligt informera domstolen om detta med användning av ett EU-formulär (https://e-justice.europa.eu/content_legal_aid_forms-157-pl.do) eller ett polskt formulär (<http://ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/broszury-i-publicacje/obywatel-w-postepowaniu-cywilnym/>).

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Lagen om ändring av civilprocesslagen och andra lagar (lagsamlingen 2011 nr 129 punkt 735), enligt vilken den polska centralmyndigheten kan beordra den myndighet som har behörighet över den underhållsskyldige att genomföra en underhållsutredning, antogs den 28 april 2011. Om den underhållsskyldige eller deltagande parten inte kan lokaliseras ska justitieministeriet söka i centrala och lokala register för att fastställa vilken domstol eller exekutionstjänsteman som har behörighet eller för att besvara en ansökan om särskilda åtgärder. För närvarande planeras inga ändringar av centralmyndighetens rättsliga grund, finansiering och personal i syfte att se till att de verksamheter som anges i artikel 51 kan utföras.

Senaste uppdatering: 06/10/2016

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [ro](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Underhållskrav - Rumänien

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Den lagstadgade underhållsskyldigheten innebär att en viss person är skyldig att förse en annan person med nödvändiga medel för uppehälle, bland annat för att tillfredsställa underhållsmottagarens andliga behov. När det gäller föräldrars underhållsskyldighet gentemot sina underåriga barn omfattar underhållsskyldigheten också de medel som krävs för deras fostran, utbildning och yrkesutbildning.

Underhållsskyldighet gäller mellan makar, släktingar i rätt upp- och nedstigande led, syskon och vissa andra personer enligt vad som anges i lagen (artikel 516 i den rumänska civilrättslagen).

Underhållsskyldigheten gäller mellan före detta makar (artikel 398 i civilrättslagen). Underhållsskyldigheten får inte blandas ihop med ersättnings- eller skadeståndsskyldighet.

En make som har bidragit till underhåll av den andra makens barn har en underhållsskyldighet gentemot barnet så länge det barnet är underårigt, men endast om barnets naturliga förälder är död, saknas eller inte kan försörja sig själv (artikel 517.1 i civilrättslagen). Barnet kan i sin tur ha en underhållsskyldighet gentemot den person som under tio år bidragit till hans eller hennes underhåll (artikel 517.2 i civilrättslagen).

Arvingarna till en person som hade en underhållsskyldighet gentemot en underårig eller som betalade underhållsbidrag utan att ha en rättslig skyldighet att göra det ska, beroende på värdet av de ärvda tillgångarna, fortsätta att betala underhåll om den underåriges föräldrar är döda, saknas eller inte kan försörja sig själva, men endast så länge som underhållsmottagaren är underårig.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Underhållsskyldigheten mellan föräldrar och barn regleras genom artiklarna 499 och 525 i civilrättslagen. Underåriga som begär underhåll från sina föräldrar anses vara underhållsberättigade om de inte kan försörja sig själva genom sitt arbete, även om de har tillgångar. Om föräldrarna emellertid inte har möjlighet att betala underhållsbidrag utan att äventyra sin egen existens kan familjedomstolen besluta att underhållsbidraget betalas genom försäljning av barnets tillgångar, med undantag för livsnödvändig egendom.

Föräldrarna är skyldiga att underhålla ett barn som har nått myndig ålder (i regel 18 år) om det barnet fortsätter sina studier till dess studierna är avklarade, men inte efter det att barnet fyllt 26 år.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

Sökanden måste inge en stämningsansökan till den domstol som har behörighet där sökanden eller den underhållsskyldige har hemvist. Domstolens kallelse för att fastställa underhållsbidraget kan utfärdas antingen separat eller under pågående domstolsförhandling om det gäller skilsmässa, faderskapsmål, vårdnaden om ett underårigt barn eller fastställande av en underårigs hemvist. Rättens ordförande kan besluta om tillfälliga åtgärder som gäller endast till dess ett beslut har fattats i huvudförhandlingen om äktenskapets upplösning. Förfarandet i första instans omfattar flera faser. I den skriftliga fasen inges krav och motkrav. Säkerhetsåtgärder såsom retention eller utmätning kan beslutas, parterna kallas och handlingarna i målet skickas till dem. Den muntliga fasen omfattar rättegången, där invändningar om rättens behörighet kan framställas och bevis kan läggas fram. Detta följs av rättens överläggning och utfärdandet av domstolens beslut.

Om det gäller äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan, som kan beslutas av en notarie, kan makarna komma överens om alla äktenskapsskillnadens effekter, inklusive fastställandet av vardera föräldrarnas bidrag till kostnaderna för barnens fostran, utbildning, studier och yrkesutbildning.

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

I princip kan parterna i mål som gäller underhållsbidrag företräddas av ombud. Om en stämningsansökan har ingetts om underhållsbidrag i samband med ett skilsmässoförfarande får makarna enbart företräddas av ombud i vissa fall som anges särskilt i artikel 920 i civilprocesslagen.

Om en särskild ansökan ingetts om fastställande/ökning/minskning av underhållsbidraget kan parterna företräddas på normalt sätt av advokat eller annat ombud. Om en part företrädd av någon som inte är advokat får den senare inte göra slutplåderingen i rättegången. En underårig företrädd av sitt juridiska ombud (en förälder eller i undantagsfall en annan person som har vårdnaden). En stämningsansökan som avser ett myndigt barn inges av det barnet personligen.

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Vilken domstol som har territoriell behörighet (för den plats där antingen svaranden eller sökanden har hemvist) kan fastställas genom hänvisning till Rumäniens rättsatlas som offentliggörs på domstolsportalen på justitieministeriets webbplats <http://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx>.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Nej, eftersom den sökande inte behöver vara företrädd av eller få hjälp av en advokat.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Ansökningar om fastställande eller ändring av underhållsbidrag är undantagna från stämpelavgift. Att få hjälp av eller företräddas av en advokat innebär kostnader, men betalning av sådana kostnader är inte obligatorisk. Om den berörda parten har otillräckliga inkomster kan han eller hon begära rättshjälp för att täcka advokatkostnaderna eller andra rättegångskostnader.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Underhållsbidragets storlek är beroende av underhållsmottagarens behov och den underhållsskyldiges ekonomiska resurser. I princip beviljas underhållet in natura och täcker allt som krävs för uppehållet. I de flesta fall fastställer domstolen emellertid underhållsbidragets storlek i kontanter, antingen som ett fast belopp eller som en procentuell andel av den underhållsskyldiges månadsinkomst (artikel 530 i civilrättslagen). Underhållsbidraget i form av ett fast belopp justeras varje kvartal för inflationen enligt gällande lag.

Om underhållsbidraget ska betalas av en förälder fastställs det till upp till en fjärdedel av den förälderns månadsinkomst netto för ett barn, en tredjedel för två barn och hälften för tre barn eller fler. Enligt lag får underhållsbidraget som ska betalas ut till barn, tillsammans med andra underhållsbidrag till andra personer, inte överstiga hälften av den underhållsskyldiges månadsinkomst netto (artikel 529 i civilrättslagen).

Om den underhållsskyldiges ekonomiska resurser eller underhållsmottagarens behov skulle ändras kan familjedomstolen i ett nytt beslut öka eller minska underhållsbidraget eller besluta att utbetalningen av underhållsbidraget ska upphöra (artikel 531 i civilrättslagen).

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Underhållet beviljas in natura och ska täcka allt som krävs för uppehållet och i förekommande fall även kostnaderna för utbildning, studier och yrkesutbildning (artikel 530 i civilrättslagen). Om underhållsskyldigheten inte uppfylls frivilligt, in natura, beslutar familjedomstolen att underhållet ska betalas i form av ett kontant underhållsbidrag. Underhållsbidraget kan fastställas antingen som ett fast belopp eller som en procentuell andel av den underhållsskyldiges månadsinkomst netto.

Underhållsbidraget betalas ut regelbundet den dag som överenskommit mellan parterna eller de dagar som fastställts av domstolen om en sådan överenskommelse saknas. Parterna kan komma överens om eller familjedomstolen kan besluta, om det finns goda skäl för att göra det, att underhållsbidraget ska betalas i förskott som ett engångsbelopp som täcker den underhållsberättigades behov under en längre tidsperiod eller för hela perioden som underhållsskyldigheten gäller, under förutsättning att den underhållsskyldige har resurser att uppfylla en sådana skyldighet (artikel 533 i civilrättslagen).

Underhållsbidraget till en underårig betalas ut till den underåriges juridiska ombud.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Eftersom underhållsbidraget i de flesta fall anges i kontanter är den vanligaste metoden för verkställande utmätning av lön (månadsinkomst).

Tvångsförsäljning av den underhållsskyldiges lösa och fasta tillgångar är en mindre vanlig metod för verkställighet.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

När det gäller verkställighet av underhållskrav anges i artikel 728 i civilprocesslagen att endast upp till hälften av den underhållsskyldiges månadsinkomst netto kan bli föremål för indrivning av utestående underhållsbelopp. Om det föreligger flera verkställighetsförfaranden som gäller samma belopp kan det indrivningsbara beloppet aldrig överstiga hälften av månadsinkomsten netto, oavsett typen av krav.

Om den underhållsberättigade samtidigt inget ansökan om beslagtagande av flera rörliga eller fasta tillgångar vilkas värde klart överskrider det utestående beloppet kan domstolen begränsa verkställigheten till att endast avse vissa tillgångar (artikel 701 i civilprocesslagen).

Tvångsindrivningen ska upphöra till exempel när den skyldighet som anges i indrivningsbeslutet har uppfyllts fullt ut och indrivningsavgiften har betalats, om verkställigheten inte kan genomföras eller fortsättas på grund av bristen på indrivningsbara tillgångar eller omöjligheten att avyttra sådana tillgångar och om verkställigheten har ställts in (artikel 702 i civilprocesslagen).

Rätten till verkställighet omfattas av en preskriptionsfrist på tre år. Överklagande av tvångsindrivning kan inges till verkställande domstol. Den behöriga domstolen kan tillfälligt stoppa verkställigheten till dess ett beslut har fattats om överklagandet (artikel 711 och följande i civilprocesslagen).

När verkställighetsbeslutet eller själva tvångsindrivningen har ställts in har den berörda parten rätt till återställning av den situation som rådde före tvångsindrivningen (artikel 722 och följande i civilprocesslagen).

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

Ej tillämpligt.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

Ej tillämpligt.

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Enligt förordning (EG) nr 4/2009, Haagkonventionen från 2007 eller New York-konventionen från 1956 kan sökanden inge sin ansökan om underhåll via det rumänska justitieministeriet om den underhållsskyldige har hemvist i någon av EU:s medlemsstater som undertecknat 2007 års Haagkonvention eller New York-konventionen från 1956.

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Rumänska justitieministeriet

17 Str. Apolodor, Sector 5

Bukarest 050741

Direktoratet för internationell rätt och rättsligt samarbete

(Direcția Drept Internațional și Cooperare Judiciară)

Fax: +40 03 72 04 10 77

e-post: ddit@just.ro

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Nej. Sökanden måste kontakta utskickande centralmyndighet i sitt land i enlighet med rådets förordning (EG) nr 4/2009, 2007 års Haagkonvention eller 1956 års New Yorkkonvention.

Utskickande centralmyndighet i den underhållsskyldiges land kan därefter kontakta Rumäniens mottagande centralmyndighet som är justitieministeriet för ansökningar som registreras enligt förordning (EG) nr 4/2009 och Haagkonventionen från 2007, eller Bukarests advokatsamfund (Baroul București) för ansökningar som registreras enligt 1956 års New York-konvention.

Ansökan inges därefter till behörig domstol.

En underhållsberättigad person som har hemvist utomlands kan rikta sin ansökan direkt, personligen eller genom en advokat, till den rumänska domstol som har behörighet för den plats där svaranden eller käranden har hemvist.

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

En underhållsberättigad person som har hemvist utomlands kan rikta sin ansökan direkt, personligen eller genom en advokat, till den rumänska domstol som har behörighet för den plats där svaranden eller käranden har hemvist. Uppgifter om behöriga rumänska domstolar finns på domstolsportalen <http://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx> på grundval av svarandens eller kärandens hemvist.

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja. Enligt artikel 2612 i den rumänska civilrättslagen fastställs vilken lag som ska tillämpas på underhållsskyldigheten enligt EU:s lagstiftning, dvs. Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet.

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttsens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

Ej tillämpligt.

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

Enligt lag nr 36/2012 om vissa åtgärder för tillämpning av vissa förordningar och beslut från Europeiska unionens råd och instrument för internationell privaträtt på området för underhållsskyldigheter ska justitieministeriet, efter att ha mottagit en ansökan om underhåll eller särskilda åtgärder, vidarebefordra ansökan till behörig myndighet eller organ som förvaltar personuppgifterna, till rumänska exekutionskammaren eller i förekommande fall till behörig domstol. Om det gäller ansökningar som ingetts via centralmyndigheten, enligt de villkor som anges i artikel 46 i förordningen, kan gratis och fullständig rättshjälp beviljas den som ansöker om underhållsbidrag och som ännu inte har uppnått 18 år eller som fortsätter sina studier, men inte efter 21 års ålder och till utsatta personer som ansöker om underhållsbidrag.

Justitieministeriet skickar de ansökningar som mottagits från utlandet direkt till det behöriga lokala advokatsamfundet. Advokatsamfundets ordförande utfärdar genast ett bindande officiellt beslut om tilldelning av advokat. Den utsedda advokaten ansöker om rättshjälp, bland annat i form av betalning av exekutionstjänstemannens avgift.

Efter att ha erhållit ett verkställighetsbeslut ber den utsedda advokaten domstolen att bevilja rättshjälp i form av betalning av exekutionstjänstemannens avgift. Advokaten inger begäran om tvångsindrivning, beslutet om indrivning och beslutet från advokatsamfundets ordförande till den behöriga exekutionstjänstemannen.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Rumänien har antagit lag nr 36/2012 om vissa åtgärder för tillämpning av vissa förordningar och beslut från Europeiska unionens råd och instrument för internationell privaträtt på området för underhållsskyldigheter.

Justitieministeriet har utsetts till Rumäniens utskickande centralmyndighet, som vidarebefordrar de ansökningar som anges i artiklarna 53 och 56 i förordningen. Efter att ha mottagit de stödjande handlingar som krävs från den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade fyller justitieministeriet i del A i ansökan och kan hjälpa den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade att fylla i del B på ansökan.

Justitieministeriet är centralmyndighet för mottagande av ansökningar om särskilda åtgärder och om underhåll. När ministeriet har mottagit ansökningarna skickar det dem vidare för avgörande till behörig myndighet eller behörigt organ som förvarar personuppgifterna, det behöriga advokatsamfundet, exekutionskammaren eller, i förekommande fall, behörig domstol.

Senaste uppdatering: 08/01/2016

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [sk](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Underhållskrav - Slovakien

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Frågorna i samband med underhållsbidrag och underhållsskyldighet regleras i lag nr 36/2005 om familjen och om ändring av vissa andra lagar ("familjelagen"). Enligt familjelagen uppkommer underhållsskyldighet i följande fall:

- Föräldrars underhållsskyldighet gentemot sina barn.
- Barns underhållsskyldighet gentemot sina föräldrar.
- Underhållsskyldighet mellan andra släktingar.
- Underhållsskyldighet mellan makar.
- Underhållsskyldighet efter skilsmässa.
- Stöd till ogift mor för att täcka underhåll och vissa utgifter.

Ekonomiska familjerättsliga relationer som omfattas av det allmänna begreppet "underhåll" hör enligt familjerätten till de områden som är typiska för äganderättsliga relationer. Här blir beroendet av en personlig familjerättslig relation särskilt tydligt.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Föräldrarnas underhållsskyldighet gentemot sina barn är en lagstadgad skyldighet som gäller så länge barnen inte kan försörja sig själva. Att ett barn har genomgått den obligatoriska skolan innebär inte nödvändigtvis att det därigenom har utvecklat en förmåga att försörja sig självt. Huruvida föräldrar har en fortsatt underhållsskyldighet gentemot sina barn beror på barnets förmåga, möjligheter och finansiella situation medan barnet utbildas för ett framtida arbete, till exempel som heltidsstuderande vid universitet. Uppnådd myndighetsålder har ingen rättslig betydelse för hur länge underhållsskyldigheten varar. Den tidpunkt när ett barn i rättslig mening kan försörja sig självt varierar från fall till fall. Domstolen prövar varje sådant fall individuellt. Förmågan att försörja sig själv tolkas i allmänhet som förmågan att klara alla behov eller relevanta kostnader för att leva på egen hand (dvs. genom att använda egna pengar). Den förmågan måste vara långsiktigt hållbar. Tillfälliga inkomster kan inte anses vara tillräckliga för att man ska ha förmågan att klara sig på egen hand. Domstolarna brukar i praktiken utgå från att föräldrarnas underhållsskyldighet är ett tånjbart begrepp eftersom blodbanden inte är begränsade i tiden. Underhållsskyldigheten kan därför förnyas om till exempel barnet beslutar att studera senare eller om det inte kommer in på universitetet direkt efter avslutad gymnasieutbildning. Enligt rättspraxis och mot bakgrund av den nuvarande bristen på anställningsmöjligheter för nytexaminerade och ungdomar som just avslutat sin skolgång kan ytterligare kurser som gör det möjligt för dem att få arbete inom ett annat område än det de titills utbildat sig för även betraktas som fortsatt yrkesutbildning.

När ett barn börjar få regelbundna inkomster från en anställning, ett affärsföretag etc. blir det enklare att avgöra när underhållsskyldigheten upphör. Mot bakgrund av situationen på arbetsmarknaden, förekomsten av många olika typer av skolor och utbildningsinstitut, behovet av att lära sig språk för att kunna utnyttja en utbildning i praktiken, omskolningskurser, livslångt lärande, studier utomlands och behovet av att förbättra sina kvalifikationer, blir det svårare för domstolarna att fastställa exakt när ett barn kan försörja sig. Några av dessa former (av vidareutbildning) kan vara motiverade, framför allt om den betalande föräldern har betydande ekonomiska resurser. Parallellt med detta måste barnets intresse, mot bakgrund av dess förmåga och förutsättningar, beaktas så att barnet tillägnar sig rätt kunskaper för en framtida anställning. Det är emellertid legitimt att kräva att barn tillägnar sig dessa färdigheter tidigt för att förhindra att de missbrukar föräldrarnas underhållsskyldighet genom att helt enkelt vägra arbeta (till exempel barn som medvetet lämnar sina arbeten).

Åldersgränsen 18 år blir betydelsefull om vi betraktar den ur ett processuellt perspektiv. Till dess ett barn blir myndigt kan en domstol på eget initiativ inleda ett underhållsförfarande. Därefter kan förfarandet enbart inledas efter en stämningsansökan. En ansökan som inges av ett vuxet barn kan riktas till den ena av eller båda föräldrarna och måste innehålla uppgifter om underhållsbeloppets storlek och från vilken tidpunkt det ska betalas. En domstol måste strikt hålla sig inom gränserna för en ansökan om underhåll till ett vuxet barn eftersom den i ett sådant fall handlägger ett vanligt tvistemål och inte ett mål som gäller skydd av underårigt barn enligt avsnitt 176 och följande i civilprocesslagen.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

Om den underhållsskyldige och underhållsmottagaren inte kan komma överens ska en distriktsdomstol med vederbörlig behörighet avgöra underhållsskyldigheten. Förutom i mål som gäller föräldrars underhållsskyldighet gentemot deras underåriga barn inleder domstolen ett förfarande efter en stämningsansökan från underhållsmottagaren (käranden) mot den underhållsskyldige (svaranden). Mål som gäller underhåll till ett underårigt barn kan inledas av domstolen på eget initiativ (artikel 81.1 i civilprocesslagen) eftersom domstolen i sådana fall omfattas av en skyldighet att skydda underåriga. Vem som helst kan vara självständig part i ett mål (dvs. ha processbehörighet) i den meningen att de kan förvärva rättigheter och anta skyldigheter genom sina egna handlingar. Fysiska personer som inte har processbehörighet (till exempel underåriga barn) måste företrädas av sin vårdnadshavare (avsnitt 22 i civilprocesslagen).

Förutom den lagstadgade rätten att företrädas av en advokat skiljer man i civilprocesslagen dessutom mellan att företräda parterna i ett mål enligt fullmakt och efter ett domstolsbeslut.

Ett underårigt barn kan inte företrädas av någon av föräldrarna i mål som gäller rättsliga åtgärder som kunde skapa en konflikt mellan föräldrarnas intressen och det underåriga barnets intressen eller mellan flera olika underåriga barn som företräds av samma förälder. I en sådan situation utser domstolen vad som kallas en vårdnadshavare *ad litem* som ska företräda barnet under rättegången eller under ett visst rättsligt förfarande.

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

Se svaret på fråga nr 3.

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Territoriell behörighet beskrivs i artiklarna 84–89b i civilprocesslagen. Behörighet i sakfrågan beskrivs i artiklarna 9–12 i civilprocesslagen.

Distriktsdomstolarna har alltid territoriell behörighet i första instans (undantagen till denna regel anges i civilprocesslagen). I allmänhet är den domstol behörig inom vars behörighetsområde den svarande (dvs. den person som ansökan riktas mot) har hemvist, dvs. regeln om territoriell behörighet grundad på svarandens allmänna domstol gäller. Den allmänna domstol som har behörighet över svaranden är den domstol inom vars behörighetsområde den personen har hemvist eller, om han eller hon inte har hemvist, domstolen inom vars behörighetsområde den personen är bosatt. Civilprocesslagen anger uttryckligen särskilda fall när denna regel inte följs. **Den domstol inom vars geografiska behörighet ett underårigt barn har hemvist på föräldrarnas initiativ eller enligt ett domstolsbeslut, eller där barnet har hemvist av andra relevanta skäl, har rätt att handlägga en ansökan som gäller underhåll** (detta kallas exklusiv territoriell behörighet enligt artikel 88.1 c i civilprocesslagen).

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Se svaren på frågorna 3 och 4.

En kärande (underhållsmottagare) som har processbehörighet kan inge en stämningsansökan direkt, dvs. utan ombud, till den domstol som är behörig. I artikel 42.3 i civilprocesslagen anges de allmänna uppgifter som ska ingå i en stämningsansökan: mottagande domstol, sökandens namn, vilket ärende ansökan gäller och vad käranden kräver, en beskrivning och datum.

Förutom de allmänna uppgifterna måste en stämningsansökan innehålla viss detaljerad information enligt avsnitt 79 i civilprocesslagen. I en stämningsansökan som gäller underhåll måste också det begärda underhållsbeloppet anges och från och med när underhållet ska betalas. En stämningsansökan om underhåll som avser en vuxen person är bindande för domstolen eftersom den inte gäller ett mål som omfattar skydd av underårig i enlighet med artikel 176 och följande i civilprocesslagen, utan snarare ett normalt tvistemål.

Ansökan kan inges skriftligt eller muntligt för registrering av domstolens kansli eller genom elektroniska medier, inklusive fax. Ansökningar som hänvisar till fakta i målet och som ingetts via elektroniska kommunikationsmedel måste därefter inges i pappersform eller framföras muntligt till domstolens kansli för registrering inom tre dagar. Denna skyldighet gäller inte för ansökningar som är försedda med en avancerad elektronisk namnteckning. Original till en ansökan som ingetts via fax måste ha inkommit till domstolen och registrerats inom tre dagar. Ansökningar som inte registrerats inom ovanstående tidsfrist beaktas inte.

Rätt antal kopior av en ansökan, inklusive nödvändigt antal kuvert, måste lämnas in så att domstolen kan behålla ett original och skicka en kopia till varje part. Om någon part underlåter att tillhandahålla rätt antal kopior och kuvert kommer domstolen att göra kopior på den partens bekostnad.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

De avgifter som ska betalas för enskilda handlingar eller förfaranden som handläggs av domstolar regleras i slovakiska nationalrådets lag nr 71/1992 om rättegångskostnader och kopior av uppgifter i brottsregister. Avgifterna tas ut enligt en förteckning över rättegångskostnader. Denna lagstiftning innehåller också bestämmelser om befrielse från rättegångskostnader på grund av personliga omständigheter eller sakfrågan.

När det gäller underhållsärenden är följande bestämmelser viktiga:

Mål som avser rättsligt skydd av barn hör till dem som undantas på grund av sakfrågan. Det innebär att även förfaranden som avser underhållskrav för underåriga barn är befriade från rättegångskostnader.

Enligt kriteriet personliga omständigheter gäller befrielsen från rättegångskostnader i följande fall:

Kärande i mål som gäller underhåll, mål som gäller en ökning av underhållsskyldigheten samt mål som gäller försenad betalning av utestående underhållsbidrag och förfaranden som avser erkännande av eller förklaring av verkställbarhet för ett utländskt underhållsbeslut.

Ogifta mödrar i mål som gäller underhåll och betalning av vissa kostnader i samband med graviditet och födsel.

I punkt 8 i förteckningen över rättegångskostnader anges uttryckligen avgifterna för mål som avser underhållsskyldighet mellan makar och underhåll efter skilsmässa:

Punkt 8	
a) För ansökan om underhåll mellan makar, underhåll efter skilsmässa och underhållskrav mellan andra släktingar och för ansökningar om ökning av underhållsbidrag:	2 % av kravets värde, dock minst 16,50 euro.
b) För ansökan om minskning eller upphörande av underhåll mellan makar, underhåll efter skilsmässa eller underhållskrav mellan andra släktingar:	2 % av kravets värde, dock minst 16,50 euro.

Om inget särskilt belopp anges i förteckningen över avgifter och det aktuella fallet varken kan hänföras till kategorin personliga omständigheter eller sakfrågan, gäller de avgifter som anges under punkt 1 i förteckningen över domstolsavgifter:

Punkt 1	
---------	--

För en stämningsansökan, om ingen särskild avgift anges,	
a) av värdet (betalningen) av bidraget eller av värdet på tvistens sakinnehåll	6 %, lägst 16,50 euro, högst 16 596,50 euro, i kommersiella ärenden högst 33 193,50 euro.

Domstolen hänvisar alla som ansöker om rättshjälp och som uppfyller kriterierna för att befrias från rättegångskostnader till rättshjälpscentrumet (*Centrum právnej pomoci*). Domstolen informerar dessutom parten i fråga om denna möjlighet (artikel 30 i civilprocesslagen). Enligt artikel 138.1 i civilprocesslagen kan domstolen bevilja en part fullständig eller partiell befrielse från rättegångskostnader om detta är motiverat mot bakgrund av partens omständigheter, under förutsättning att stämningsansökan inte är godtycklig och att parten inte utövar en rättighet eller försvarar en sak utan någon som helst möjlighet till framgång. Om inte domstolen beslutar något annat ska en befrielse från rättegångskostnader omfatta hela processen och vara retroaktiv. Avgifter som redan betalats före beslutet ersätts dock inte.

Artiklarna 138.2–138.6 i civilprocesslagen:

2) Följande ska medfölja ansökan för att klargöra partens situation:

a) Ett ifyllt formulär. Mallen till ett sådant formulär offentliggörs på justitieministeriets webbplats, eller

b) ett beslut om ömmande omständigheter enligt särskild lagstiftning.

3) Rättens ordförande eller den enda domaren ska informera övriga parter om befrielsen från rättegångskostnader vid nästa sammanträde.

4) Om en part beviljats rättshjälp enligt särskild lagstiftning omfattar ett sådant beslut befrielse från rättegångskostnader i samma utsträckning som den rättshjälp som beviljades.

5) Domstolen kan upphäva en befrielse från rättegångskostnader när som helst under rättegången, även retroaktivt, om det innan förfarandet slutligen avslutas blir uppenbart att partens omständigheter inte var sådana att de motiverade en befrielse.

6) Om ett ombud utses för en part som befriats från rättegångskostnader ska befrielsen, i den utsträckning den beviljats, även gälla ombudets utgifter och kostnader.

Mekanismen för tillhandahållande av rättshjälp och rättshjälpscentrums metoder för att erbjuda sådan rättshjälp åt fysiska personer i ömmande omständigheter som inte kan utnyttja rättsliga tjänster för att i vederbörlig ordning utöva och försvara sina rättigheter och i vilken utsträckning sådan rättshjälp tillhandahålls, regleras i lag nr 327/2005 om tillhandahållande av rättshjälp till personer i ömmande omständigheter och om ändring av lag nr 586/2003 om juridiska yrken och om ändring av lag nr 455/1991 om licensierade yrken (yrkeslagen), ändrad genom lag nr 8/2005. I ovanstående lag anges också kriterier för beviljande av rättshjälp, det förfarande som ska tillämpas av fysiska personer och av de behöriga myndigheterna i rättsprocesser som avser rättshjälpsfrågor samt den institutionella organisationen för tillhandahållande av rättshjälp.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

I slovakisk lag anges inte något särskilt belopp för underhållsskyldigheten.

I familjärenden måste domstolarna alltid bedöma varje fall individuellt på grundval av de särskilda omständigheterna, och därför anges inget särskilt belopp för underhållet i lagen. Just när det gäller familjärenden är det omöjligt att i en lag entydigt sammanfatta livets alla skiftande förutsättningar.

Enligt artikel 75.1 i familjelagen ska domstolen när den fastställer underhållsbidragets storlek beakta **underhållsmottagarens legitima behov, samt den underhållsskyldiges förmåga, möjligheter och ekonomiska situation**. Domstolen beaktar också den underhållsskyldiges förmåga, möjligheter och ekonomiska situation i fall där han eller hon utan vägande skäl lämnar en anständig anställning eller ett bra arbete eller avstår från en stadig inkomstkälla. Den beaktar också alla eventuella oskäligen ekonomiska risker som den underhållsskyldige tar.

När det gäller föräldrars underhåll av sina barn ska båda föräldrarna bidra till deras uppehälle utifrån respektive förälders förmåga, möjligheter och ekonomiska situation. Ett barn har rätt till samma levnadsstandard som sina föräldrar. När domstolen ska fastställa underhållsbidragets storlek beaktar den vilken av föräldrarna som personligen vårdar barnet och i vilken utsträckning. Om föräldrarna har gemensam vårdnad om ett underårigt barn beaktar domstolen också hur länge barnet vistas hos respektive förälder när underhållsbidragets storlek ska fastställas. Domstolen kan också besluta att inget underhållsbidrag ska beviljas så länge som barnet vistas omväxlande hos båda föräldrarna.

I artikel 62.3 i familjelagen anges ett **lägsta underhållsbidrag** (för närvarande 27 euro): *Oavsett förmåga, möjligheter och ekonomisk situation ska varje förälder uppfylla kravet att betala ett lägsta underhållsbidrag som utgör 30 % av existensminimum för en underhållsberättigad underårig eller ett underhållsberättigat barn enligt vad som anges i relevant lagstiftning.*

Enligt artikel 78 i familjelagen **kan arrangemang och domstolsbeslut avseende underhållsbidrag revideras om omständigheterna förändras**. Förutom när det gäller underhållsbidrag till ett underårigt barn (se artikel 163.2 i civilprocesslagen) får underhållsbeslut endast ändras eller upphävas efter en ansökan. Om ett underhållsbidrag till underårigt barn upphävs eller minskas retroaktivt för en viss period ersätts inte de underhållsbidrag som redan betalats ut. När omständigheterna förändras beaktas även levnadskostnaderna.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Underhåll betalas i regel av den underhållsskyldige (svaranden) till underhållsmottagaren (käranden).

Enligt artikel 76 i familjelagen ska underhållsbidrag betalas regelbundet med lika stora belopp en månad i förväg. Ömsesidiga skulder får endast kvittas mot underhållskrav genom avtal. Skulder som avser underhållsbidrag för underåriga barn kan inte kvittas. Om den underhållsskyldige inte betalar ett underhållsbidrag som fastställts i domstolsbeslut i rätt tid har underhållsmottagaren rätt att kräva dröjsmålsränta på det utestående beloppet enligt bestämmelserna i civilrätten. Alla betalningar som avser underhåll ska först fördelas till kapitalbeloppet, och därefter, när väl kapitalbeloppet har betalats fullt ut, ska dröjsmålsräntan betalas.

När det gäller underhållsbidrag till underåriga barn har domstolarna fastställt en rättspraxis som innebär att den förälder som inte har vårdnaden om barnet ska betala underhåll till den förälder som personligen har vårdnaden och att göra det vid en bestämd tidpunkt varje månad.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Exekutionstjänstemän utnyttjas för att driva in underhållsbetalningar. Verkställighetsförfaranden inleds efter en ansökan om verkställighet. Förfarandet omfattas av bestämmelserna i lagen från Slovakiska republikens nationalråd nr 233/1995 om exekutionstjänstemän och utmätningar (lagen om verkställighetsförfaranden) och om ändring av vissa andra lagar, i dess ändrade lydelse. I de flesta fall drivs utestående underhållsbetalningar in genom utmätning av den underhållsskyldiges lön eller annan inkomst. Om ett verkställighetsbeslut avkunnas som medför skyldighet att betala en viss summa pengar finns det andra alternativ förutom utmätning av lön och andra inkomster för att driva in utestående underhållsbetalningar: utmätning av tillgodohavanden hos tredje part, försäljning av lös egendom, försäljning av värdepapper, försäljning av fast egendom, försäljning av företag eller beslut om indragning av körkort. Det senaste alternativet är särskilt viktigt i samband med indrivning av underhåll. Exekutionstjänstemannen kan besluta om indragning av körkort för alla som inte följer en domstols underhållsbeslut. Exekutionstjänstemannen kan också meddela det behöriga polisorganet beslut om indragning av körkort. När väl skälen för verkställighetsåtgärden har åtgärdats utfärdar exekutionstjänstemannen omedelbart ett beslut om att körkortet ska återlämnas.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

Enligt artikel 77 i familjelagen finns det ingen preskriptionsfrist för indrivning av underhållsskulder. Underhåll kan emellertid endast beviljas från den dag domstolsförandet inleds. Underhållsbidrag kan beviljas för ett underårigt barn för högst tre år retroaktivt från den dag förandet inleds, men det måste föreligga särskilda ömmande skäl. Det finns en preskriptionsfrist för rätten till individuella regelbundna underhållsbetalningar.

Enligt artikel 101 i civilrättslagen (lag nr 40/1964) är preskriptionsfristerna som följer:

1) En rättighet som tilldelats genom ett slutgiltigt domstolsbeslut eller beslut från annan myndighet ska upphöra att gälla tio år efter den dag när den betalningsskyldige skulle ha verkställt beslutet. En rättighet som erkänts av den betalningsskyldige skriftligen vad gäller skälen för och storleken på densamma ska upphöra att gälla tio år efter den dag den erkändes. Om en tidsfrist för verkställigheten däremot anges i erkännandet ska preskriptionsfristen börja löpa när den tidsfristen har löpt ut.

2) Samma preskriptionsfrist ska också gälla för enskilda delbetalningar av en viss betalning enligt beslutet eller erkännandet. Preskriptionsfristen för de enskilda delbetalningarna ska börja löpa när de betalningarna förfaller till betalning. Om en skuld förfaller till betalning i dess helhet på grund av att en viss delbetalning inte gjorts ska den tioåriga preskriptionsfristen börja löpa den dag den uteblivna delbetalningen förfaller.

3) Preskriptionsfristen för räntor och regelbundna betalningar är tre år. Om den preskriptionsfristen har fastställts i en slutgiltig dom eller erkänts skriftligen ska den emellertid enbart gälla för räntor och regelbundna betalningar som förfaller efter det att beslutet slutgiltigt träder i kraft eller efter det att erkännandet görs.

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

Det finns ingen särskild myndighet med uppgift att tillhandahålla "stöd" eller hjälp för att driva in underhållsbidrag i nationella ärenden.

I ärenden som rör ett annat land kan centrumet för internationellt rättsligt skydd av barn och ungdomar (*Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže*) hjälpa till. Centrumet hjälper till att driva in underhåll om den som är skyldig att betala underhåll för ett barn lever utomlands medan underhållsmottagaren är bosatt i Slovakien eller tvärtom, dvs. om underhållsmottagaren har hemvist i utlandet och ska driva in underhåll från en underhållsskyldig med hemvist i Slovakien.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

Lag nr 201/2008 om ersättningsunderhåll och om ändring av lag nr 36/2005 om familjen och om ändring av vissa lagar, i enlighet med beslut nr 615/2006 från Slovakiska republikens författningsdomstol (*Ústavný súd*), innehåller en mekanism enligt vilken ett ersättningsunderhåll kan betalas i förskott av staten (kontoret för arbete, sociala frågor och familjefrågor – *úrad práce, sociálnych vecí a rodiny*) till underhållsmottagare. Ersättningsunderhåll bidrar till underhåll av ett underhållsberättigat barn om den underhållsskyldige underlåter att betala efter ett slutgiltigt domstolsbeslut eller enligt ett av domstolen godkänt arrangemang.

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Ja.

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Centrumet för internationellt rättsligt skydd av barn och ungdomar inrättades av det slovakiska ministeriet för arbete, sociala frågor och familjefrågor.

Ministeriet driver centrumet som en statligt finansierad organisation som ger rättsligt skydd åt barn och ungdomar när ett annat land berörs. Centrumet omfattar hela Slovakien och har fungerat sedan den 1 februari 1993.

Enligt lag nr 195/1998 om socialt stöd är centrumet klassat som en statlig myndighet för socialt stöd sedan den 1 juli 1998.

Kontaktuppgifter och adress:

Špitálska 8, P. O. BOX 57, 814 99 Bratislava,

E-post: cipc@cipc.gov.sk, info@cipc.gov.sk,

Tfn: +421 2 2046 3208, +421 2 2046 3248,

Fax: +421 2 2046 3258, telefon 24 timmar om dygnet (endast nödsamtal) +421 915 405 954.

I Slovakiska republiken är centrumet centralmyndighet enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ("underhållsförordningen") och enligt Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar.

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Det går inte att rikta en ansökan från utlandet direkt till centrumet. Den som vill begära betalning av underhåll och som är bosatt i ett annat land måste kontakta de behöriga myndigheterna i det landet, som sedan vidarebefordrar begäran till det slovakiska centrumet.

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Slovakiska republiken är bunden av Haagprotokollet om tillämplig lag för underhållsskyldighet av den 23 november 2007.

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

I gränsöverskridande underhållsärenden är möjligheten att få rättshjälp beroende av tillämpningen av artikel 44.3 i underhållsförordningen. Slovakiens centralmyndighet, **centrumet för internationellt rättsligt skydd av barn och ungdomar**, erbjuder sina tjänster **gratis**, och därför finns det inget behov av rättshjälp i ordinarie förfaranden om underhållsbeslut eller för att ändra ett underhållsbeslut i Slovakien.

I de fall där förfarandet kräver rättshjälp erbjuds sådan gratis åt fysiska personer som är under 21 år i enlighet med artikel 46. Denna typ av rättshjälp tillhandahålls av **centrumet för rättshjälp** enligt lag nr 327/2005 om tillhandahållande av rättshjälp åt personer i ömmande omständigheter.

I ärenden som inte omfattas av artikel 46 tillhandahålls rättshjälp i enlighet med ovanstående lag under förutsättning att den sökande uppfyller kriterierna för att ha rätt till gratis rättshjälp i samma lag.

Sökande som inte uppfyller kriterierna måste betala rättegångskostnader i enlighet med lag nr 71/1992 om rättegångskostnader och kopior av uppgifter i brottsregister. Ärenden som gäller ömsesidigt underhåll mellan barn och föräldrar är befriade från avgifterna som anges i den lagen. Sökande som personligen ansöker om underhåll eller om en ökning av underhållsbidragen behöver inte heller betala rättegångskostnader. Alla sökande måste dessutom betala kostnaderna för förfaranden som de eller deras ombud ådrar sig. Parterna delar på gemensamma kostnader för förfaranden i proportion till deras engagemang i ärendet och i förfarandet. I ärenden som gäller underhåll till vuxna dömer domstolarna den förlorande parten att betala de kostnader som en framgångsrik kärebande ådragit sig för att utöva eller försvara en rättighet.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Centralmyndighet enligt artikel 49.1 i underhållsförordningen är centrumet för internationellt rättsligt skydd av barn och ungdomar som inrättades den 1 februari 1993. Det fanns inget behov av att vidta särskilda åtgärder i fråga om de aktiviteter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen eftersom centrumet fungerade som vidarebefordrande myndighet och mottagande myndighet enligt internationella avtal (framför allt konventionen om indrivning av underhållsbidrag i utlandet av den 20 juni 1956) innan underhållsförordningen började tillämpas, varvid enbart smärre organisatoriska förändringar (i fråga om bemanning) krävdes vid centrumet.

Senaste uppdatering: 14/01/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Underhållskrav - Finland

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Lagen om underhåll för barn (704/1975) innehåller bestämmelser om underhåll för barn.

Enligt denna lag har ett barn rätt till tillräckligt underhåll. Det innebär att man tillgodoser de materiella och andliga behov som motsvarar barnets utvecklingsnivå, den vård och utbildning barnet behöver samt kostnaderna för detta.

Ett barn har rätt till underhåll från sina föräldrar, som svarar för detta efter förmåga. Om en förälder inte sörjer för barnets underhåll eller om barnet inte bor varaktigt tillsammans med föräldern, kan det fastställas att underhållsbidrag ska betalas till barnet.

Föräldrarna har ingen rätt att få underhåll från sina barn.

Äktenskapslagen (234/1929) innehåller bestämmelser om underhåll till make.

Vardera maken ska efter förmåga bidra till familjens gemensamma hushåll och makarnas underhåll.

Om en make försummar sin underhållsskyldighet eller om makarna bor åtskilda kan den ena maken åläggas att betala underhållsbidrag till den andra.

Efter en skilsmässa är ena parten skyldig att betala underhåll till sin före detta make, om de har ingått ett avtal om detta och socialnämnden i kommunen har fastställt avtalet. Om ett par skiljer sig kan en domstol även förelägga ena maken att betala underhållsbidrag till den make som kräver det. Enligt finsk rättspraxis är det emellertid ovanligt att en part åläggs att betala underhåll till den andra parten. Efter en skilsmässa försörjer sig parterna i allmänhet själva. Skyldighet att betala underhåll upphör, om den som har rätt till underhållet ingår nytt äktenskap.

Vad som är stadgat i lagen angående makar gäller även för registrerade partnerskap.

Parterna har ingen skyldighet att betala underhåll för varandra inom ramen för andra personliga relationer.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Barns rätt att få underhåll av föräldrarna upphör när det fyller 18 år.

Föräldrarna svarar för kostnaderna för barnets utbildning även efter det barnet fyllt 18 år, om detta anses skäligt. Detta är dock en ovanlig förekomst i finsk rättspraxis.

Se även fråga 1.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

Både den underhållsberättigade och den underhållsskyldige kan kontakta socialnämnden i kommunen, som hjälper till med att utarbeta ett avtal om underhållsbidrag. Ett avtal som fastställts av socialnämnden är direkt rättsligt bindande, på samma sätt som ett domstolsavgörande.

Enligt 8 a § i lagen om underhåll för barn kan socialnämnden, även om ett barn eller en underhållsskyldig inte är bosatt i Finland, fastställa ett avtal om underhållsbidrag, om en finsk domstol är behörig i ärendet enligt artiklarna 3 eller 6 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 och parterna har enats om att finsk lag ska tillämpas på underhållsskyldigheten i enlighet med artikel 7 i Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet.

Vid tvister i underhållsärenden kan både den underhållsberättigade och den underhållsskyldige väcka talan vid domstol med en stämningsansökan.

Makar kan upprätta ett informellt skriftligt avtal om underhåll och be de sociala myndigheterna i kommunen att fastställa det. De sociala myndigheterna hjälper på begäran makarna med att upprätta avtalet.

Ett underhållsärende som rör två makar kan väckas vid en domstol med en stämningsansökan.

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Rådets förordning (EG) nr 4/2009 är med sina regler om behörighet tillämpliga på gränsöverskridande ärenden som rör underhåll.

I frågor som gäller underhållsskyldighet i medlemsstaterna ska behörigheten ligga hos

domstolen på den ort där svaranden har sin hemvist, eller

domstolen på den ort där den underhållsberättigade har sin hemvist, eller

den domstol som enligt sin egen lag är behörig att fastställa någons rättsliga status, om frågan om underhåll har samband med den talan, såvida inte

behörigheten endast grundar sig på den ena partens medborgarskap, eller

den domstol som enligt sin egen lag är behörig att fastställa föräldraansvar om frågan om underhåll har samband med denna talan, såvida inte behörigheten endast grundar sig på den ena partens medborgarskap.

Om ärendet inte är gränsöverskridande, regleras behörigheten i (den finska) rättegångsbalken (4/1734).

Enligt 10 kap. 1 § i rättegångsbalken är forum i tvistemål vid ett yrkande mot en fysisk person den tingsrätt inom vars domkrets personen i fråga har sin hemvist eller sin vanliga vistelseort. Enligt 10 kap. 9 § kan ett yrkande på underhållsbidrag även prövas av den tingsrätt inom vars domkrets den som yrkar på eller får underhållsbidrag har sin hemvist eller sin vanliga vistelseort.

I samband med äktenskapsskillnad eller samlevnadens upphörande, kan yrkande förekomma om avtal om underhåll, vårdnad om barn eller umgängesrätt eller andra anspråk i samband med skilsmässan eller samlevnadens upphörande. Då är den domstol där själva skilsmässan handläggs behörig domstol.

Om en ansökan om underhåll görs i samband med mål om vårdnad om ett barn eller fastställande av faderskap, kan rättegången om underhållet också behandlas av den domstol där talan ska väckas i fråga om den förstnämnda frågan.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

En sökande har rätt att väcka talan utan rättsbiträde. En part i rättegång behöver emellertid oftast experthjälp, och därför är det lämpligt att anlita ett lagkunnigt biträde.

I gränsöverskridande underhållsärenden kan de berörda parterna vända sig till centralmyndigheten.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Väckande av talan vid domstol är avgiftsbelagd. Domstolen tar ut avgiften, och det aktuella beloppet (86–200 euro) beror på domstolsinstans och behovet av att behandla ärendet. (🔗 [Avgifter som tas ut av tingsrätterna](#)).

Rättshjälpslagen och lagen om centralmyndighet i Finland i vissa internationella ärenden som gäller underhållsbidrag (1076/2010) innehåller bestämmelser om en sökandes rätt till rättshjälp. Sökanden som bor utomlands kan också få rättshjälp i underhållsärenden på grundval av ett särskilt ömsesidigt avtal.

Sådana avtal finns mellan Finland och vissa delstater i Förenta staterna och vissa provinser i Kanada.

Mer information om rättshjälp i Finland finns på: 🔗 <https://oikeus.fi/oikeusapu/sv/index.html>

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Lagen om underhåll för barn (704/1975) innehåller bestämmelser om underhåll som betalas för ett barn.

Som regel betalas underhållsbidrag kontant månatligen i förskott, om inte något annat är avtalat eller bestämt. Undantagsvis kan beslut fattas om att underhållet ska betalas en gång för alla, eller i form av lös eller fast egendom.

I Finland bestäms underhåll för barn inte på grundval av någon tabell. Varje ärende avgörs för sig. Enligt 1 § i ovanstående lag har barn rätt till tillräckligt underhåll. Detta innebär att de materiella och andliga behov som motsvarar barnets utvecklingsnivå ska tillgodoses, liksom den vård och utbildning barnet behöver samt kostnader för detta. Enligt 2 § är föräldrar efter sin förmåga ansvariga för underhållet för sina barn. Vid bedömningen av föräldrarnas förmåga att underhålla barnet beaktas deras ålder, arbetsförmåga och möjligheter att få förvärvsarbete, vilka tillgångar de har samt deras övriga, på lag grundande underhållsansvar. Vid bedömning av omfattningen av föräldrarnas underhållsansvar beaktas även barnets förmåga och möjligheter att självt svara för sitt underhåll samt sådana omständigheter som gör att barnets underhåll inte medför kostnader för föräldrarna eller att dessa kostnader är ringa.

Underhållsbidraget höjs automatiskt med jämna mellanrum till följd av ökade levnadskostnader. Närmare bestämmelser om den automatiska höjningen finns i lagen om vissa underhållsbidrags bindande vid levnadskostnaderna (583/2008).

Storleken på underhållsbidraget och hur det ska betalas kan ändras genom avtal eller ett domstolsavgörande, om det har skett sådana grundläggande förändringar av förhållandena sedan ersättningen fastställdes att förändringen kan betraktas som rimlig, med tanke på situationen avseende barnet och föräldern som betalar underhåll.

Äktenskapslagen innehåller bestämmelser om underhåll som ska betalas till en make. Enligt finsk rättspraxis är det emellertid ovanligt att en part åläggs att betala underhåll till den andra parten. Efter en skilsmässa försörjer sig parterna i allmänhet själva.

Man kan besluta att ett underhållsbidrag ska betalas antingen tills vidare eller så att betalningen upphör efter den tid som har satts ut i avtalet, beslutet eller domen. Underhållsbidraget kan också utbetalas som ett engångsbelopp, om den underhållsskyldiges förmögenhetsförhållanden och övriga omständigheter ger anledning till detta. Man kan också besluta att underhållet ska betalas i form av lös eller fast egendom.

Underhållsbidraget höjs automatiskt med jämna mellanrum för att spegla de ökade levnadskostnaderna. Närmare bestämmelser om den automatiska höjningen finns i lagen om vissa underhållsbidrags bindande vid levnadskostnaderna (583/2008).

Ett beslut eller en dom som meddelats av en domstol, eller ett avtal som ingåtts av de två makarna, kan ändras om man anser detta vara motiverat på grund av förändrade omständigheter. Ett beslut, en dom eller ett avtal där man har beslutat att underhållet ska betalas som ett engångsbelopp får dock inte ändras efter det att underhållsbidraget har betalats ut. Ett avtal om underhållsbidrag som ingåtts av två makar kan ändras om avtalet inte anses vara skäligt. Enligt lagen upphör skyldigheten att betala periodiskt underhållsbidrag, om den som har rätt till bidraget ingår nytt äktenskap.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Underhållsbidrag för barn betalas ut till barnets vårdnadshavare (till dennes bankkonto).

Underhållsbidrag för en maka betalas direkt till mottagaren (till makans bankkonto).

Som regel betalas underhållsbidrag kontant månatligen i förskott, om inte något annat är avtalat eller bestämt. Undantagsvis kan beslut fattas om att underhållet ska betalas en gång för alla, eller i form av lös eller fast egendom.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Den underhållsberättigade, eller om vissa villkor är uppfyllda, Folkpensionsanstalten (FPA) (se punkt 12), har rätt att driva in underhållsbidraget om den underhållsskyldige inte betalar det bidrag som fastställts i domstolsbeslut eller i ett avtal.

Den underhållsberättigade kan begära att en utmätningsman verkställer ett underhållsavtal eller underhållsbeslut, i enlighet med reglerna i utsökningsbalken. De sociala myndigheterna i kommunen kan också ge råd i frågor som rör familjerätten.

Om den underhållsskyldige inte betalar underhållsbidrag enligt ett avtal som de sociala myndigheterna har fastställt eller enligt ett beslut eller en dom som har meddelats av domstol, kan den underhållsberättigade vända sig till en utmätningsman för att få avtalet eller beslutet/domen verkställt, i enlighet med utsökningsbalken.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

Verkställighet och bestämmelserna om gäldenärsskydd.

Om ett ärende hänvisas till utsökningsverket får gäldenären först ett meddelande om förfarandet och en betalningspåminnelse. Normalt måste gäldenären ges möjlighet att hinna betala efter påminnelsen.

Om en gäldenär inte betalar efter att ha fått en påminnelse eller inte frivilligt kontakter utsökningsverket avseende betalning, inleder utsökningsverket en utredning av gäldenärens inkomster och tillgångar genom att ta del av registrerade uppgifter.

Åtgärder som vidtagits för att utreda en gäldenärs inkomster och tillgångar och eventuella efterföljande undersökningar är noga reglerade.

I de flesta fall utmäts gäldenärens inkomster och medel på bankkonto. I allmänhet kan en tredjedel av gäldenärens lön, pension, arbetslöshetsersättning eller moderskapspenning utmätas. Semesterpenning, naturaförmåner, provisioner, avgifter, arvoden och andra ersättningar räknas också som inkomster. Det utmäta beloppet beräknas på grundval av årets nettoinkomster. Socialunderstöd och socialbidrag, t.ex. bostäder och barnbidrag, ingår inte i underlaget.

Som ett alternativ till regelbunden inkomstutmätning kan man också komma överens om en avbetalningsplan.

Verkställighetsåtgärder och betalningsplaner tar alltid hänsyn till den del av gäldenärens tillgångar som skyddas genom lagstiftningen: det vill säga det restbelopp som gör det möjligt för honom eller henne att överleva. Denna skyddade del revideras för att motsvara folkpensionsindex. De överenskomna skyddade delarna med exempel finns på: 🔗 <https://oikeus.fi/ulosotto/sv/index/velallisenaulosotossa/palkanulosmittaus.html>

En gäldenär har rätt att överklaga, men inkassoprocessen ställs inte in, såvida inte en domstol beslutar detta separat.

Preskriptionsregler för underhållsskulder

I 16 c § i lagen om underhåll för barn föreskrivs att underhållsbidrag som ska betalas periodiskt och dröjsmålsrätan på detta ska drivas in hos den underhållsskyldige inom fem år från början av året som följer efter det år under vilket underhållsbidraget har förfallit. I annat fall går rätten att få betalning förlorad. Underhållsbidrag i form av ett engångsbelopp och dröjsmålsrätan på detta ska på motsvarande sätt drivas in inom fem år från att underhållsbidraget har förfallit och senast fem år efter att den som erhållit underhållsbidrag har blivit myndig.

På samma sätt måste Folkpensionsanstaltens fordran drivas in hos den underhållsskyldige inom fem år från ingången av året efter det år under vilket det underhållsbidrag som har försummats och föranlett betalning av underhållsstöd har förfallit till betalning. I annat fall går rätten att få betalning förlorad (lag 580/2008 om underhållsstöd, 22 §).

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

Om den underhållsskyldige inte betalar underhåll på avtalat sätt, ska den underhållsberättigade begära att en utmätningsman driver in det utestående beloppet. Utsökningsverket ger vägledning om hur man gör en sådan begäran. De sociala myndigheterna i kommunen kan också ge råd i frågor som rör familjerätten. Se punkterna 13 och 14. Utsökningsverket tar inte betalt för indrivning av underhållsbidrag. Ytterligare uppgifter om förfarandet finns på: <https://oikeus.fi/ulosotto/sv/index.html>

Om någon som är underhållsberättigad får underhållsstöd från Folkpensionsanstalten (FPA) på grund av att den underhållsskyldige försummar att betala underhållsbidraget, får den underhållsberättigade inte därefter driva in underhållsbidraget. Om FPA betalar ut underhållsstöd övergår rätten till underhållsbidraget på FPA till den del av underhållsbidraget som motsvarar det utbetalade underhållsstödet (*regressfordran*) (lag om underhållsstöd 580/2008, 19 §). Om det avtalade underhållsbidraget överstiger underhållsstödet från FPA, betalar FPA ut hela underhållsstödet och driver in obetalda underhållsbidrag i sin helhet av den underhållsskyldige. Om indrivningen lyckas betalar FPA mellanskillnaden mellan underhållsbidraget och underhållsstödet till den förälder som har vårdanden om barnet.

I gränsöverskridande fall av indrivning av underhållsbidrag, kan de berörda parterna överlämna ärendet till justitieministeriet i dess egenskap av centralmyndighet.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

Om den underhållsskyldige inte betalar i enlighet med ett underhållsavtal eller ett beslut i fråga om ett barn som är bosatt i Finland, har barnet rätt att få underhållsstöd från Folkpensionsanstalten (FPA). Information om storleken på detta underhållsstöd finns på [FPA:s webbplats](#) (lag om vissa underhållsbidrags bindande vid levnadskostnaderna (583/2008)).

Det är också möjligt att få underhållsstöd om storleken på ett underhållsbidrag som fastställts genom ett avtal om underhåll eller i ett beslut på grund av den underhållsskyldiges ekonomiska svårigheter understiger beloppet för nuvarande underhållsstöd. I sådana fall betalar FPA mellanskillnaden mellan underhållsstödet och underhållsbidraget. Dessutom får barnet från gäldenären det bidrag som fastställs i ett underhållsavtal eller i ett beslut. Om den underhållsskyldige inte kan betala underhållsbidraget, kan beloppet också fastställas till 0 euro. I sådana fall betalar FPA ut underhållsstödet i sin helhet.

I lagen om underhållsstöd (580/2008) regleras de krav som gäller för mottagande av underhållsstöd. Ansökan om underhållsstöd kan göras av barnets vårdnadshavare, intressebevakare eller någon annan som har den faktiska vårdanden om barnet samt av barnet självt om det har fyllt 15 år och bor självt. Att underhållsstöd betalas ut påverkar inte den underhållsskyldiges plikt att betala hela underhållsbidraget. När FPA beslutar att betala underhållsstöd för att den underhållsskyldige underlåter att betala underhållsbidraget har FPA rätt och skyldighet att driva in alla utestående underhållsbidrag från den underhållsskyldige.

Underhållsberättigade makar kan endast få underhållsbidrag från sin tidigare make.

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Justitieministeriet är centralmyndighet i Finland i fråga om internationella avtal för indrivning av underhållsbidrag (se t.ex. rådets förordning (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet och Haagkonventionen från 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar). Centralmyndigheten har till uppgift att ta emot ansökningar om underhåll, att vidarebefordra dem till behöriga myndigheter och att inleda förfaranden vad gäller sådana ansökningar.

Om en underhållsskyldig part är bosatt i ett land där de internationella bestämmelserna för indrivning av underhållsbidrag gäller, kan sökanden kontakta justitieministeriet för indrivning av underhåll i det främmande landet. Om så behövs uppmanas sökanden att kontakta sin lokala rättshjälpsbyrå eller en advokat (t.ex. vad gäller hur man fyller i ansökningshandlingarna). De sociala myndigheterna i kommunen kan också ge råd i frågor som rör familjerätten.

Om en underhållsberättigad får underhållsstöd från Folkpensionsanstalten (FPA) på grund av att den underhållsskyldige försummar att betala underhållsbidraget, övergår rätten till underhållsbidraget till FPA till den del av underhållsbidraget som motsvarar det utbetalda underhållsstödet (*regressfordran*) (lag om underhållsstöd (580/2008), 19 §). FPA driver i detta fall in utestående underhållsbidrag på den underhållsberättigades vägnar, som då inte får vidta åtgärder för att själv driva in skulden. Om det avtalade underhållsbidraget överstiger underhållsstödet från FPA, betalar FPA ut hela underhållsstödet och driver in obetalda underhållsbidrag i sin helhet av den underhållsskyldige. Om indrivningen lyckas betalar FPA mellanskillnaden mellan underhållsbidraget och underhållsstödet till den förälder som har vårdanden om barnet.

Underhållsberättigade makar kan endast få underhållsbidrag från sin tidigare make. Underhållsberättigade makar kan endast få underhållsbidrag från sin tidigare make. Underhållsberättigade makar kan kontakta en utmätningsman för att ta reda på om en utomlands boende make har tillgångar i Finland som kan utmätas i enlighet med utsökningsbalken. Det går även att vända sig till justitieministeriet för hjälp vid indrivning av underhållsbidrag i utlandet.

14.2 Hur kontakter man den myndigheten eller organisationen?

Kontaktuppgifterna till justitieministeriet (centralmyndigheten) är:

Adress: Justitieministeriet

PB 25,

00023 Statsrådet

Tfn: +358 29516001

Fax: +358 9 1606 7524

e-post: maintenance.ca@om.fi

Justitieministeriets webbplats finns på: <https://oikeusministerio.fi/sv/framsida>

Kontaktuppgifterna till Folkpensionsanstalten (FPA) är:

Adress: Folkpensionsanstalten,

Indrivningscentret

PB 50,

00601 Helsingfors

Tfn: +358 20 634 4940 (privatpersoner), +358 20 634 4942 (myndigheter)

Fax +358 20 635 3330

E-postadress: maintenance@kela.fi

FPA:s webbplats finns på: <https://www.kela.fi/web/sv>

Rättshjälpsbyråernas webbplatser finns på: <https://oikeus.fi/oikeusapu/sv/index/yhteystiedot.html>

Kontaktuppgifterna till de sociala myndigheterna i kommunen finns i telefonkatalogen eller kan erhållas genom finländska nummerupplysningstjänster. När du ringer måste du ange vilken kommuns sociala myndigheter du vill komma i kontakt med. I Finland finns cirka 320 kommuner.

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Sökande i andra länder rekommenderas att kontakta den behöriga centralmyndigheten i sitt eget land, som sedan kontaktar justitieministeriet. (Se punkterna 13, 14 och 15.)

Sökande kan också kontakta de finska myndigheterna direkt.

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

Se svaret på fråga 15.

Om den underhållsberättigade (barn eller make) och den underhållsskyldige bor i olika länder, kan justitieministeriet hjälpa endera parten i ärendet samt behöriga myndigheter i det främmande landet. Sökanden (det berättigade barnet eller maken) kan be ministeriet att se till att en dom, ett beslut eller ett godkänt avtal om underhåll som upprättats i ett främmande land verkställs i Finland, och att underhåll som erhållits genom utmätning betalas till ett visst bankkonto. Justitieministeriet kan emellertid inte betala underhåll på gäldenärens vägnar.

Olika internationella gällande ordningar innebär att justitieministeriets funktioner som centralmyndighet även omfattar, t.ex., hjälp med att lokalisera en gäldenär eller borgenär, skaffa information om en gäldenärs eller borgenärs inkomster, och hjälp med att fastställa föräldraskap, om så krävs för indrivning av underhåll.

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja.

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttsens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

Sökanden som i domstol eller inför annan myndighet i Finland företräds av justitieministeriet (i dess egenskap av centralmyndighet inom ramen för de olika gällande internationella ordningarna) eller en av justitieministeriet befullmäktigad person, får kostnadsfri rättshjälp, oberoende av rättshjälpsreglerna på andra ställen i lagstiftningen.

Detta gäller i frågor som rör

fastställande av att ett beslut om underhåll som fattats i en annan stat ska erkännas eller kan verkställas i Finland,

fastställande av faderskap,

uppmaning till en förälder att betala underhåll till sitt barn,

en ändring av ett avtal om underhållsbidrag för ett barn, om sökanden är ett barn eller barnets företrädare.

Det som anges i punkterna 2–4 gäller dock endast om barnet är under 21 år när förfarandet inleds.

Om justitieministeriet, eller en av justitieministeriet befullmäktigad person, företräder en sökande när ett beslut om underhåll ska verkställas, behöver sökanden inte stå för några kostnader i samband med verkställandet.

I andra fall kan en sökande begära offentlig rättshjälp. Rättshjälp innebär att sökanden kan få hjälp av ett lagkunnigt biträde som helt eller delvis finansieras av staten. Rättshjälpen omfattar alla slags rättsliga angelägenheter. I allmänhet är den begränsad till mål som behandlas i Finland. Rättshjälp kan sökas på valfri rättshjälpsbyrå i Finland, oavsett var sökanden har hemvist. Det mest praktiska är att inge ansökan till den närmaste byrån. De sökande måste redovisa sina inkomster, vilka utgifter ersättningen gäller samt tillgångar och skulder. En beskrivning måste också bifogas av det ärende för vilket rättshjälp söks, och uppgifter om en eventuell rättsskydds försäkring som sökanden har. Mer information finns på: <https://oikeus.fi/oikeusapu/sv/index.html>

De finska utskökningsmyndigheterna tar inte betalt för indrivning av underhåll.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Justitieministeriet har utsetts till centralmyndighet i enlighet med artikel 51 i förordningen. Det finns också kompletterande nationell lagstiftning om dess funktioner i lagen om centralmyndighet i Finland i vissa internationella ärenden som gäller underhållsbidrag (1076/2010).

Senaste uppdatering: 17/12/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Underhållskrav - Sverige

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Underhållsskyldighet finns enligt svensk lag för barn, makar och fränskilda makar. Bestämmelserna om underhållsskyldighet mellan makar är också tillämpliga på registrerade partner.

Barn

Föräldrarna ska ansvara för sina barns underhåll efter vad som är skäligt med hänsyn till barnets behov och föräldrarnas samlade ekonomiska förmåga. En förälder som inte har förmåga att bidra till sitt barns underhåll är inte skyldig att betala underhåll.

En förälder som inte har vårdnaden om barnet och inte heller varaktigt bor tillsammans med barnet ska fullgöra sin underhållsskyldighet genom att betala underhållsbidrag. En förälder som har vårdnaden om barnet gemensamt med den andra föräldern kan också vara skyldig att betala underhållsbidrag. Detta är fallet om barnet varaktigt bor tillsammans med endast den andra föräldern, oberoende av om den föräldern är ensamstående eller bor tillsammans med en ny partner.

Även den som varaktigt bor tillsammans med annans barn och förälder som har vårdnaden om barnet är underhållsskyldig mot barnet, om parterna är gifta med varandra eller har barn tillsammans. En styvförälder är dock underhållsskyldig endast i den mån barnet inte kan få underhåll från den förälder som den underhållsskyldige inte bor tillsammans med. Underhållsbidrag fastställs genom dom eller avtal.

Underhållsbidrag betalas i förskott för varje kalendermånad. En domstol får emellertid besluta om ett annat betalningssätt, om det finns särskilda skäl för det. Parterna kan också avtala om att underhållsbidrag för framtiden ska betalas med ett engångsbelopp eller för längre perioder än tre månader. Ett sådant avtal är giltigt endast om det är skriftligt och bevitnat av två personer. Om barnet är under arton år, måste avtalet också vara godkänt av socialnämnden.

Underhållsbidrag i form av ett engångsbelopp ska betalas till socialnämnden om barnet är under arton år. Det belopp som har inbetalats till nämnden ska användas för att från en försäkringsgivare inköpa en efter underhållsskyldigheten anpassad livränta åt barnet, om inte avtalet hindrar det eller nämnden finner att beloppet kan användas på något annat lämpligt sätt för barnets underhåll.

En talan om att underhållsbidrag ska fastställas får inte bifallas för en längre tid tillbaka än tre år före den dag då talan väcktes, om inte den bidragsskyldige medger det.

Fordran på fastställt underhållsbidrag preskriberas, dvs. kan inte längre krävas ut, fem år efter förfallodagen.

Makar

Under äktenskapet har vardera maken ett ansvar för båda makarnas försörjning. Om en av makarna inte klarar av att försörja sig helt på egen hand, är den andra maken skyldig att bidra till den makens personliga behov.

Efter äktenskapsskillnad ansvarar varje make som huvudregel för sin egen försörjning. Om en av makarna behöver pengar för sitt underhåll under en övergångstid, har han eller hon dock rätt att få ett bidrag från den andra maken efter vad som är skäligt med hänsyn till dennes förmåga och övriga omständigheter. I undantagsfall kan en make få underhåll för längre tid.

Om makarna inte kan enas om underhållet, kan tvisten avgöras i domstol.

Underhållsbidrag efter äktenskapsskillnad ska betalas fortlöpande. Domstol får dock besluta att bidraget ska betalas med ett engångsbelopp, om det finns särskilda skäl, t.ex. om maken i fråga måste betala pensionsavgifter.

En talan om att underhållsbidrag ska fastställas får inte bifallas för en längre tid tillbaka än tre år före den dag då talan väcktes, om inte den bidragsskyldige medger det.

Fordran på fastställt underhållsbidrag preskriberas, dvs. kan inte längre krävas ut, tre år efter förfallodagen.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Föräldrars underhållsskyldighet upphör som regel när barnet fyllt arton år. Om barnet inte avslutat sin grundutbildning, kvarstår dock underhållsskyldigheten under den tid som skolgången pågår, men längst till dess barnet fyllt tjuogoett år. Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan och annan jämförig grundutbildning.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

I Sverige finns det ingen särskild myndighet som fastställer eller hjälper till med att fastställa underhåll. Underhåll kan fastställas antingen genom dom eller avtal. Om parterna inte kan enas är sökanden alltså hänvisad till att vända sig till domstol (tingsrätt) och ge in en ansökan om stämning.

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

En förälder som har vårdnaden har rätt att ansöka om underhåll för ett underårigt barns räkning. När en särskild förmyndare finns utsedd, har även förmyndaren rätt att företräda barnet.

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Reglerna om behörighet anges i föräldrabalken, äktenskapsbalken och rättegångsbalken. Sökanden kan även vända sig till t.ex. en tingsrätt för att få information.

Talan om underhåll till barn tas upp av rätten i den ort där svaranden har hemvist. Om det inte finns någon behörig domstol, tas målet upp av Stockholms tingsrätt.

Frågor om underhållsbidrag till make får tas upp i mål om äktenskapsskillnad. Äktenskapsmål tas upp av tingsrätten i den ort där en av makarna har hemvist, och har ingen av dem hemvist i Sverige tas målet upp av Stockholms tingsrätt. Om en talan om underhåll till make inte väcks i samband med ett äktenskapsmål, gäller de allmänna forumbestämmelserna i 10 kap. rättegångsbalken.

I rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (underhållsförordningen) finns regler om behörighet i gränsöverskridande ärenden.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Nej. Den som vill inleda en domstolsprocess ska ge in en ansökan om stämning till behörig tingsrätt.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

I Sverige är själva domstolsförfarandet gratis, med undantag för en ansökningsavgift som för närvarande uppgår till 900 kronor. För det fall sökanden anlitar en jurist eller advokat tillkommer den kostnaden. Det kan också förekomma kostnader för bevisning, t.ex. vittnen.

Det är inte möjligt att bedöma kostnaderna, eftersom de varierar från fall till fall.

Rättshjälp kan beviljas under vissa förutsättningar. För att rättshjälp ska beviljas i en angelägenhet som rör underhåll krävs att det finns särskilda skäl.

Sådana skäl kan finnas, t.ex. om förhållandena är mer komplicerade än normalt och kräver en mer omfattande juridisk hjälp.

Att rättshjälp beviljas innebär att ett rättshjälpsbiträde förordnas för den rättssökande och att staten betalar ersättning till biträdet i den utsträckning som rättssökanden inte själv har råd att stå för kostnaden. I rättshjälp ingår vidare kostnader för bevisning, utredning, tolk och översättning och kostnader för en medlare. Den som har beviljats rättshjälp är också befriad från vissa avgifter vid domstolar och Kronofogdemyndigheten.

En person som inte är svensk medborgare och inte är eller har varit bosatt i Sverige, kan få rättshjälp för ärenden som ska prövas i Sverige, om det finns särskilda skäl. Om ett ärende ska prövas utomlands, kan rättshjälp beviljas endast för personer bosatta i Sverige. Medborgare i EU:s alla medlemsstater har samma rätt till rättshjälp som svenska medborgare. Även medborgare i vissa andra stater har samma rätt, enligt särskilt förordnande som förutsätter att det finns ett avtal om ömsesidighet.

När det gäller gränsöverskridande tvister inom EU finns vissa särskilda bestämmelser om rättshjälp, bl.a. för att se till att fri rättshjälp kan lämnas när det gäller vissa ärenden enligt underhållsförordningen som rör en förälders underhåll till ett barn under 21 år.

För information i fråga om rättshjälp kan sökanden vända sig till Rättshjälpsmyndigheten (<http://www.rattshjalp.se>).

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Bedömningen av underhållsbidrag till barn baserar sig på i lag fastställda kriterier. En bidragsskyldig förälder har rätt att av sin inkomst efter skatt förbehålla sig ett belopp för sitt eget underhåll. Hit hör bostadskostnaden, som beräknas för sig efter vad som är skäligt. De andra levnadskostnaderna beräknas med ledning av ett indexrelaterat normalbelopp. Föräldern i fråga kan också förbehålla sig ett belopp för underhåll åt make som han eller hon bor tillsammans med, om det finns särskilda skäl. Den bidragsskyldiga föräldern kan slutligen förbehålla sig ett belopp för underhåll åt hemmavarande barn. Hur stor del av det kvarvarande beloppet som bör gå till underhållsbidraget beror bland annat på barnets behov och den andra förälderns förmåga att bära kostnaderna för barnets underhåll. I viss utsträckning kan avdrag göras för umgängeskostnader.

När det gäller underhållsbidrag till make finns inga i lag fastställda kriterier. Dock används en del av bedömningskriterierna ovan som vägledning.

Underhållsbidragen är indexreglerade för att de ska ha kvar sitt ursprungliga värde. Indexet följer ändringar av prisbasbeloppet enligt socialförsäkringsbalken, om inte annan indexklausul tagits in i domen eller det avtal där underhållsbidraget fastställts. Försäkringskassan bestämmer varje år om och, i så fall, med vilken procentsats underhållsbidraget ska ändras. Ändringen, som vanligen görs den 1 februari, gäller underhållsbidrag som fastställts före den 1 november närmast föregående år.

Om parterna är överens kan de ändra ett fastställt underhållsbidrag genom att skriva ett nytt avtal. Det gäller även om underhållsbidraget tidigare bestämts genom dom. En dom eller ett avtal kan också jämkas av domstol, om det finns skäl för det med hänsyn till ändrade förhållanden. För tiden innan talan har väckts får en jämkning som bestrids av endera parten göras endast på så sätt att obetalda bidrag sätts ned eller tas bort. För att en domstol ska höja underhållsbidraget till en fränskild make till följd av ändrade förhållanden krävs synnerliga skäl.

Domstolen kan också jämka ett avtal om underhåll, om avtalet är oskäligt med hänsyn till omständigheterna vid dess tillkomst och förhållandena i övrigt. Beslut om att erhålla bidrag ska betalas tillbaka får dock meddelas endast om det finns särskilda skäl.

Om ett underhållsbidrag till barn, som utges fortlöpande, har betalats med oförändrat belopp i sex år, bortsett från indexändringar, kan domstolen ompröva underhållsbidraget för framtiden utan att något särskilt skäl för omprövning behöver åberopas.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Underhållsbidrag ska betalas till den som är underhållsberättigad. Om den underhållsberättigade är ett barn under arton år, ska bidraget betalas till den förälder som har vårdnaden och bor tillsammans med barnet.

Underhållsbidrag i form av ett engångsbelopp ska betalas till socialnämnden om barnet är under arton år.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

En ansökan om verkställighet kan ges in till Kronofogdemyndigheten. Ansökan görs muntligen eller skriftligen. Exekutionstiteln ska ges in tillsammans med ansökan. En skriftlig, av två personer bevitnad förbindelse angående underhållsbidrag enligt äktenskapsbalken eller föräldrabalken kan verkställas såsom lagakraftgäande dom.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

När det gäller underhåll till barn får en talan om att underhållsbidrag ska fastställas inte bifallas för en längre tid tillbaka än tre år före den dag då talan väcktes, om inte den bidragsskyldige medger det. Fordran på fastställt underhållsbidrag preskriberas, dvs. kan inte längre krävas ut, fem år efter förfallodagen.

Beträffande underhåll till make får en talan om att underhållsbidrag ska fastställas inte bifallas för en längre tid tillbaka än tre år före den dag då talan väcktes, om inte den bidragsskyldige medger det. Fordran på fastställt underhållsbidrag preskriberas, dvs. kan inte längre krävas ut, tre år efter förfallodagen.

När det gäller verkställighet finns vidare vissa undantag från utmätning. Från utmätning undantas bl.a. kläder och andra föremål som tjänar uteslutande till gäldenärens personliga bruk, till skäligt värde, samt viss egendom som är nödvändig för ett hem och dess skötsel. När gäldenären har familj beaktas även vad familjen brukar och behöver när det bestäms vad som får undantas från utmätning.

Lön får tas i anspråk genom utmätning endast till den del den överstiger vad gäldenären behöver för sitt och familjens underhåll. Den del av lönen som inte får tas i anspråk genom löneutmätning (förbehållsbeloppet) bestäms med ledning av ett normalbelopp. Normalbeloppet omfattar alla vanliga levnadskostnader, utom bostadskostnaden, som bestäms särskilt och läggs till normalbeloppet. Normalbeloppet fastställs varje år av Kronofogdemyndigheten.

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

I Sverige är det Kronofogdemyndigheten som hjälper till med att driva in underhållsbidrag. I gränsöverskridande ärenden kan den bidragsberättigade få administrativ hjälp av Försäkringskassan med att ansöka om indrivning hos Kronofogdemyndigheten.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

För barn vars föräldrar har separerat kan Försäkringskassan lämna underhållsstöd motsvarande 1 273 kronor per månad till den förälder som är vårdnadshavare och som bor och är folkbokförd tillsammans med barnet. Beslut om underhållsstöd fattas efter ansökan till Försäkringskassan, som är den myndighet som administrerar socialförsäkringen. Genom underhållsstödet garanterar samhället att ett barn till särlevande föräldrar får ett visst underhåll även när den underhållsskyldiga föräldern inte fullgör sin underhållsskyldighet. Underhållsstöd kan lämnas som fullt underhållsstöd, utfyllnadsbidrag eller som underhållsstöd vid växelvis boende. Den underhållsskyldiga föräldern måste betala tillbaka underhållsstödet till staten, beroende på inkomst och det sammanlagda antalet barn som han eller hon är underhållsskyldig för. Återbetalningsskyldigheten fastställs genom ett administrativt förfarande. Om underhållsbidrag i stället betalas direkt till den förälder som bor med barnet, lämnar Försäkringskassan ett i motsvarande grad reducerat stöd (s.k. utfyllnadsbidrag).

Om den underhållsskyldiga föräldern är bosatt utomlands eller bor i Sverige och i eller från utlandet får lön eller annan inkomst, kan Försäkringskassan ålägga boföräldern som har vårdnaden om barnet, att vidta åtgärder för att få underhållsskyldigheten fastställd. Försäkringskassan inträder i sådant fall i barnets rätt till underhållsbidrag upp till det belopp som Försäkringskassan lämnat som underhållsstöd.

Det finns ingen möjlighet för en make att få underhållsstöd från Försäkringskassan.

14 Vad händer om jag bor i Sverige och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

Sökanden kan i gränsöverskridande ärenden få administrativ hjälp av Försäkringskassan. Försäkringskassan är centralmyndighet enligt EU:s underhållsförordning och Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (2007 års Haagkonvention)samt förmedlande/mottagande organ enligt 1956 års New Yorkkonvention om indrivning av underhållsbidrag i utlandet.

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i Sverige?

Se svaret på fråga 14.

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Försäkringskassan har följande kontaktuppgifter:

Försäkringskassan

Box 1164

SE-621 22 Visby

Sverige

Tel: +46 (771) 17 90 00

Fax: +46 (10) 11 20 411

E-post: centralmyndigheten@forsakringskassan.se

Försäkringskassan ska vidta alla ändamålsenliga åtgärder för att underlätta indrivning av underhållsbidrag. Försäkringskassans uppgifter som centralmyndighet enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention följer av förordningen respektive konventionen. Bland annat ska Försäkringskassan hjälpa underhållsberättigade med ansökningar som kan göras via myndigheten, t.ex. en ansökan om att erhålla ett avgörande om underhåll i en annan stat. För närmare upplysningar om den hjälp som sökanden kan få kan kontakt tas med Försäkringskassan.

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i Sverige?

Om sökanden vill driva in underhållsbidrag enligt 1956 års New Yorkkonvention om indrivning av underhållsbidrag i utlandet, måste han eller hon ge in en ansökan till det förmedlande organet i hemlandet som vidarebefordrar ansökan till det mottagande organet i Sverige (Försäkringskassan).

Detsamma gäller om sökanden vill få det bistånd som kan fås av centralmyndigheter enligt underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention, dvs. sökanden ska vända sig till centralmyndigheten i hemlandet som vidarebefordrar ansökan till centralmyndigheten i Sverige, (Försäkringskassan).

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i Sverige?

Se svaret på fråga 17. När det gäller ansökningar enligt underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention kan sökanden även vända sig direkt till behörig myndighet.

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

Se svaret på fråga 16.

16 Är Sverige bundet av Haagprotokollet från 2007?

Ja. Sverige är bundet av Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (Haagprotokollet), vars bestämmelser tillämpas inom EU fr.o.m. den 18 juni 2011. Huvudregeln enligt Haagprotokollet är att lagen i den stat där den underhållsberättigade har hemvist är tillämplig. Till förmån för framför allt barn finns en möjlighet att tillämpa domstolslandets lag eller lagen i det land i vilket både barnet och den underhållsskyldige är medborgare när en tillämpning av hemvistlandets lag inte ligger i barnets intresse. Parterna kan också avtala om vilken lag som ska vara tillämplig, men avtalsmöjligheten är begränsad när det gäller bl.a. underhåll till barn under 18 år.

17 Om Sverige inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

Sverige är bundet av Hagprotokollet (se svaret på fråga 20).

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

Se svaret på fråga 7 för de allmänna förutsättningarna för rättshjälp.

När det gäller gränsöverskridande tvister inom EU finns vissa särskilda bestämmelser om rättshjälp. När förutsättningarna för rättshjälp i underhållsförordningen är uppfyllda, ska rättshjälp beviljas och vara kostnadsfri om den rättssökande behöver juridiskt biträde och detta behov inte kan tillgodoses på annat sätt.

19 Vilka åtgärder har Sverige vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Inga särskilda åtgärder har vidtagits.

Senaste uppdatering: 22/04/2015

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.